

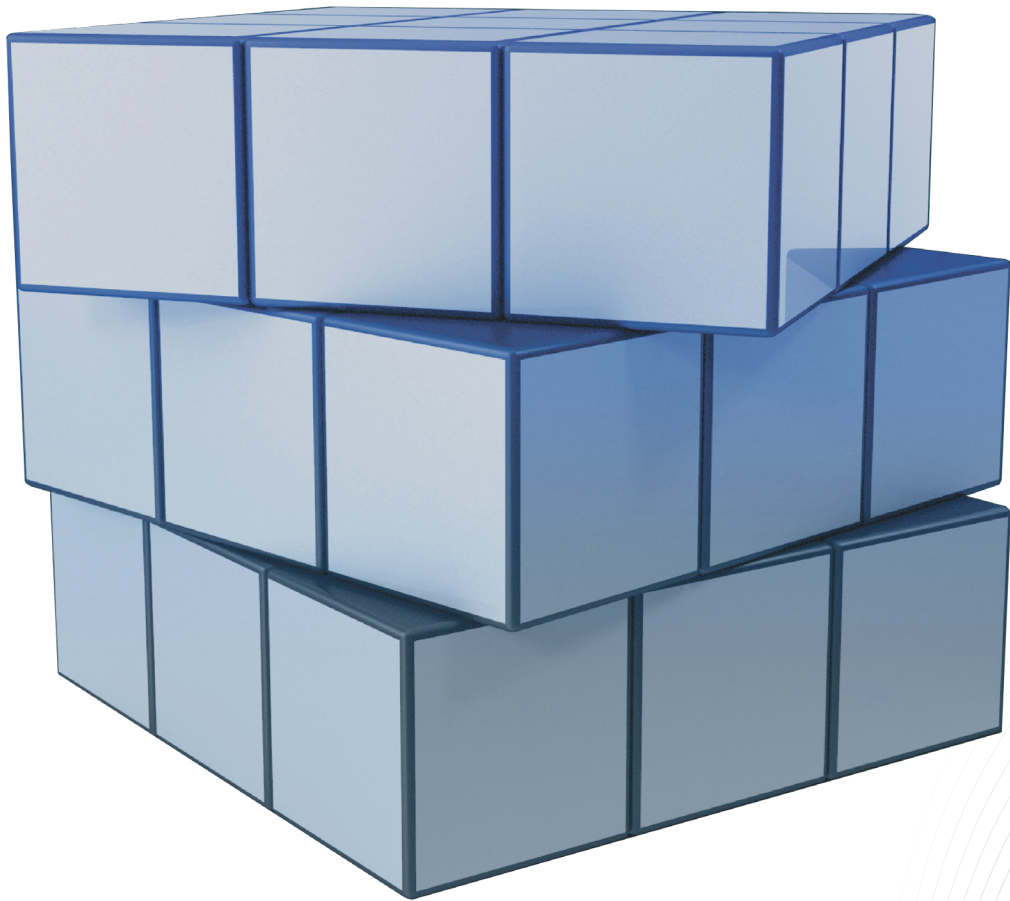

ច្បាប់គំរូ UNCITRAL ស្តីពី
សន្ធានកម្មកាណិច្យភូមិអន្តរជាតិ
និងកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយអន្តរជាតិ
ដែលកើតចេញពីសន្ធានកម្ម

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ
ជាភាសាខ្មែរ ដោយ DIN & Co.

WELCOME

SOLVE BUSINESS PROBLEMS

PHILOSOPHY

Making positive impacts

ច្បាប់គំរូ UNCITRAL
ស្តីពីសន្ធានាកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ
និងកិច្ចព្រមព្រៀងសេវាអន្តរជាតិ
ដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្ម

ជាមួយ
ការណែនាំអំពីការអនុម័ត និងការប្រើប្រាស់
(២០១៨)

ព័ត៌មានបន្ថែមអាចទទួលបានពី៖

លេខាធិការដ្ឋាន UNCITRAL មជ្ឈមណ្ឌលអន្តរជាតិទីក្រុងវីយែន
ប្រអប់សំបុត្រលេខ ៥០០,១៤០០ ទីក្រុងវីយែន ប្រទេសអូទ្រីស

ទូរស័ព្ទ៖ (+៤៣-១) ២៦០៦០-៤០៦០
គេហទំព័រ៖ uncitral.un.org

ទូរសារ៖ (+៤៣-១) ២៦០៦០-៥៨១៣
អ៊ីម៉ែល៖ uncitral@un.org

#308B, Street 62, Sangkat Steung
Meanchey, Khan Meanchey,
Phnom Penh, 12352

Tel: +855 (0) 86 56 9666
Email: services@din-co.com
Website: www.din-co.com

Project No. 5959329
Translation: English to Khmer
Types: Legal document

Verified by: Siden DIN
Version: 01
Date: 20 February 2023

គណៈកម្មការស្តីពីច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ

ច្បាប់គំរូ UNCITRAL

ស្តីពីសន្ធានាកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ
និងកិច្ចព្រមព្រៀងស្វ័យប្រវត្តិអន្តរជាតិ
ដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្ម

ជាមួយ
ការណែនាំអំពីការអនុម័ត និងការប្រើប្រាស់
(២០១៨)

អង្គការសហប្រជាជាតិ
ទីក្រុងវីយែន ឆ្នាំ២០២២

កំណត់ចំណាំ

និមិត្តសញ្ញានៃឯកសាររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ គឺមានអក្សរជំរុំរួមផ្សំនឹងរូបសញ្ញា។ ការបញ្ជាក់អំពីនិមិត្តសញ្ញា
នេះបង្ហាញអំពីការយោងទៅឯកសាររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។

ការបោះពុម្ពផ្សាយរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ
លេខលក់៖ E.២២.V.២៥
ISBN ៩៧៨-៩២-១-១៣០៤៥៥-៨
e-ISBN ៩៧៨-៩២-១-០០១៨៨២-១

© អង្គការសហប្រជាជាតិ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២២។ រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងទូទាំងសកលលោក។

ការប្រើប្រាស់ឈ្មោះ និងការបង្ហាញអត្ថន័យនៅក្នុងការបោះពុម្ពផ្សាយនេះមិនបង្ហាញ ពីការបញ្ចេញមតិណាមួយ
ពីសំណាក់លេខាធិការដ្ឋាននៃអង្គការសហប្រជាជាតិទាក់ទងនឹងឋានៈផ្លូវច្បាប់នៃប្រទេសណាមួយ ទឹកដី ទីក្រុង
ឬតំបន់ ឬសមត្ថកិច្ចរបស់ប្រទេសនោះ ឬ ទាក់ទងនឹងការកំណត់ព្រំប្រទល់ ឬព្រំដែនរបស់ប្រទេសនោះឡើយ។

ការបោះពុម្ពនេះមិនទាន់ត្រូវបានកែសម្រួលជាផ្លូវការទេ។

ការបោះពុម្ព៖ ជាភាសាអង់គ្លេស ដោយផ្អែកបោះពុម្ព និងបណ្ណាល័យ នៃការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិនៅ
ទីក្រុងវីយែន។

មាតិកា

សេចក្តីសម្រេចដែលត្រូវបានអនុម័តដោយមហាសន្និបាត	v
ភាគទី ១៖ ច្បាប់គំរូ UNCITRAL ស្តីពីសន្ធានកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានកម្ម (២០១៨)	១
ផ្នែកទី ១៖ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ	១
មាត្រា ១៖ វិសាលភាពនៃការអនុវត្តរបស់ច្បាប់ និងនិយមន័យ	១
មាត្រា ២៖ ការបកស្រាយ	២
ផ្នែកទី ២៖ សន្ធានកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ	២
មាត្រា ៣៖ វិសាលភាពនៃការអនុវត្តនៃផ្នែកនេះ និងនិយមន័យ	២
មាត្រា ៤៖ បម្រែបម្រួលដោយកិច្ចព្រមព្រៀង	៣
មាត្រា ៥៖ ការចាប់ផ្តើមនៃដំណើរការសន្ធានកម្ម	៣
មាត្រា ៦៖ ចំនួន និងការតែងតាំងសន្ធានករ	៣
មាត្រា ៧៖ ដំណើរការសន្ធានកម្ម	៣
មាត្រា ៨៖ ការទំនាក់ទំនងរវាងសន្ធានករ និងគូភាគី	៤
មាត្រា ៩៖ ការបង្ហាញព័ត៌មាន	៤
មាត្រា ១០៖ ការរក្សាការសម្ងាត់	៤
មាត្រា ១១៖ ការទទួលយកភស្តុតាងក្នុងដំណើរការនីតិវិធីផ្សេងទៀត	៤
មាត្រា ១២៖ ការបញ្ចប់ដំណើរការសន្ធានកម្ម	៥
មាត្រា ១៣៖ សន្ធានករបំពេញតួនាទីជាមជ្ឈត្តករ	៥
មាត្រា ១៤៖ ការធ្វើឧបាស្រ័យទៅដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ	៥
មាត្រា ១៥៖ លក្ខណៈចងកាតព្វកិច្ច និងអនុវត្តបានកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា	៥
ផ្នែកទី ៣៖ កិច្ចព្រមព្រៀងសះជាអន្តរជាតិ	៦
មាត្រា ១៦៖ វិសាលភាពនៃការអនុវត្តនៃផ្នែកនេះ និងនិយមន័យ	៦
មាត្រា ១៧៖ គោលការណ៍ទូទៅ	៧
មាត្រា ១៨៖ លក្ខខណ្ឌសម្រាប់ការរើសអើងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា	៧
មាត្រា ១៩៖ មូលដ្ឋានសម្រាប់ការបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះ	៧
មាត្រា ២០៖ ពាក្យស្នើសុំ ឬការទាមទារក្នុងពេលដំណាលគ្នា	៨
ភាគទី ២៖ មគ្គុទ្ទេសក៍សម្រាប់ការអនុម័តនិងការប្រើប្រាស់ច្បាប់គំរូ UNCITRAL ស្តីពីសន្ធានកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានកម្ម (២០១៨)	៩
I. សេចក្តីផ្តើមអំពីច្បាប់គំរូស្តីពីសន្ធានកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានកម្ម	១០
ក.សញ្ញាណនៃសន្ធានកម្ម និងគោលបំណងនៃច្បាប់គំរូ	១០

ខ.ច្បាប់គំរូជាឧបករណ៍សម្រាប់សុខដុមនីយកម្មច្បាប់.....	១២
គ.វិសាលភាព និងរចនាសម្ព័ន្ធនៃច្បាប់គំរូ	១៣
ឃ.ជំនួយពីលេខាធិការដ្ឋាន UNCITRAL	១៤
II. សេចក្តីកំណត់តាមមាត្រានីមួយៗ	១៥
ផ្នែកទី ១៖ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ.....	១៥
មាត្រា ១៖ វិសាលភាពនៃការអនុវត្តរបស់ច្បាប់ និងនិយមន័យ	១៥
មាត្រា ២៖ ការបកស្រាយ	១៨
ផ្នែកទី ២៖ សន្ទានកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ	២០
មាត្រា ៣៖ វិសាលភាពនៃការអនុវត្តនៃផ្នែក និងនិយមន័យ	២០
មាត្រា ៤៖ បម្រែបម្រួលដោយកិច្ចព្រមព្រៀង	២៥
មាត្រា ៥៖ ការចាប់ផ្តើមនៃដំណើរការសន្ទានកម្ម	២៦
មាត្រា ៦៖ ចំនួន និងការតែងតាំងសន្ទានករ.....	២៩
មាត្រា ៧៖ ដំណើរការសន្ទានកម្ម	៣១
មាត្រា ៨៖ ការទំនាក់ទំនងរវាងសន្ទានករ និងគូភាគី	៣៣
មាត្រា ៩៖ ការបង្ហាញព័ត៌មាន	៣៤
មាត្រា ១០៖ ការរក្សាការសម្ងាត់.....	៣៥
មាត្រា ១១៖ ការទទួលយកភស្តុតាងក្នុងដំណើរការនីតិវិធីផ្សេងទៀត.....	៣៧
មាត្រា ១២៖ ការបញ្ចប់ដំណើរការសន្ទានកម្ម.....	៤១
មាត្រា ១៣៖ សន្ទានករបំពេញតួនាទីជាមជ្ឈត្តករ.....	៤៣
មាត្រា ១៤៖ ការធ្វើឧបស្រ័យទៅដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ.....	៤៥
មាត្រា ១៥៖ លក្ខណៈចងកាតព្វកិច្ច និងអនុវត្តបាននៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា.....	៤៦
ផ្នែកទី ៣៖ កិច្ចព្រមព្រៀងសះជាអន្តរជាតិ	៤៧
មាត្រា ១៦៖ វិសាលភាពនៃការអនុវត្តនៃផ្នែកនេះ និងនិយមន័យ.....	៤៨
មាត្រា ១៧៖ គោលការណ៍ទូទៅ.....	៥៣
មាត្រា ១៨៖ លក្ខខណ្ឌសម្រាប់ការរើសអើងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា	៥៥
មាត្រា ១៩៖ មូលដ្ឋានសម្រាប់ការបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះ.....	៥៨
មាត្រា ២០៖ ពាក្យស្នើសុំ ឬការទាមទារក្នុងពេលដំណាលគ្នា	៦៣

សេចក្តីសម្រេចដែលក្រុមប្រឹក្សាអនុម័តដោយ មហាសន្និបាត

[ស្តីពីរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មាធិការលើកទី ៦ (A/៧៣/៤៩៦)]

៧៣/១៩៩ ច្បាប់គំរូស្តីពីសន្ធានាកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងសហប្រតិបត្តិការសន្ធានាកម្មអន្តរជាតិ គណៈកម្មការស្តីពីច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ

មហាសន្និបាត

រំលឹកឡើងវិញ សេចក្តីសម្រេចលេខ ២២០៥ (XXI) ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៦ ដែលបានបង្កើត
គណៈកម្មការស្តីពីច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលមានកាតព្វកិច្ចក្នុងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើង
នៃសុខដុមនីយកម្ម និងការបង្រួបបង្រួមបន្ថែមទៀតនៃច្បាប់ស្តីពីពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិហើយពាក់ព័ន្ធនឹងចំណុច
នេះត្រូវគិតគូរដល់ផលប្រយោជន៍របស់បុគ្គលទាំងអស់ជាពិសេស ក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍក្នុងការពង្រីកការអភិវឌ្ឍ
ពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ

រំលឹកឡើងវិញ ផងដែរនូវសេចក្តីសម្រេចលេខ ៥៧/១៨ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០២ ដែលបាន
កត់សម្គាល់ការអនុម័តដោយគណៈកម្មការនៃច្បាប់គំរូស្តីពីការផ្សះផ្សាពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ^១ និងបានបង្ហាញពី
ការជឿជាក់ថាច្បាប់គំរូជាមួយនឹងវិធានស្តីពីការផ្សះផ្សារបស់គណៈកម្មការ^២ ដែលត្រូវបានផ្តល់អនុសាសន៍នៅក្នុង
សេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនលេខ ៣៥/៥២ នៅថ្ងៃទី៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៨០ រួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ការបង្កើតសុខដុម
នីយកម្មក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តដើម្បីយុត្តិធម៌ និងប្រសិទ្ធភាពនៃការដោះស្រាយវិវាទដែលកើតឡើងក្នុងទំនាក់ទំនង
ពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ

ទទួលស្គាល់ តម្លៃនៃសន្ធានាកម្មជាមធ្យោបាយនៃការដោះស្រាយដោយវិវាទដោយសន្តិវិធីដែលកើត
ឡើងក្នុងបរិបទនៃទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ

ជឿ ថាវិសោធនកម្មច្បាប់គំរូស្តីពីការផ្សះផ្សាពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិនឹងជួយដល់រដ្ឋយ៉ាងខ្លាំងក្នុងការ
ពង្រឹងច្បាប់ក្នុងការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសសន្ធានាកម្មទំនើបរបស់ខ្លួន និងក្នុងការកាត់តែងច្បាប់ដែល
មិនទាន់មាននាពេលបច្ចុប្បន្ន។

កត់សម្គាល់ ថាសេចក្តីសម្រេចរបស់គណៈកម្មការក្នុងការរៀបចំអនុសញ្ញាស្តីពីកិច្ចព្រមព្រៀងសហប្រតិបត្តិការ
អន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្ម និងវិសោធនកម្មច្បាប់គំរូស្តីពីការផ្សះផ្សាពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិតំណាលគ្នា
មានគោលបំណងសម្រួលដល់កម្រិតខុសគ្នានៃបទពិសោធន៍ជាមួយនឹងសន្ធានាកម្មនៅក្នុងយុត្តាធិការផ្សេងៗគ្នា
និងដើម្បីផ្តល់ឱ្យរដ្ឋស្តង់ដារប្រកបដោយសង្គតិភាពក្នុងការអនុវត្តឆ្លងដែន នៃកិច្ចព្រមព្រៀងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិដែល
កើតចេញពីសន្ធានាកម្មដោយមិនបង្កើតការរំពឹងទុកណាមួយថា រដ្ឋដែលចាប់អារម្មណ៍អាចអនុម័តលិខិតតុបតុណ្ហ
ណាមួយឡើយ^៣

កត់សម្គាល់ ដោយការពេញចិត្តថាការរៀបចំវិសោធនកម្មច្បាប់គំរូ គឺជាកម្មវត្ថុនៃការពិចារណាត្រឹមត្រូវហើយ

^១ សេចក្តីសម្រេចលេខ៥៧/១៨ ឧបសម្ព័ន្ធ

^២ កំណត់ហេតុផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំទី៣៥ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៣៥/១៧) កថាខណ្ឌទី១០៦ សូមមើលផងដែរ សៀវភៅប្រចាំឆ្នាំ
របស់គណៈកម្មការស្តីពីពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ភាគ១១: ឆ្នាំ១៩៨០ ផ្នែកទី ៣ ឧបសម្ព័ន្ធ II ។

^៣ កំណត់ហេតុផ្លូវការនៃមហាសន្និបាតសម័យប្រជុំលើកទី៧២អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៧២/១៧) កថាខណ្ឌទី២៣៨-២៣៩សូមមើលផងដែរ A/CN.៩/៩០១
កថាខណ្ឌទី៥២។

វិសោធនកម្មច្បាប់គំរូនេះទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយរដ្ឋាភិបាលក៏ដូចជា ជាមួយអង្គការអន្តររដ្ឋាភិបាល និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលផងដែរ

១. បង្ហាញពីការថ្លែងអំណរគុណចំពោះ គណៈកម្មការស្តីពីច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិនៃអង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់ការបញ្ចប់ និងអនុម័តច្បាប់គំរូស្តីពីសន្ធានកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាអន្តរជាតិ ដែលកើតចេញពីសន្ធានកម្ម (ការធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់គំរូស្តីពីការផ្សះផ្សាពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ)^៤

២. ស្នើអគ្គលេខាធិការបញ្ជូនអត្ថបទនៃច្បាប់គំរូទៅកាន់រដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត

៣. ផ្តល់អនុសាសន៍ថា រដ្ឋទាំងអស់ផ្តល់ការពិចារណាដោយអនុគ្រោះដល់ច្បាប់គំរូនៅពេលកែប្រែ ឬអនុម័តច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសន្ធានកម្ម ដោយគិតគូរពីបំណងប្រាថ្នានៃសុខដុមនីយកម្មច្បាប់នីតិវិធីសន្ធានកម្ម និងតម្រូវការជាក់លាក់នៃការអនុវត្តសន្ធានកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ ហើយអញ្ជើញរដ្ឋដែលបានប្រើប្រាស់ច្បាប់គំរូក្នុងការផ្តល់ជាយោបល់ដល់គណៈកម្មការផងដែរ។

កិច្ចប្រជុំពេញអង្គលើកទី៦២
ថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨

^៤ កំណត់ហេតុផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៧៣ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៧៣/១៧) ឧបសម្ព័ន្ធទី ១ ។

ភាគទី ១

ច្បាប់គំរូ UNCITRAL

ស្តីពីសន្ធានាកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាអន្តរជាតិ ដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្ម (២០១៨)

ផ្នែកទី ១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១៖ វិសាលភាពនៃការអនុវត្តរបស់ច្បាប់ និងនិយមន័យ

- ច្បាប់នេះអនុវត្តចំពោះសន្ធានាកម្ម^២ ពាណិជ្ជកម្ម^៣ អន្តរជាតិ និងចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាអន្តរជាតិ។
- សម្រាប់គោលបំណងនៃច្បាប់នេះ “សន្ធានាករ” មានន័យថាសន្ធានាករម្នាក់ ឬពីរនាក់ ឬច្រើននាក់តាមករណ៍ដែលអាចមាន។
- សម្រាប់គោលបំណងនៃច្បាប់នេះ “សន្ធានាកម្ម” មានន័យថាជាដំណើរការមួយមិនថាត្រូវបានប្រើប្រាស់តាមរយៈពាក្យសន្ធានាកម្ម ផ្សះផ្សា ឬពាក្យពេចន៍ស្រដៀងគ្នានេះដែលគូភាគីស្នើសុំតតិយជនម្នាក់ ឬច្រើននាក់ (“សន្ធានាករ”) ដើម្បីជួយពួកគេក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីឈានដល់ការសះជាដោយសន្តិវិធីចំពោះវិវាទរបស់ពួកគេដែលកើតចេញពី ឬទាក់ទងនឹងកិច្ចសន្យា ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្តផ្សេងទៀត។ សន្ធានាករមិនមាន សមត្ថកិច្ចក្នុងការបង្ខំឱ្យគូភាគីទទួលយកដំណោះស្រាយលើវិវាទដល់គូភាគីនោះទេ។

^២ នៅក្នុងអត្ថបទ និងឯកសារពាក់ព័ន្ធដែលបានអនុម័តពីមុនរបស់ខ្លួន UNCITRAL បានប្រើពាក្យ «ការផ្សះផ្សា» ដោយ យល់ថាពាក្យ «ការផ្សះផ្សា» និង «សន្ធានាកម្ម» អាចប្រើប្រាស់បានទៅមកបាន។ ក្នុងការរៀបចំច្បាប់គំរូនេះ គណៈកម្មការបាន សម្រេចប្រើពាក្យ «សន្ធានាកម្ម» ជំនួសវិញ ក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីសម្របទៅតាមការប្រើ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងនៃពាក្យ ព្រមជាមួយនឹងការរំពឹងថាការផ្លាស់ប្តូរនេះនឹងសម្រួលដល់ការលើកស្ទួយ និងលើកកម្ពស់ភាពលេចធ្លោនៃច្បាប់គំរូ។ ការផ្លាស់ប្តូរពាក្យ បច្ចេកទេស នេះមិនមានផលប៉ះពាល់ផ្នែកសារធាតុ ឬទស្សនាទានណាមួយឡើយ។

^៣ ពាក្យ «ពាណិជ្ជកម្ម» គួរតែត្រូវបានផ្តល់ការបកស្រាយយ៉ាងទូលំទូលាយដើម្បីគ្របដណ្តប់លើបញ្ហាដែល កើតចេញពីទំនាក់ទំនងទាំងអស់ដែលមានលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្មមិន ថាមានកិច្ចសន្យា ឬមិនមានក៏ដោយ។ ទំនាក់ទំនងនៃលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម រួមបញ្ចូលទាំង ប៉ុន្តែមិនត្រូវបានកំណត់ត្រឹម ប្រតិបត្តិការដូចខាងក្រោម៖ ប្រតិបត្តិការផ្សព្វផ្សាយណាមួយសម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ ឬការផ្លាស់ប្តូរទំនិញ ឬសេវាកម្ម កិច្ចព្រមព្រៀងចែកចាយ ការកំណត់ពាណិជ្ជកម្មឬភ្នាក់ងារពាណិជ្ជកម្ម ការទិញលក់បំណុល ការជួល ការងារសាងសង់ ការប្រឹក្សាយោបល់ វិស្វកម្ម ការផ្តល់សិទ្ធិអាជីវកម្ម ការវិនិយោគ ហិរញ្ញប្បទាន ធនាគារ ការធានារ៉ាប់រង កិច្ចព្រមព្រៀងស្វែងរកឬសម្បទាន ការបណ្តាក់ទុនរួមគ្នា និងទម្រង់ផ្សេងទៀតនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការឧស្សាហកម្ម ឬអាជីវកម្ម និងការដឹកជញ្ជូនទំនិញ ឬអ្នកដំណើរតាមផ្លូវអាកាសផ្លូវសមុទ្រផ្លូវដែក ឬផ្លូវគោក។

មាត្រា ២៖ ការបកស្រាយ

១. នៅក្នុងការបកស្រាយ នៃច្បាប់នេះការយកចិត្តទុកដាក់ត្រូវមានចំពោះប្រភពដើមជាលក្ខណៈអន្តរជាតិរបស់ច្បាប់នេះ និងតម្រូវការក្នុងការលើកស្ទួយការអនុវត្តដូចគ្នា និងការប្រតិបត្តិប្រកបដោយភាពស្មោះត្រង់។
២. សំណួរទាក់ទងនឹងបញ្ហាដែលគ្របដណ្តប់ដោយច្បាប់នេះ ដែលមិនត្រូវបានចែងច្បាស់លាស់នៅក្នុងច្បាប់នេះត្រូវដោះស្រាយដោយអនុលោមតាមគោលការណ៍ទូទៅដែលច្បាប់នេះផ្អែកលើ។

ផ្នែកទី ២៖ សន្ធានាកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ

មាត្រា ៣៖ វិសាលភាពនៃការអនុវត្តនៃផ្នែកនេះ និងនិយមន័យ

១. ផ្នែកនេះអនុវត្តចំពោះសន្ធានាកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ^៣។
២. សន្ធានាកម្មគឺ “អន្តរជាតិ” ប្រសិនបើ៖
 - (ក) គូភាគីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងធ្វើសន្ធានាកម្មនៅពេលចុះកិច្ចព្រមព្រៀងមានទីតាំងអាជីវកម្មរបស់ពួកគេស្ថិតនៅរដ្ឋផ្សេងគ្នា ឬ
 - (ខ) រដ្ឋដែលគូភាគីមានទីតាំងអាជីវកម្មគឺផ្សេងពី៖
 - (i) រដ្ឋដែលកាតព្វកិច្ចសំខាន់ នៃទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មត្រូវបានអនុវត្ត ឬ
 - (ii) រដ្ឋដែលកម្មវត្ថុ នៃវិវាទមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធបំផុត។
៣. សម្រាប់គោលបំណងនៃកថាខណ្ឌទី ២៖
 - (ក) ប្រសិនបើភាគីមានទីតាំងអាជីវកម្មច្រើនជាងមួយទីតាំងអាជីវកម្ម គឺជាទីតាំងដែលមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធបំផុតទៅនឹងកិច្ចព្រមព្រៀងធ្វើសន្ធានាកម្ម។
 - (ខ) ប្រសិនបើភាគីពុំមានទីតាំងអាជីវកម្មទេនោះ ទីតាំងត្រូវផ្អែកលើទីតាំងលំនៅឋានរបស់ភាគីនោះ។
៤. ផ្នែកនេះផងដែរ ក៏អនុវត្តចំពោះសន្ធានាកម្មពាណិជ្ជកម្មនៅពេលដែលគូភាគីព្រមព្រៀងថាសន្ធានាកម្មមានលក្ខណៈជាអន្តរជាតិ ឬព្រមព្រៀងចំពោះការអនុវត្តនៃផ្នែកនេះ។
៥. គូភាគីមានសេរីភាពក្នុងការព្រមព្រៀងដើម្បីដកចេញការអនុវត្តនៃផ្នែកនេះបាន។
៦. អាស្រ័យលើបទប្បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី៧ នៃមាត្រានេះ ផ្នែកនេះអនុវត្តដោយមិនគិតពីមូលដ្ឋានដែលសន្ធានាកម្មត្រូវបានអនុវត្ត រួមមានកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងគូភាគីទោះបីជាបានចុះមុន ឬក្រោយវិវាទបានកើតឡើងក៏ដោយ កាតព្វកិច្ចដែលត្រូវបានបង្កើត ឡើងដោយច្បាប់ ឬសេចក្តីបង្គាប់ ឬការផ្តល់យោបល់ពីសំណាក់តុលាការ វេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលមានសមត្ថកិច្ច។
៧. ផ្នែកនេះមិនអនុវត្តចំពោះ៖
 - (ក) សំណុំរឿងដែលចៅក្រម ឬមជ្ឈត្តករ ក្នុងដំណើរការនីតិវិធីតុលាការ ឬមជ្ឈត្តការ ព្យាយាមសម្របសម្រួលដល់ការសះស្បើយ និង
 - (ខ) [] ។

^៣ រដ្ឋដែលមានបំណងអនុវត្តផ្នែកនេះ ដើម្បីអនុវត្តចំពោះសន្ធានាកម្មក្នុងស្រុក ក៏ដូចជាអន្តរជាតិ អាចពិចារណាលើការផ្លាស់ប្តូរ ចំពោះអត្ថបទដូចខាងក្រោម៖
-លុបពាក្យ “អន្តរជាតិ” នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា ១ និង៣ និង
-លុបកថាខណ្ឌទី២ ទី៣ និងទី៤ នៃមាត្រា ៣ ហើយកែប្រែសេចក្តីយោងទៅកាន់កថាខណ្ឌទៅតាមនោះផងដែរ។

មាត្រា ៤៖ បង្កើនប្រសិទ្ធភាពដោយកិច្ចព្រមព្រៀង

លើកលែងតែបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៧ កថាខណ្ឌទី៣ គូភាគីអាចព្រមព្រៀងក្នុងការដកចេញ ឬកែប្រែបញ្ញត្តិណាមួយនៃផ្នែកនេះ។

មាត្រា ៥៖ ការចាប់ផ្តើមនៃដំណើរការសន្ធានាកម្ម^៤

១. ដំណើរការសន្ធានាកម្មទាក់ទងនឹងវិវាទដែលបានកើតឡើង ចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃដែលគូភាគីវិវាទនោះព្រមព្រៀងចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការសន្ធានាកម្ម។
២. ប្រសិនបើភាគីដែលបានអញ្ជើញភាគីម្ខាងទៀតមកធ្វើសន្ធានាកម្ម មិនទទួលបានស្វ័យការចំពោះការអញ្ជើញនោះក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃ ចាប់ពីថ្ងៃដែលការអញ្ជើញត្រូវបានធ្វើ ឬក្នុងរយៈពេលផ្សេងទៀតដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងការអញ្ជើញនោះ ភាគីអាចជ្រើសរើសចាត់ទុកការណ៍នេះជាការបដិសេធចំពោះការអញ្ជើញមកធ្វើសន្ធានាកម្ម។

មាត្រា ៦៖ ចំនួន និងការកែតម្រូវសន្ធានាករ

១. សន្ធានាករត្រូវតែមានចំនួនមួយរូប លើកលែងតែគូភាគីព្រមព្រៀងថាសន្ធានាករត្រូវមានចំនួនពីររូប ឬច្រើនជាងនេះ។
២. គូភាគីត្រូវព្យាយាមក្នុងការសម្រេចបាននូវការព្រមព្រៀងលើសន្ធានាករមួយរូប ឬច្រើនរូប លើកលែងតែមាននីតិវិធីផ្សេងសម្រាប់ការតែងតាំងសន្ធានាករត្រូវបានព្រមព្រៀង។
៣. គូភាគីអាចស្វែងរកជំនួយពីស្ថាប័ន ឬបុគ្គលពាក់ព័ន្ធនឹងការតែងតាំងសន្ធានាករ។ ជាក់ស្តែងរួមមាន៖
 - (ក) ភាគីអាចស្នើសុំស្ថាប័នមួយ ឬបុគ្គលម្នាក់ ដើម្បីណែនាំបុគ្គលដែលស័ក្តិសម ក្នុងការបំពេញតួនាទីជាសន្ធានាករ ឬ
 - (ខ) គូភាគីអាចព្រមព្រៀងថាការតែងតាំងសន្ធានាករមួយរូប ឬច្រើនរូប ត្រូវធ្វើឡើងដោយផ្ទាល់ពីសំណាក់ស្ថាប័ន ឬបុគ្គលនោះ។
៤. ក្នុងការណែនាំ ឬតែងតាំងរូបវន្តបុគ្គលណាម្នាក់ឱ្យបំពេញតួនាទីជាសន្ធានាករ ស្ថាប័ន ឬបុគ្គលនោះត្រូវយកចិត្តទុកដាក់លើការពិចារណាដើម្បីតែងតាំងសន្ធានាករដែលឯករាជ្យ និងអព្យាក្រឹត ហើយក្នុងករណីដែលសមស្រប ត្រូវគិតគូរពីលទ្ធភាពក្នុងការតែងតាំងសន្ធានាករដែលមានសញ្ជាតិក្រៅពីសញ្ជាតិរបស់គូភាគី។
៥. នៅពេលដែលបុគ្គលម្នាក់ត្រូវបានទាក់ទងអំពីលទ្ធភាពក្នុងការត្រូវបានតែងតាំងខ្លួនជាសន្ធានាករ បុគ្គលនោះត្រូវបង្ហាញរាល់កាលៈទេសៈដែលទំនងជាបង្កឱ្យមានការសង្ស័យសមហេតុផលអំពីអព្យាក្រឹតភាព ឬឯករាជ្យភាពរបស់ខ្លួន។ សន្ធានាករចាប់ពីពេលនៃការតែងតាំងរបស់ខ្លួន និងក្នុងកិច្ចដំណើរការសន្ធានាកម្មទាំងមូល ដោយមិនពន្យារពេល ត្រូវបង្ហាញពីកាលៈទេសៈបែបនេះដល់គូភាគី លើកលែងតែពួកគេបានទទួលដំណឹងនេះពីខ្លួនរួចហើយ។

មាត្រា ៧៖ ដំណើរការសន្ធានាកម្ម

១. គូភាគីមានសេរីភាពក្នុងការព្រមព្រៀងដោយការយោងទៅលើសំណុំរឿងណាមួយ ឬប្រសិនបើពុំដូចនោះទេ ព្រមព្រៀងទៅ លើបែបបទដែលសន្ធានាកម្មត្រូវបានធ្វើឡើង។
២. ក្នុងករណីខកខានមិនបានព្រមព្រៀងលើបែបបទដែលសន្ធានាកម្មត្រូវបានធ្វើឡើងសន្ធានាករអាចដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានាកម្មតាមបែបបទដែលសន្ធានាករពិចារណាថាសមស្រប ដោយគិតគូរពីកាលៈទេសៈនៃសំណុំរឿងរាល់ការចង់បានដែលគូភាគីអាចបង្ហាញ និងតម្រូវការសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតដោយភាពឆាប់រហ័ស។

^៤ អត្ថបទខាងក្រោមត្រូវបានផ្តល់យោបល់សម្រាប់រដ្ឋដែលមានបំណងចង់អនុម័តបញ្ញត្តិស្តីពីការផ្អាករយៈពេលកំណត់៖

មាត្រា X ៖ ការព្យួររយៈពេលកំណត់

^១ ក្នុងករណីដែលដំណើរការសន្ធានាកម្មចាប់ផ្តើម ការរាប់រយៈពេលកំណត់ទាក់ទងនឹងការទាមទារដែលជាម្ចាស់តួនៃសន្ធានាកម្មត្រូវបានផ្អាក។

^២ ក្នុងករណីដែលដំណើរការសន្ធានាកម្មត្រូវបានបញ្ចប់ដោយគ្មានកិច្ចព្រមព្រៀងសៈធាររយៈពេលកំណត់បន្តរាប់ចាប់ពីពេលដែលសន្ធានាកម្មត្រូវបាន បញ្ចប់ដោយគ្មានកិច្ចព្រមព្រៀងសៈធារ។

៣. ក្នុងករណីណាក៏ដោយ ក្នុងការដំណើរការនីតិវិធី សន្ធានាករត្រូវព្យាយាមរក្សាការយកចិត្តទុកដាក់ស្មើគ្នា ចំពោះគូភាគីហើយក្នុងការធ្វើដូចនេះត្រូវគិតគូរពីកាលៈទេសៈនៃសំណុំរឿង។
៤. សន្ធានាករអាច នៅគ្រប់ដំណាក់កាលណាមួយនៃដំណើរការសន្ធានាកម្ម ធ្វើសំណើសម្រាប់ការសះជាវិវាទ។

មាត្រា ៨៖ ការទំនាក់ទំនងរវាងសន្ធានាករ និងគូភាគី

សន្ធានាករអាចជួប ឬទាក់ទងជាមួយគូភាគីជាមួយគ្នា ឬជាមួយពួកគេម្នាក់ៗដោយឡែកពីគ្នា។

មាត្រា ៩៖ ការបង្ហាញព័ត៌មាន

នៅពេលសន្ធានាករទទួលបានព័ត៌មានទាក់ទងនឹងវិវាទពីភាគី សន្ធានាករអាចបង្ហាញខ្លឹមសារនៃព័ត៌មាន នោះដល់ភាគីម្ខាងទៀតនៃសន្ធានាកម្ម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅពេលដែលភាគីផ្តល់ព័ត៌មានដល់សន្ធានាករ ដោយស្ថិតក្រោមលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់មួយដែលព័ត៌មាននោះត្រូវបានរក្សាជាការសម្ងាត់ព័ត៌មាននោះមិនត្រូវ បង្ហាញដល់ភាគីម្ខាងទៀតនៃសន្ធានាកម្មនោះទេ។

មាត្រា ១០៖ ការរក្សាការសម្ងាត់

លុះត្រាតែមានការព្រមព្រៀងពីគូភាគី ព័ត៌មានទាំងអស់ដែលទាក់ទងនឹងដំណើរការសន្ធានាកម្មត្រូវរក្សាជា ការសម្ងាត់ លើកលែងតែការបង្ហាញត្រូវបានតម្រូវដោយច្បាប់ ឬសម្រាប់គោលបំណងក្នុងការប្រតិបត្តិ ឬការអនុវត្ត កិច្ចព្រមព្រៀងសះជា។

មាត្រា ១១៖ ការទទួលយកភស្តុតាងក្នុងដំណើរការនីតិវិធីផ្សេងទៀត

១. ភាគីនៃដំណើរការសន្ធានាកម្ម សន្ធានាករ និងរាល់ភាគីពាក់ព័ន្ធក្នុងការចាត់ចែងដំណើរការ សន្ធានាកម្មមិនត្រូវនៅក្នុងដំណើរការមជ្ឈត្តការ តុលាការ ឬដំណើរការស្រដៀងគ្នានេះ ពីផ្នែកលើ ជាក់ជាភស្តុតាង ឬផ្តល់សក្ខីកម្ម ឬភស្តុតាងទាក់ទងរាល់ករណីដូចខាងក្រោម៖

- (ក) ការអញ្ជើញរបស់ភាគីម្ខាងឱ្យចូលរួមក្នុងដំណើរការសន្ធានាកម្ម ឬអង្គហេតុដែលជាភាគីម្ខាងមាន ឆន្ទៈចូលរួមក្នុងដំណើរការសន្ធានាកម្ម
- (ខ) ទស្សនៈដែលបានបង្ហាញ ឬយោបល់ដែលធ្វើឡើងដោយភាគីនៅក្នុងសន្ធានាកម្ម ទាក់ទងនឹងលទ្ធភាព ក្នុងការសះជាវិវាទ
- (គ) សេចក្តីថ្លែងការណ៍ ឬការទទួលយកដែលធ្វើឡើងដោយភាគីម្ខាងនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃដំណើរការ សន្ធានាកម្ម
- (ឃ) សំណើដែលធ្វើឡើងដោយសន្ធានាករ
- (ង) អង្គហេតុដែលជាភាគីម្ខាងបានបង្ហាញពីឆន្ទៈរបស់ខ្លួនក្នុងការទទួលយកសំណើសម្រាប់ការសះជាដែល ធ្វើឡើងដោយសន្ធានាករ
- (ច) ឯកសារដែលបានរៀបចំសម្រាប់តែក្នុងគោលបំណងនៃដំណើរការសន្ធានាកម្ម។

២. កថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា នេះអនុវត្តដោយមិនគិតពីទម្រង់នៃព័ត៌មាន ឬភស្តុតាងដែលយោងនោះទេ។

៣. ការបង្ហាញព័ត៌មានដែលយោងក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះ មិនត្រូវបង្កប់ពីសំណាក់វេទិកាមជ្ឈត្តការ តុលាការ ឬអាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាលមានសមត្ថកិច្ចនោះទេ ហើយប្រសិនបើព័ត៌មាននោះត្រូវបានផ្តល់ជូនជាភស្តុតាង ដោយផ្ទុយនឹងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះ ភស្តុតាងនោះនឹងត្រូវចាត់ទុកថាមិនអាចទទួលយកបាននោះទេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ព័ត៌មានទាំងនោះអាចត្រូវបានបង្ហាញ ឬ ទទួលយកជាភស្តុតាងក្នុងវិសាលភាពដែល តម្រូវដោយច្បាប់ ឬសម្រាប់គោលបំណងនៃការប្រតិបត្តិ ឬការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា។

៤. បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី១ ២ និង៣ នៃមាត្រានេះ អនុវត្តមិនថាដំណើរការមជ្ឈត្តការ តុលាការ ឬដំណើរការស្រដៀងគ្នាទាក់ទងនឹងវិវាទគឺជា ឬធ្លាប់ជាកម្មវត្ថុនៃដំណើរការសន្ធានាកម្មនោះទេ។
៥. អាស្រ័យលើការកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះ ភស្តុតាងផ្សេងទៀតដែលអាចទទួលយកបាននៅក្នុងមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ ឬដំណើរនីតិវិធីការស្រដៀងគ្នានេះ មិនក្លាយជាមិនអាចទទួលយកបានដោយសារតែត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងសន្ធានាកម្មនោះទេ។

មាត្រា ១២៖ ការបញ្ចប់ដំណើរការសន្ធានាកម្ម

ដំណើរការសន្ធានាកម្មត្រូវបានបញ្ចប់៖

- (ក) ដោយការចុះកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាមួយគ្នា នៅកាលបរិច្ឆេទនៃកិច្ចព្រមព្រៀង
- (ខ) ដោយសេចក្តីប្រកាសរបស់សន្ធានាករ បន្ទាប់ពីការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយគ្នា ក្នុងអានុភាពដែលកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងបន្ថែមទៀតនៅសន្ធានាកម្មលែងស័ក្តិសមទៀតហើយ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃសេចក្តីប្រកាសនោះ។
- (គ) ដោយសេចក្តីប្រកាសរបស់គូភាគីទៅកាន់សន្ធានាករ ក្នុងអានុភាពថាដំណើរការសន្ធានាកម្មត្រូវបានបញ្ចប់នៅកាលបរិច្ឆេទនៃសេចក្តីប្រកាសនោះ ឬ
- (ឃ) ដោយសេចក្តីប្រកាសរបស់ភាគីម្ខាងទៅភាគីម្ខាងទៀត ឬគូភាគី និងសន្ធានាករ ប្រសិនបើត្រូវបានតែងតាំងក្នុងអានុភាពថាដំណើរការសន្ធានាកម្មត្រូវបានបញ្ចប់ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃសេចក្តីប្រកាសនោះ។

មាត្រា ១៣៖ សន្ធានាករបំពេញតួនាទីជាមជ្ឈត្តការ

លុះត្រាតែមានការព្រមព្រៀងផ្សេងពីនេះដោយគូភាគី សន្ធានាករមិនត្រូវបំពេញតួនាទីជាមជ្ឈត្តការចំពោះវិវាទដែលធ្លាប់ជា ឬគឺជាកម្មវត្ថុនៃដំណើរការសន្ធានាកម្ម ឬទាក់ទងនឹងវិវាទផ្សេងទៀតដែលកើតចេញពីកិច្ចសន្យា ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្តជូជគ្នា ឬរាល់កិច្ចសន្យា ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្តដែលពាក់ព័ន្ធ។

មាត្រា ១៤៖ ការធ្វើឧបាយស្រុយនៅដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ

ក្នុងករណីដែលគូភាគីបានព្រមព្រៀងធ្វើសន្ធានាកម្ម និងបានបង្ហាញការសន្យាថាមិនផ្ដើមក្នុងអំឡុងពេលដែលបានកំណត់មួយ ឬរហូតដល់ព្រឹត្តិការណ៍ដែលបានកំណត់មួយបានកើតឡើង នូវដំណើរការមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ ទាក់ទងនឹងវិវាទដែលមានស្រាប់ ឬនៅពេលអនាគត ការសន្យានោះត្រូវបានផ្តល់អានុភាពដោយវេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬតុលាការរហូតដល់ ខ នៃការសន្យានោះត្រូវបានអនុវត្តតាម លើកលែងតែក្នុងវិសាលភាពចាំបាច់សម្រាប់ ភាគី តាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនដើម្បីរក្សាសិទ្ធិរបស់ខ្លួន។ ការចាប់ផ្ដើមនៃដំណើរការនីតិវិធីបែបនេះគឺមិនត្រូវ បានចាត់ទុកថាជាការបោះបង់កិច្ចព្រមព្រៀងក្នុងការធ្វើសន្ធានាកម្ម ឬជាការបញ្ចប់ដំណើរការសន្ធានាកម្មនោះទេ។

មាត្រា ១៥៖ លក្ខណៈចងកាតព្វកិច្ច និងអនុវត្តបាននៃកិច្ចព្រមព្រៀងសេះថា

ប្រសិនបើគូភាគីចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសេះថាវិវាទ កិច្ចព្រមព្រៀងសេះថានោះមានអានុភាពចងកាតព្វកិច្ច និងអាចអនុវត្តបាន។

ផ្នែកទី ៣៖ កិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយអន្តរជាតិ^៥

មាត្រា ១៦៖ វិសាលភាពនៃការអនុវត្តនៃផ្នែកនេះ និងនិយមន័យ

១. ផ្នែកនេះអនុវត្តចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្ម និងបានចុះជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដោយគូភាគី ដើម្បីដោះស្រាយវិវាទពាណិជ្ជកម្ម (“កិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយ”)។^៦
២. ផ្នែកនេះមិនអាចអនុវត្តចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយនោះទេ៖
 - (ក) បានចុះកិច្ចព្រមព្រៀងដើម្បីដោះស្រាយវិវាទដែលកើតចេញពីប្រតិបត្តិការជួញដូរ ដោយភាគីម្ខាង (ជាអ្នកប្រើប្រាស់) សម្រាប់គោលបំណងផ្ទាល់ខ្លួន គ្រួសារ ឬកិច្ចការផ្ទះ
 - (ខ) ទាក់ទងទៅនឹងច្បាប់គ្រួសារ ច្បាប់សន្តតិកម្ម ឬច្បាប់ការងារ។
៣. ផ្នែកនេះមិនអនុវត្តចំពោះ៖
 - (ក) កិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយ៖
 - (i) ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយតុលាការ ឬត្រូវបានចុះនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីចំពោះមុខតុលាការ និង
 - (ii) ដែលអាចអនុវត្តបានជាសេចក្តីសម្រេចនៅក្នុងរដ្ឋនៃតុលាការនោះ
 - (ខ) កិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយដែលត្រូវបានកត់ត្រាទុក និងអាចអនុវត្តបានជាមជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យ។
៤. កិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយមានលក្ខណៈជា “អន្តរជាតិ” ប្រសិនបើនៅពេលនៃការចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយនោះ៖^៧
 - (ក) យ៉ាងហោចណាស់ គូភាគីពីរនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយមានទីតាំងអាជីវកម្មរបស់ពួកគេនៅក្នុងរដ្ឋផ្សេងគ្នា ឬ
 - (ខ) រដ្ឋដែលគូភាគីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយមានទីតាំងធ្វើអាជីវកម្មខុសពី៖
 - (i) រដ្ឋ ដែលមួយផ្នែកនៃកាតព្វកិច្ចក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយត្រូវបានអនុវត្ត ឬ
 - (ii) រដ្ឋ ដែលកម្មវត្ថុនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធបំផុត។
៥. សម្រាប់គោលបំណងនៃកថាខណ្ឌទី៤៖
 - (ក) ប្រសិនបើភាគីមួយមាន ទីតាំងអាជីវកម្មច្រើនជាងមួយកន្លែងទីតាំងអាជីវកម្មដែលពាក់ព័ន្ធគឺជា កន្លែងដែលមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធបំផុតទៅនឹងវិវាទដែលត្រូវបានដោះស្រាយដោយកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយ ដោយពិចារណា លើកាលៈទេសៈដែលបាន ដឹង ឬគិតគូរដោយគូភាគីនៅពេលចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយ
 - (ខ) ប្រសិនបើភាគីមួយពុំមានទីតាំងអាជីវកម្មទេ ទីតាំងត្រូវផ្អែកលើទីតាំងលំនៅឋានរបស់ភាគីនោះ។
៦. កិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយមានលក្ខណៈជា “លាយលក្ខណ៍អក្សរ” ប្រសិនបើខ្លឹមសាររបស់ កិច្ចព្រមព្រៀងនោះត្រូវបានកត់ត្រាក្នុងទម្រង់ណាមួយក៏ដោយ។ លក្ខខណ្ឌដែលកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ត្រូវបានបំពេញដោយការទំនាក់ទំនងតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក ប្រសិនបើព័ត៌មានដែលមាននៅក្នុងនោះអាចចូលយកបានដើម្បីប្រើប្រាស់សម្រាប់ជាឯកសារយោងជាបន្តបន្ទាប់។

^៥ រដ្ឋអាចពិចារណាអនុម័តផ្នែកនេះ ដើម្បីអនុវត្តចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយវិវាទ ដោយមិនគិតថាតើកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយបានកើតចេញពីសន្ធានាកម្មនោះទេ។ ការកែប្រែនឹងតម្រូវ ឱ្យធ្វើឡើងចំពោះផែនការពាក់ព័ន្ធ។

^៦ រដ្ឋអាចពិចារណាអនុម័តផ្នែកនេះដើម្បីអនុវត្តត្រឹមតែក្នុងករណីដែលគូភាគីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយបានព្រមព្រៀងចំពោះវិសាលភាពនៃផ្នែកនេះ។

^៧ រដ្ឋអាចពិចារណាពង្រីកនិយមន័យនៃ កិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយ “អន្តរជាតិ” តាមរយៈការបន្ថែមនូវកថាខណ្ឌទី៤ ចំពោះកថាខណ្ឌទី៤៖ “ កិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយ “អន្តរជាតិ” ផងដែរ ប្រសិនបើជាលទ្ធផលនៃសន្ធានាកម្មអន្តរជាតិ ដូចបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា ៣ កថាខណ្ឌទី២ ទី៣ និងទី៤។

មាត្រា ១៧៖ គោលការណ៍ទូទៅ

១. កិច្ចព្រមព្រៀងសេដ្ឋកិច្ចអនុវត្តដោយអនុលោមតាមវិធាននីតិវិធីនៃរដ្ឋនេះនិង ក្រោមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងផ្នែកនេះ។

២. ប្រសិនបើវិវាទមួយកើតឡើងទាក់ទងនឹងបញ្ហាដែលភាគីម្ខាងទាមទារ ត្រូវបានដោះស្រាយដោយកិច្ចព្រមព្រៀងសេដ្ឋកិច្ច ហើយភាគីអាចប្រើប្រាស់កិច្ចព្រមព្រៀងសេដ្ឋកិច្ចដោយអនុលោមតាមវិធាននីតិវិធីនៃរដ្ឋនេះ និងក្រោមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងផ្នែកនេះ ដើម្បីបញ្ជាក់ថាបញ្ហាត្រូវបានដោះស្រាយហើយ។

មាត្រា ១៨៖ លក្ខខណ្ឌសម្រាប់ការកើនឡើងលើកិច្ចព្រមព្រៀងសេដ្ឋកិច្ច

១. ភាគីម្ខាងដែលពឹងផ្អែកលើកិច្ចព្រមព្រៀងសេដ្ឋកិច្ចក្រោមផ្នែកនេះ ត្រូវផ្តល់ជូនដល់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋនេះនូវ៖

- (ក) កិច្ចព្រមព្រៀងសេដ្ឋកិច្ចដែលបានចុះហត្ថលេខាដោយគូភាគី
- (ខ) ភស្តុតាងដែលបញ្ជាក់ថាកិច្ចព្រមព្រៀងសេដ្ឋកិច្ច បានមកពីការធ្វើសន្ទនាកម្មមានដូចជា៖
 - (i) ហត្ថលេខារបស់សន្ទនាករលើកិច្ចព្រមព្រៀងសេដ្ឋកិច្ច
 - (ii) ឯកសារដែលចុះហត្ថលេខាដោយសន្ទនាករដែលបង្ហាញថាសន្ទនាកម្មត្រូវបានធ្វើឡើង
 - (iii) ការបញ្ជាក់ដោយស្ថាប័នដែលចាត់ចែងសន្ទនាកម្ម ឬ
 - (iv) ក្នុងករណីដែលគ្មាន (i) (ii) ឬ (iii) ភស្តុតាងផ្សេងទៀតដែលអាចទទួលយកបានពីសំណាក់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច។

២. លក្ខខណ្ឌដែលកិច្ចព្រមព្រៀងសេដ្ឋកិច្ចត្រូវបានចុះហត្ថលេខាដោយគូភាគី ឬប្រសិនបើតម្រូវដោយសន្ទនាករត្រូវបានបំពេញតាមរយៈការទំនាក់ទំនងតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក ប្រសិនបើ៖

- (ក) វិធីសាស្ត្រមួយត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណគូភាគី ឬសន្ទនាករ និងដើម្បីបញ្ជាក់ពីឆន្ទៈរបស់គូភាគី ឬសន្ទនាករទាក់ទងនឹងព័ត៌មានដែលមាននៅក្នុងការទំនាក់ទំនងតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក និង
- (ខ) វិធីសាស្ត្រដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់គឺ៖
 - (i) តាមដែលអាចជឿទុកចិត្តបាន និងសមរម្យសម្រាប់គោលបំណងដែលទំនាក់ទំនងតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក ត្រូវបានបង្កើត ឬទំនាក់ទំនងអាស្រ័យលើគ្រប់កាលៈទេសៈទាំងអស់រួមទាំងកិច្ចព្រមព្រៀង ដែលពាក់ព័ន្ធ ឬ
 - (ii) ត្រូវបានបញ្ជាក់ជាអង្គហេតុ ថាបានបំពេញមុខងារដែលបានពិពណ៌នានៅក្នុងកថាខណ្ឌរង (ក) ខាងលើដោយខ្លួនឯង ឬរួមជាមួយនឹងភស្តុតាងបន្ថែម។

៣. ប្រសិនបើកិច្ចព្រមព្រៀងសេដ្ឋកិច្ចមិនមែនជាភាសាផ្លូវការរបស់រដ្ឋនេះទេ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចស្នើសុំការបកប្រែនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនោះជាភាសានៃរដ្ឋនោះ។

៤. អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចទាមទារឯកសារចាំបាច់ណាមួយ ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ថាលក្ខខណ្ឌនៃផ្នែកនេះត្រូវបានគោរពតាម។

៥. ពេលពិចារណាលើសំណើសុំការសង្គ្រោះអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវចាត់ការជាបន្ទាន់។

មាត្រា ១៩៖ មូលដ្ឋានសម្រាប់ការបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះ

១. អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋនេះ អាចបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះតាមសំណើរបស់ភាគី ប្រឆាំងទៅនឹងភាគីនៃសំណើសុំការសង្គ្រោះដែលបានស្នើសុំ ប្រសិនបើភាគីនោះផ្តល់ភស្តុតាងដល់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចថា៖

- (ក) ភាគីម្ខាងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាមិនមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់
 - (ខ) កិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដែលត្រូវបានស្នើសុំពីផ្នែកលើ៖
 - (i) គឺមោឃៈ មិនដំណើរការបាន ឬមិនអាចអនុវត្តបាននៅក្រោមច្បាប់ដែលគូភាគីបានកំណត់ត្រឹមត្រូវ ឬខកខានក្នុងការចង្អុលបង្ហាញណាមួយ នោះក្រោមច្បាប់ដែលត្រូវបានអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចចាត់ទុកថាអាចអនុវត្តបាន។
 - (ii) គឺមិនចងកាតព្វកិច្ច មិនជាស្ថាពរ តាមលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចព្រមព្រៀង ឬ
 - (iii) ក្រោយមកត្រូវបានកែប្រែ
 - (គ) កាតព្វកិច្ចក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា៖
 - (i) ត្រូវបានអនុវត្ត ឬ
 - (ii) មិនមានភាពច្បាស់លាស់ ឬអាចយល់បាន
 - (ឃ) ការផ្តល់ការសង្គ្រោះនឹងផ្ទុយទៅនឹងលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា
 - (ង) មានការបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដោយសន្ធានាករលើស្តង់ដារដែលអនុវត្តចំពោះសន្ធានាករ ឬសន្ធានាកម្មប្រសិនបើគ្មានការបំពាននេះទេ ភាគីនឹងមិនចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសះជានោះឡើយ ឬ
 - (ច) មានការខកខានដោយសន្ធានាករក្នុងការបង្ហាញដល់គូភាគីអំពីកាលៈទេសៈ ដែលបង្កអោយមានការសង្ស័យចំពោះអព្យាក្រឹតភាព ឬឯករាជ្យភាពរបស់សន្ធានាករ ហើយការខកខានក្នុងបង្ហាញនេះបង្កអោយមាន ផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរ ឬឥទ្ធិពលមិនត្រឹមត្រូវលើភាគីម្ខាង ប្រសិនបើការខកខាននេះទេ ភាគីនោះនឹងមិនចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាឡើយ។
២. អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋនេះក៏អាចបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះប្រសិនបើឃើញថា៖
- (ក) ការផ្តល់ការសង្គ្រោះនឹងផ្ទុយទៅនឹងគោលនយោបាយសាធារណៈរបស់រដ្ឋនេះ ឬ
 - (ខ) កម្មវត្ថុនៃវិវាទមិនអាចសះជាបានតាមរយៈសន្ធានាកម្មក្រោមច្បាប់របស់រដ្ឋនេះ។

មាត្រា ២០៖ ពាក្យស្នើសុំ ឬការទាមទារក្នុងពេលដំណាលគ្នា

ប្រសិនបើពាក្យស្នើសុំ ឬការទាមទារទាក់ទងនឹងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាត្រូវបានធ្វើឡើងទៅតុលាការ វេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចផ្សេងទៀត ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ការសង្គ្រោះដែលកំពុងត្រូវបានស្នើសុំក្រោមមាត្រា ១៨ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋនេះដែលការសង្គ្រោះនោះត្រូវបានស្នើសុំ ប្រសិនបើពិចារណាឃើញថាត្រឹមត្រូវពន្យារពេលនៃការចេញ សេចក្តីសម្រេចហើយក៏អាចតាមការស្នើសុំរបស់ភាគីម្ខាងបង្គាប់ឱ្យភាគីម្ខាងទៀតដាក់ប្រាតិភោគដែលសមស្រប។

ភាគទី ២

មគ្គុទ្ទេសក៍សម្រាប់ការអនុម័ត និងការប្រើប្រាស់ច្បាប់គំរូ UNCITRAL ស្តីពីសន្ធានាកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយអន្តរជាតិដែលកើតចេញ ពីសន្ធានាកម្ម (២០១៨)

ព័ត៌មានអំពីសាវកា

១. ច្បាប់គំរូ UNCITRAL ស្តីពីការផ្សះផ្សាពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ (“ច្បាប់គំរូឆ្នាំ ២០០២”) ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយគណៈកម្មការស្តីពីច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ (“UNCITRAL” ឬ “គណៈកម្មការ”) ហើយត្រូវបានអនុម័តដោយឯកច្ឆន្ទនៅថ្ងៃទី២៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០២។^១ ក្រោយមកមហាសន្និបាតបានអនុម័តសេចក្តីសម្រេច ៥៧/១៨ កាលពីថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០២ ដែលផ្តល់អនុសាសន៍ថាជំនាញអស់ពីការណែនាំដោយត្រឹមត្រូវចំពោះការអនុម័តច្បាប់គំរូដោយមើលឃើញពីភាពចង់បាននៃភាពដូចគ្នានៅក្នុងច្បាប់នៃនីតិវិធីដោះស្រាយវិវាទ និងតម្រូវការជាក់លាក់នៃការអនុវត្តការផ្សះផ្សាពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ។^២

២. ច្បាប់គំរូឆ្នាំ២០០២ បានផ្តល់មូលដ្ឋាននីតិប្បញ្ញត្តិដ៏ត្រឹមត្រូវមួយលើទិដ្ឋភាពនីតិវិធីនៃការផ្សះផ្សា/សន្ធានាកម្មប៉ុន្តែវាមិនមានច្បាប់រួមស្តីពីការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយដែលកើតមកពីការផ្សះផ្សា/សន្ធានាកម្មនោះទេ (សូមមើលកថាខណ្ឌទី៨ខាងក្រោម ដែលទាក់ទងទៅនឹងវាក្យសព្ទ)។ នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៤ សំណើមួយត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីធ្វើការលើសំណួរនោះដែលជាឧបសគ្គមួយក្នុងការប្រើប្រាស់សន្ធានាកម្មកាន់តែច្រើនឡើងគឺថាការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយមានបន្ទុកធ្ងន់ និងចំណាយពេលច្រើន។^៣ ដោយហេតុនោះ UNCITRAL បានអនុវត្តការងារលើកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្ម។ UNCITRAL បានអនុម័តវិសោធនកម្មលើច្បាប់គំរូដោយឯកច្ឆន្ទនៅថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨។^៤ មហាសន្និបាតនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនលេខ ៧៣/១៩៩ កាលពីថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ បានបង្ហាញការជឿជាក់របស់ខ្លួនថា «ការធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់គំរូស្តីពីការផ្សះផ្សាពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិនឹង ជាជំនួយដ៏សំខាន់ ដល់រដ្ឋក្នុងការពង្រឹងច្បាប់របស់ពួកគេដែលគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់បច្ចេកទេស សន្ធានាកម្មទំនើប និង ក្នុងការបង្កើតច្បាប់ដែលមិនមាននាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ»។^៥

^១ សម្រាប់ការពិភាក្សារបស់គណៈកម្មការលើប្រធានបទនោះ សូមមើលរបាយការណ៍របស់ UNCITRAL ស្តីពីការងារ នៃសម័យប្រជុំលើកទី៣៥ របស់គណៈកម្មការ។ ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី១៣-១៧៧។

^២ សេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតលេខ ៥៧/១៨ ថ្ងៃទី១៩ នាខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០២ (A/RES/៥៧/១៨)។

^៣ សម្រាប់ការពិភាក្សារបស់គណៈកម្មការលើប្រធានបទនោះ សូមមើលរបាយការណ៍របស់ UNCITRAL ស្តីពីការងារនៃសម័យប្រជុំលើកទី៤៥ របស់គណៈកម្មការ។ ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៦៩ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៦៩/១៧) កថាខណ្ឌទី១២៣-១២៥ សូមមើលកថាខណ្ឌនេះផង A/CN.៩/៨២២។

^៤ សម្រាប់ការពិភាក្សារបស់គណៈកម្មការលើប្រធានបទនោះ សូមមើលរបាយការណ៍របស់ UNCITRAL ស្តីពីការងារនៃសម័យប្រជុំលើកទី៥១ របស់គណៈកម្មការ។ ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៧៣ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៦៨ និងឧបសម្ព័ន្ធទី II ។

^៥ សេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតលេខ ៧៣/១៩៩ នាថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ (A/RES/៧៣/១៩៩)។

ស្របពេលគ្នានោះដែរ UNCITRAL បានរៀបចំនិងបញ្ចប់សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយនូវអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានកម្ម («អនុសញ្ញាសិង្ហបុរីស្តីពីសន្ធានកម្ម» ឬ «អនុសញ្ញា»)។ មហាសន្និបាតបានកត់សម្គាល់នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនលេខ៧៣/១៩៩ ថាសេចក្តីសម្រេចរបស់គណៈកម្មការក្នុងការរៀបចំសន្ធិសញ្ញាស្តីពីកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានកម្មក្នុងពេលដំណាលគ្នា^៦ ហើយការធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់គំរូស្តីពីការផ្សះផ្សាពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិមានគោលបំណងសម្រុះសម្រួលកម្រិតផ្សេងគ្នានៃបទពិសោធន៍ជាមួយនឹងសន្ធានកម្មតាមបណ្តាយត្តាធិការផ្សេងៗគ្នា និងដើម្បីផ្តល់ឱ្យរដ្ឋនូវស្តង់ដារប្រកបដោយសង្គតិភាពលើការអនុវត្តឆ្លងដែននៃកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានកម្មដោយមិនបានបង្កើតការរំពឹងទុកណាមួយដែលរដ្ឋមានបំណងអាចអនុម័តយកច្បាប់ណាមួយនោះទេ។^៧

គោលបំណងនៃច្បាប់គំរូ

៣. ច្បាប់គំរូមានគោលបំណងលើកទឹកចិត្តដល់ការប្រើប្រាស់សន្ធានកម្មដោយផ្តល់នូវការព្យាករណ៍ និងភាពប្រាកដប្រជាកាន់តែខ្លាំងទាក់ទងនឹងដំណើរការ និងលទ្ធផលរបស់សន្ធានកម្ម។ ពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិកំពុងរីកចម្រើនយ៉ាងឆាប់រហ័ស ជាមួយនឹងប្រតិបត្តិការឆ្លងដែនត្រូវប្រើប្រាស់ក្នុងចំនួនកំពុងកើនឡើងនៃស្ថាប័ន រួមមានសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមផងដែរ។ ជាមួយនឹងអាជីវកម្មកំពុងត្រូវបានធ្វើឡើងជាញឹកញាប់នៅទូទាំងព្រំដែនជាតិ រួមទាំងតាមរយៈកំណើតនៃការប្រើប្រាស់ពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក តម្រូវការសម្រាប់ប្រព័ន្ធដោះស្រាយវិវាទប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងសមត្ថភាពបានក្លាយជាកិច្ចការសំខាន់បំផុត។ តាមរយៈការអនុម័តច្បាប់គំរូ និងតាមរយៈការអប់រំគូភាគីដែលចូលរួមក្នុងពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិអំពីគោលបំណងរបស់ច្បាប់នេះរដ្ឋនឹងលើកទឹកចិត្តគូភាគីឱ្យស្វែងរកវិធីសាស្ត្រដោះស្រាយវិវាទដែលមិនមានការវិនិច្ឆ័យ។ ជាការពិតណាស់ UNCITRAL បានរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់គំរូដើម្បីជួយរដ្ឋក្នុងការរៀបចំដំណើរការដោះស្រាយវិវាទ ដែលមានបំណងដូចខាងក្រោម៖

- កាត់បន្ថយការចំណាយ និងពេលវេលានៃការដោះស្រាយវិវាទ
- ជំរុញ និងគាំពារបរិយាកាសសហប្រតិបត្តិការរវាងគូភាគីពាណិជ្ជកម្ម
- ស្វែងរកដំណោះស្រាយដែលអាចបត់បែនបាន និងសមស្របទៅនឹងវិវាទ
- រារាំងវិវាទបន្ថែមទៀត និង
- បញ្ចូលភាពប្រាកដប្រជាក្នុងពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ។

^៦ អនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានកម្ម ដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាអនុសញ្ញាសិង្ហបុរីស្តីពីសន្ធានកម្មដែលត្រូវបាន អនុម័តដោយមហាសន្និបាតនៅថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ (A/RES/៧៣/១៩៨)។

^៧ ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៧២ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៧២/១៧) កថាខណ្ឌទី២៣៨-២៣៩។ សូមមេត្តាមើលឯកសារនេះផង A/CN.៩/៨២២ កថាខណ្ឌទី៥២ និង៩១។ សេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតលេខ ៧៣/១៩៩ នាថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ (A/RES/៧៣/១៩៩) បុព្វកថា។

គោលបំណង និងខ្លឹមសារនៃមគ្គុទ្ទេសក៍នេះ

៤. ក្នុងការរៀបចំ និងការអនុម័តបញ្ញត្តិច្បាប់គំរូស្តីពីសន្ធានាកម្ម និងកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា UNCITRAL បានយកចិត្តទុកដាក់ថាបញ្ញត្តិបែបនេះគួរតែត្រូវបានភ្ជាប់ដោយព័ត៌មានសាវតា និងការពន្យល់ដើម្បីជាឧបករណ៍ ដ៏មានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការជួយដល់ការធ្វើទំនើបកម្មច្បាប់របស់ពួកគេ និងក្នុងការពិចារណាថាតើបញ្ញត្តិណាមួយ នៃច្បាប់គំរូ ប្រសិនបើមានប្រហែលជាត្រូវផ្លាស់ប្តូរដើម្បីសម្របតាមកាលៈទេសៈប្រទេសដែលជាក់ស្តែង។ ទោះបី ជាចម្បងសម្រាប់ស្ថាប័ននីតិប្រតិបត្តិនៃរដ្ឋាភិបាល និងសមាជិកសភាក្នុងការរៀបចំកែប្រែច្បាប់ដែលចាំបាច់ មគ្គុទ្ទេសក៍នេះក៏គួរតែផ្តល់នូវការយល់ដឹងដ៏មានប្រយោជន៍ដល់អ្នកប្រើប្រាស់អត្ថបទផ្សេងទៀត រួមទាំងគូភាគី ពាណិជ្ជកម្ម អ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈច្បាប់ អ្នកសិក្សា និងចៅក្រមផងដែរ។

៥. ភាគច្រើននៃមគ្គុទ្ទេសក៍នេះត្រូវបានដកចេញពីប្រវត្តិនៃការតាក់តែងនៃច្បាប់គំរូ ដែលត្រូវបានអនុម័តក្នុងឆ្នាំ ២០០២ និងបានធ្វើវិសោធនកម្មនៅឆ្នាំ២០១៨។ មគ្គុទ្ទេសក៍នេះផ្តល់ព័ត៌មានអំពីការពិភាក្សា និងសេចក្តីសម្រេចរបស់ គណៈកម្មាការក្នុងអំឡុងពេលសម័យប្រជុំដែលច្បាប់គំរូត្រូវបានអនុម័ត និងការពិចារណារបស់ក្រុមការងារទី II របស់ UNCITRAL (មជ្ឈត្តការ និងការផ្សះផ្សា/ការដោះស្រាយវិវាទ) ដែលបានដំណើរការកិច្ចការរៀបចំត្រៀម។ មគ្គុទ្ទេសក៍ពន្យល់ពីមូលហេតុដែលបញ្ញត្តិនៅក្នុងច្បាប់គំរូត្រូវបានរួមបញ្ចូលមុខងារមូលដ្ឋានចាំបាច់ នៃឧបករណ៍ នីតិបញ្ញត្តិដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីបង្កើតជាមូលដ្ឋានរឹងមាំសម្រាប់សន្ធានាកម្មអន្តរជាតិ។

៦. ប្រវត្តិនៃការតាក់តែងច្បាប់គំរូ រួមទាំងរបាយការណ៍នៃកិច្ចប្រជុំពាក់ព័ន្ធនៃក្រុមការងារទី II និងរបស់ គណៈកម្មាការព្រមទាំងកំណត់ចំណាំនៃការរៀបចំត្រៀមរបស់លេខាធិការដ្ឋាន ត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយជាប្រាំមួយ ភាសាផ្លូវការរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (ភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ)។ ឯកសារ ទាំងនេះមាននៅលើគេហទំព័រ UNCITRAL (<https://uncitral.un.org>) ឯកសារនេះក៏ត្រូវបានចងក្រងនៅក្នុង សៀវភៅប្រចាំឆ្នាំ UNCITRAL ផងដែរ។

I. សេចក្តីផ្តើមអំពីច្បាប់គំរូស្តីពីសន្ធានកម្មកាណិជ្រកម្ម

អន្តរជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងសហអន្តរជាតិដែល

កើតចេញពីសន្ធានកម្ម

ក. សញ្ញាណនៃសន្ធានកម្ម និងគោលបំណងនៃច្បាប់គំរូ

បង្កើនការប្រើប្រាស់សន្ធានកម្ម

៧. សន្ធានកម្មគឺកំពុងត្រូវបានប្រើប្រាស់កាន់តែច្រើនឡើងក្នុងការអនុវត្តការដោះស្រាយវិវាទនៅក្នុងផ្នែកផ្សេងៗនៃពិភពលោក។ លើសពីនេះទៅទៀត ការប្រើប្រាស់ សន្ធានកម្មកំពុងក្លាយជាជម្រើសដោះស្រាយវិវាទដែលមានការពេញចិត្ត និងលើកកម្ពស់ពីសំណាក់តុលាការ និងទីភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល ក៏ដូចជានៅក្នុងសហគមន៍និងវិស័យពាណិជ្ជកម្មផងដែរ។ និន្នាការនេះត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំង ជាឧទាហរណ៍ នៅក្នុងការបង្កើតស្ថាប័នឯកជននិងសាធារណៈមួយចំនួន ដែលផ្តល់សេវាកម្មដល់គូភាគីដែល មានចំណាប់អារម្មណ៍ ហើយបានរៀបចំឡើងដើម្បីជំរុញ ការដោះស្រាយវិវាទដោយសន្តិវិធី។ ទន្ទឹមនឹងនិន្នាការនេះ តំបន់ផ្សេងៗនៃពិភពលោកបានជំរុញយ៉ាងសកម្មអំពីសន្ធានកម្មជាមធ្យោបាយមួយនៃការដោះស្រាយវិវាទ។ ការអភិវឌ្ឍនៃច្បាប់ជាតិស្តីពីសន្ធានកម្មបានបង្កឲ្យមានកំណើននៃការពិភាក្សាអំពីការឱ្យមានដំណោះស្រាយផ្លូវច្បាប់ប្រកបដោយសុខដុមនីយកម្មជាលក្ខណៈអន្តរជាតិដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីជួយសម្រួលដល់សន្ធានកម្ម (សូមមើល A/CN.៩/WGII/WP.១០៨ កថាខណ្ឌ ១៥។

សន្ធានកម្ម និងនីតិវិធីប្រហាក់ប្រហែល

៨. ពាក្យ “សន្ធានកម្ម” គឺជាពាក្យដែលប្រើប្រាស់យ៉ាងទូលំទូលាយ សម្រាប់ដំណើរការដែលគូភាគីស្នើសុំឱ្យតតិយជនម្នាក់ឬច្រើនដើម្បីជួយពួកគេនៅក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ពួកគេដើម្បីឈានទៅដល់ការសះជាដោយសន្តិវិធីនៃវិវាទរបស់ពួកគេដែលកើតចេញពី ឬទាក់ទងនឹងកិច្ចសន្យា ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្តផ្សេងទៀត។ នៅក្នុងអត្ថបទដែលបានអនុម័តពីមុនរួមទាំងច្បាប់គំរូឆ្នាំ២០០២ និងឯកសារពាក់ព័ន្ធ UNCITRAL បានប្រើពាក្យ “ការផ្សះផ្សា” ដោយយល់ថាពាក្យ “ការផ្សះផ្សា” និង “សន្ធានកម្ម” អាចផ្លាស់ប្តូរគ្នាបាន។ ក្នុងការរៀបចំវិសោធនកម្មច្បាប់គំរូគណៈកម្មការបានសម្រេចចិត្តប្រើពាក្យ “សន្ធានកម្ម” ជំនួសវិញក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីកែសម្រួលវាក្យស័ព្ទនេះទៅនឹងការប្រើប្រាស់ជាក់ស្តែង និងដែលមានប្រយោជន៍នៃវាក្យស័ព្ទនេះជាមួយនឹងការរំពឹងទុកថាការផ្លាស់ប្តូរនេះនឹងជួយសម្រួលដល់ការផ្សព្វផ្សាយ និងលើកកម្ពស់នៃការស្គាល់ច្បាប់គំរូ។ ការផ្លាស់ប្តូរវាក្យស័ព្ទនេះមិនមានផលប៉ះពាល់ផ្នែកសារធាតុ ឬទស្សនាទានណាមួយនោះទេ (A/៧៣/១៧ កថាខណ្ឌទី១៩ A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី១៦។

៩. នៅក្នុងការអនុវត្តដំណើរការនីតិវិធីដែលគូភាគីត្រូវបានជួយដោយតតិយជន ដើម្បីដោះស្រាយវិវាទ គឺសម្រេចលើប្រើប្រាស់ ពាក្យដូចជា សន្ធានកម្ម ការផ្សះផ្សា ការវាយតម្លៃដោយបុគ្គលអព្យាក្រឹត ការជំនុំជម្រះតូច ឬពាក្យស្រដៀងគ្នា។ ច្បាប់គំរូប្រើពាក្យ “សន្ធានកម្ម” ដើម្បីគ្របដណ្តប់លើនីតិវិធីទាំងអស់នោះ។ អ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈធ្វើការប្រៀបធៀបភាពខុសគ្នារវាងពាក្យទាំងនេះតាមរយៈវិធីសាស្ត្រដែលប្រើប្រាស់ដោយតតិយជន (ត្រូវបានហៅផងដែរថាជាតតិយជនអព្យាក្រឹត) ឬកម្រិតដែលតតិយជនចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការនេះ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ តាមទស្សនៈរបស់អ្នកតាក់តែងច្បាប់ មិនចាំបាច់មានការបែងចែកភាពខុសគ្នារវាងវិធីសាស្ត្រនីតិវិធីផ្សេងៗដែលប្រើប្រាស់ដោយតតិយជននោះទេ។ ដំណើរការទាំងអស់នេះមានជាលក្ខណៈទូទៅរួម ដែលថាតួនាទីរបស់តតិយជនគឺ ត្រូវបានកំណត់ត្រឹមតែជួយគូភាគីដើម្បី ដោះស្រាយវិវាទ និងមិនរាប់បញ្ចូលអំណាចចេញសេចក្តីសម្រេចដែលចង កាតព្វកិច្ចលើគូភាគីឡើយ។ ចំពោះវិសាលភាពដែលថា “ការដោះស្រាយវិវាទក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ” (ADR) នីតិវិធីត្រូវបានកំណត់លក្ខណៈដោយមុខងារទាំងនេះ នីតិវិធីនោះត្រូវបានគ្របដណ្តប់ដោយច្បាប់គំរូ (សូមមើល A/CN.៩/WGII/

WP១០៨ កថាខណ្ឌ ១៤) ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ច្បាប់គំរូមិនសំដៅទៅលើសញ្ញាណរបស់ការដោះស្រាយវិវាទក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការនោះទេ ដោយសារសញ្ញាណនោះមិនមានភាពច្បាស់លាស់ ហើយអាចត្រូវបានគេយល់ថាជាប្រភេទទូលំទូលាយដែលរួមមានប្រភេទដទៃទៀតការដោះស្រាយវិវាទក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ (ឧទាហរណ៍ មជ្ឈត្តការ) ដែលជាធម្មតាមានសេចក្តីសម្រេចដែលចងកាតព្វកិច្ច។

ភាពខុសគ្នានៃដំណើរការចរចា សន្ធានាកម្ម និងមជ្ឈត្តការ

១០. មានភាពខុសប្លែកគ្នាខ្លាំង ក្នុងចំណោមដំណើរការដោះស្រាយវិវាទនៃការចរចា សន្ធានាកម្ម និងមជ្ឈត្តការ។ ជាមួយនឹង ការចរចា ពេលដែលវិវាទកើតឡើងគូភាគីជាធម្មតាស្វែងរកការដោះស្រាយវិវាទរបស់ពួកគេដោយការចរចាដោយមិនមានការពាក់ព័ន្ធនរណាម្នាក់នៅខាងក្រៅវិវាទនោះទេ។ ជម្រើសក្រៅពីនេះនៃយន្តការដើម្បីដោះស្រាយវិវាទ គឺមានសម្រាប់គូភាគីរួមមានសន្ធានាកម្ម និងមជ្ឈត្តការ។ មុខងារសំខាន់នៃសន្ធានាកម្មគឺវាផ្អែកលើសំណើដែលបាន ស្នើដោយគូភាគីវិវាទទៅកាន់តតិយជន។ នៅក្នុងមជ្ឈត្តការ គូភាគីប្រគល់ដំណើរការដោះស្រាយវិវាទ និងលទ្ធផលនៃវិវាទទៅកាន់វេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ដែលកំណត់សេចក្តីសម្រេចដែលចងកាតព្វកិច្ចលើគូភាគី។ សន្ធានាកម្មខុសពីការចរចារបស់ភាគី នៅត្រង់សន្ធានាកម្មពាក់ព័ន្ធនឹងជំនួយតតិយជនដែលឯករាជ្យ និងអព្យាក្រឹតក្នុងការដោះស្រាយវិវាទ។ វាខុសគ្នាពីមជ្ឈត្តការ ពីព្រោះនៅក្នុងសន្ធានាកម្មគូភាគីរក្សាការគ្រប់គ្រងពេញលេញលើដំណើរការ និងលទ្ធផល ដំណើរការគឺមិនមែនជាការជម្រើស។ ដំណើរសន្ធានាកម្ម គឺជាការព្រមព្រៀងទាំងស្រុងដែលគូភាគីវិវាទកំណត់វិធីដោះស្រាយវិវាទ ដោយមានជំនួយពីតតិយជនដែលអព្យាក្រឹត ហើយតម្រូវការ និងផលប្រយោជន៍របស់គូភាគីវិវាទត្រូវបានបំពេញ។ តតិយជនដែលអព្យាក្រឹតមិនមានសិទ្ធិអំណាចក្នុងការដាក់ឱ្យគូភាគីនូវដំណោះស្រាយចំពោះវិវាទនោះទេ (សូមមើលកំណត់ចំណាំរបស់ UNCITRAL ស្តីពីសន្ធានាកម្ម)។

បញ្ញត្តិច្បាប់ដែលមិនមានអានុភាពចាប់បង្ខំ និងការរក្សាភាពបត់បែននៃសន្ធានាកម្ម

១១. ដោយតួនាទីរបស់សន្ធានាកម្មគឺត្រឹមតែជួយសម្រួលដល់ការសន្ទនារវាងគូភាគី ហើយមិនធ្វើសេចក្តីសម្រេចណាមួយទេវាមិនមានភាពចាំបាច់ដូចគ្នាសម្រាប់ការធានាផ្នែកនីតិវិធីដូចប្រភេទដែលមាននៅក្នុងមជ្ឈត្តការដូចជាការហាមឃាត់ការប្រជុំរវាងសន្ធានាកម្មជាមួយភាគីតែម្ខាងឬកាតព្វកិច្ចដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌលើសន្ធានាកម្មដើម្បីបង្ហាញដល់ភាគីណាមួយនូវព័ត៌មានទាំងអស់ដែលទទួលបានពីភាគីម្ខាងទៀតនោះទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ ភាពបត់បែននៃនីតិវិធីសន្ធានាកម្ម និងសមត្ថភាពក្នុងការសម្របដំណើរការទៅនឹងកាលៈទេសៈនៃសំណុំរឿងនីមួយៗ និងតាមសេចក្តីប្រាថ្នាបានរបស់គូភាគី ត្រូវបានចាត់ទុកថាមានសារៈសំខាន់។

១២. ភាពបត់បែននេះបាននាំឱ្យមានទស្សនៈយ៉ាងទូលំទូលាយ ដែលថាវាពុំចាំបាច់ក្នុងការចែងនៅក្នុងបញ្ញត្តិជាមួយនឹងដំណើរការដែលពឹងផ្អែកខ្លាំងលើឆន្ទៈរបស់គូភាគីនោះទេ។ ជាការពិត វាត្រូវបានគេជឿជាក់ថាវិធានច្បាប់នឹងរឹតត្បិតហួសហេតុ និងប៉ះពាល់ដល់ដំណើរការសន្ធានាកម្ម។ វិធានដែលបានអនុម័តដោយ ឬព្រមដោយគូភាគីវិវាទ ត្រូវបានយល់ឃើញយ៉ាងទូលំទូលាយថាជាមធ្យោបាយសមស្របក្នុងការផ្តល់នូវភាពប្រាកដប្រជា និងភាពដែលអាចព្យាករណ៍បាន។

១៣. យ៉ាងណាក៏ដោយ រដ្ឋបាននឹងកំពុងអនុម័តច្បាប់ស្តីពីសន្ធានាកម្ម។ រដ្ឋបានធ្វើដូច្នេះដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងកង្វល់របស់អ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈ ដែលថាដំណោះស្រាយតាមរយៈកិច្ចសន្យាតែមួយមិនអាចបំពេញតម្រូវការរបស់គូភាគីទាំងស្រុងនោះទេខណៈពេលដែលដឹងអំពីសារៈសំខាន់ក្នុងការរក្សាភាពបត់បែននៃសន្ធានាកម្ម។ ឧទាហរណ៍កង្វល់ដ៏សំខាន់មួយរបស់គូភាគីក្នុងសន្ធានាកម្មគឺ ធានាថាសេចក្តីថ្លែងការណ៍ ឬការទទួលយកដែលធ្វើឡើងដោយភាគីក្នុងអំឡុងពេលសន្ធានាកម្ម នឹងមិនត្រូវបានប្រើជាកស្ថុតាងជំទាស់នឹងភាគីនោះនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីផ្សេងទៀតទេ។ ដំណោះស្រាយតាមរយៈកិច្ចសន្យាប្រហែលជាមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះបានទេ។ ជាងនេះទៅទៀត នៅក្នុងប្រទេសដែលកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីភាពទទួលយកបាននៃភស្តុតាងមួយចំនួនមានឥទ្ធិពលមិនច្បាស់លាស់ ច្បាប់រួមអាចផ្តល់នូវការបំភ្លឺដ៏មានសារៈប្រយោជន៍។ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ និងបញ្ហាផ្សេងទៀត (ដូចជាតួនាទីរបស់សន្ធានាកម្មក្នុងដំណើរការនីតិវិធីតុលាការ ឬមជ្ឈត្តការបន្តបន្ទាប់ទៀត ដំណើរការសម្រាប់ការរំពឹងតាំងសន្ធានាកម្ម និងគោលការណ៍ទូលំទូលាយដែលអាចអនុវត្តបានចំពោះសន្ធានាកម្ម) UNCITRAL

បានសម្រេចក្នុងឆ្នាំ២០០២ ដើម្បីរៀបចំច្បាប់គំរូដើម្បីជួយដល់កំណើននៃការប្រើប្រាស់សន្ធានកម្ម។ ច្បាប់នេះ ក៏ត្រូវបានពិចារណាថាជាច្បាប់ដើម្បីកំណត់វិធានអនុវត្តចំពោះការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាដែលកើតចេញពី សន្ធានកម្ម ឬដើម្បីកំណត់ពីរបៀបដែលកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាអាចត្រូវបានយកមកប្រើនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធី តុលាការពីសំណាក់ភាគីម្ខាង។ នេះជាមូលហេតុដែល UNCITRAL ធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់គំរូឆ្នាំ២០០២ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ និងបានអនុម័តបញ្ញត្តិ ច្បាប់ស្តីពីកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាអន្តរជាតិ។^៤

១៤. ដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានកម្មអាចមានភាពខុសប្លែកគ្នានៅក្នុងនីតិវិធីលម្អិត អាស្រ័យលើអ្វីដែលត្រូវបាន ចាត់ទុកថាជាវិធីសាស្ត្រដ៏ល្អបំផុតដើម្បីជំរុញឱ្យមានការសៈជាវាងគ្នាភាគី។ បញ្ញត្តិនៅក្នុងច្បាប់គំរូដែលគ្រប់គ្រង ដំណើរការនីតិវិធីនេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីសម្របសម្រួលដល់ភាពខុសគ្នាទាំងនោះ ហើយទុកឱ្យគ្នាភាគី និងសន្ធានករមានសេរីភាពក្នុងការដំណើរការសន្ធានកម្មទៅតាមលំនាំដែលពួកគេយល់ឃើញថាសមស្រប។ ជា សំខាន់ បញ្ញត្តិព្យាយាមរក្សាឱ្យមានតុល្យភាពរវាងការការពារសុចរិតភាពនៃដំណើរការសន្ធានកម្ម ជាឧទាហរណ៍ ដោយធានាថាការរំពឹងទុករបស់គ្នាភាគីទាក់ទងនឹងការក្បាសម្ងាត់នៃសន្ធានកម្មត្រូវបានបំពេញទន្ទឹមនឹងនោះក៏ ផ្តល់នូវភាពបត់បែនជាអតិបរមាដោយរក្សាស្វ័យភាពរបស់ភាគីផងដែរ។

១. ច្បាប់គំរូជាឧបករណ៍សម្រាប់ធ្វើសុខដុមនីយកម្មច្បាប់

វិធានរួមស្តីពីសន្ធានកម្ម និងកិច្ចព្រមព្រៀងផ្សះផ្សា

១៥. ច្បាប់គំរូត្រូវបានអភិវឌ្ឍឡើងដើម្បីផ្តល់នូវវិធានរួមពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការសន្ធានកម្ម។ នៅក្នុងប្រទេស ជាច្រើន វិធានច្បាប់ចែងអំពីសន្ធានកម្មត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងផ្នែកដោយឡែកៗពីគ្នានៃច្បាប់ ហើយអនុវត្តវិធីសាស្ត្រ ផ្សេងៗគ្នាលើបញ្ហាដូចជាការរក្សាការសម្ងាត់ បុព្វសិទ្ធិនៃភស្តុតាង និងករណីលើកលែង ព្រមទាំងរបបនៃការអនុវត្ត ចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា។ ភាពដូចគ្នាលើប្រធានបទបែបនេះជួយផ្តល់នូវភាពសុចរិត និងភាពប្រាកដប្រជាជាន់តែ ខ្លាំងនៅក្នុងដំណើរការសន្ធានកម្ម និងលទ្ធផលរបស់វា។ អត្ថប្រយោជន៍នៃភាពដូចគ្នា គឺកាន់តែបង្ហាញច្បាស់នៅក្នុង ករណីដែលពាក់ព័ន្ធការធ្វើសន្ធានកម្មតាមប្រព័ន្ធអន្តរជាតិ (ឬពីចម្ងាយ) ក្នុងករណីដែលច្បាប់អាចអនុវត្តប្រហែលជា មិនមានភស្តុតាងច្បាស់លាស់។

ការអនុម័តច្បាប់ដោយផ្អែកលើច្បាប់គំរូ

១៦. ច្បាប់គំរូ គឺជាអត្ថបទច្បាប់ដែលត្រូវបានផ្តល់ដល់រដ្ឋក្នុងការពិចារណាសម្រាប់ការបញ្ចូលទៅក្នុងច្បាប់ ជាតិ។ ខុសពីអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ច្បាប់គំរូមិនតម្រូវឱ្យរដ្ឋអនុម័តច្បាប់នេះជូនដំណឹងដល់អង្គការសហប្រជាជាតិ ឬ រដ្ឋផ្សេងទៀតដែលបានអនុម័តច្បាប់នេះទេ រដ្ឋត្រូវបានលើកទឹកចិត្តយ៉ាងខ្លាំង ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្នុងការ ជូនដំណឹងដល់លេខាធិការដ្ឋាន UNCITRAL អំពីការអនុម័តច្បាប់គំរូថ្មី (សម្រាប់ច្បាប់គំរូផ្សេងទៀតដែលកើតចេញពី ការងាររបស់ UNCITRAL) ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យលេខាធិការដ្ឋានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលើទំព័រអំពីស្ថានភាពរបស់ខ្លួន។

១៧. ច្បាប់គំរូគួរតែត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសំណុំ នៃបញ្ញត្តិដែលមានតុល្យភាព និងដាច់ដោយឡែក ហើយអាច ត្រូវបានអនុម័តជាច្បាប់តែមួយ ឬជាផ្នែកនៃច្បាប់ស្តីពីការដោះស្រាយវិវាទ។

១៨. ក្នុងការបញ្ចូលអត្ថបទនៃច្បាប់គំរូទៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់របស់ខ្លួនរដ្ឋអាចកែប្រែ ឬមិនបញ្ចូលនូវបញ្ញត្តិមួយចំនួន របស់ច្បាប់នេះ។ ភាពបត់បែនដែលមាននៅក្នុងច្បាប់គំរូ គឺជាសេចក្តីប្រាថ្នាចង់បាន ជាពិសេសនៅក្នុងករណី ដែលអាចថារដ្ឋចង់ធ្វើការកែប្រែផ្សេងៗទៅលើអត្ថបទរួមមុនពេលដែលអត្ថបទនេះរួចរាល់ដើម្បីអនុម័តចូលជា ច្បាប់ជាតិ។ ការកែប្រែមួយចំនួនអាចត្រូវបានរំពឹងទុកជាពិសេសក្នុងករណីដែលអត្ថបទរួមមានទំនាក់ទំនងយ៉ាង ជិតស្និទ្ធជាមួយតុលាការជាតិ និងប្រព័ន្ធនីតិវិធីជាតិ។ ដើម្បីសម្រេចបាននូវកម្រិតនៃការពេញចិត្តទៅលើភាពរួម និងភាពប្រាកដប្រជារដ្ឋគួរតែពិចារណាធ្វើការផ្លាស់ប្តូរតិចតួចតាម ដែលអាចធ្វើបានក្នុងការបញ្ចូលច្បាប់គំរូទៅក្នុង ប្រព័ន្ធច្បាប់របស់ខ្លួន។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រសិនបើការកែប្រែត្រូវបានធ្វើឡើងនោះ ការកែប្រែគួរតែស្ថិតនៅ ^៤ លើសពីនេះទៀត UNCITRAL បានរៀបចំអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានកម្ម (ត្រូវបានគេ ស្គាល់ផងដែរថាជា អនុសញ្ញាសិង្ហបុរីស្តីពីសន្ធានកម្ម) ដែលអនុម័តដោយមហាសន្និបាតនៃអង្គការសហប្រជាជាតិតាមរយៈសេចក្តីសម្រេចលេខ ៧៣/១៩៨ នាថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ (សូមមើល កថាខណ្ឌ២ នៃមគ្គុទ្ទេសក៍)។

ក្នុងគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាននៃច្បាប់គំរូ។ ហេតុផលសំខាន់មួយសម្រាប់ការប្រកាន់ខ្ជាប់ចំពោះអត្ថបទរួមឱ្យបានច្រើនតាមដែលអាចធ្វើទៅបានគឺដើម្បីធ្វើឱ្យច្បាប់ជាតិមានតម្លាភាព និងអាចស្គាល់បានពីសំណាក់គូភាគីបរទេសទីប្រឹក្សា និង សន្ធានាករ ដែលចូលរួមក្នុងសន្ធានាកម្មនៅក្នុងរដ្ឋបានអនុម័ត។

១៩. រដ្ឋដែលបានអនុម័តអនុសញ្ញាសិង្ហបុរីស្តីពីការសន្ធានាកម្ម គួរពិចារណាមិនកែប្រែពីផ្នែកទី៣ នៃច្បាប់គំរូដោយសារបញ្ញត្តិនៃជំពូកនោះដូចគ្នាទៅនឹងអត្ថបទនៃអនុសញ្ញា។ ផ្នែកទី៣នៃច្បាប់គំរូ ដែលអាចត្រូវបានអនុម័តជាអត្ថបទឯករាជ្យលើកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា ធានាថាសង្គតិភាពនេះត្រូវបានរក្សា ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ រដ្ឋរក្សាភាពបត់បែនក្នុងការផ្តល់នូវការយកចិត្តទុកដាក់ល្អលើកិច្ចសន្យាសៈជានៅពេលអនុវត្តផ្នែកនេះនៃច្បាប់គំរូ។

គ. វិសាលភាព និងចេតនាសម្ព័ន្ធនៃច្បាប់គំរូ

២០. ក្នុងការរៀបចំច្បាប់គំរូ និងឆ្លើយតបទៅនឹងកម្មវត្ថុចំពោះមុខខ្លួន គោលបំណងរបស់គណៈកម្មាការគឺដើម្បីឱ្យច្បាប់នេះអនុវត្តចំពោះវិវាទពាណិជ្ជកម្មយ៉ាងទូលំទូលាយបំផុត។ គណៈកម្មាការបានយល់ស្របថាចំណងជើងនៃច្បាប់ គួរតែសំដៅលើសន្ធានាកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្ម។ ខណៈពេលដែលច្បាប់គំរូត្រូវបានកំណត់ចំពោះវិវាទអន្តរជាតិ និងពាណិជ្ជកម្មរដ្ឋដែលអនុម័តច្បាប់គំរូអាចពិចារណាលើការពង្រីកច្បាប់នេះចំពោះវិវាទក្នុងស្រុកវិវាទពាណិជ្ជកម្ម និងមួយចំនួនដែលមិនមែនជាលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម (សូមមើលលេខយោងទី៣ មាត្រា ៣)។

២១. ច្បាប់គំរូរួមបញ្ចូលនិយមន័យនីតិវិធី និងសេចក្តីណែនាំអំពីបញ្ហាពាក់ព័ន្ធដោយផ្អែកលើសារៈសំខាន់នៃការគ្រប់គ្រងរបស់ភាគីលើដំណើរការ និងលទ្ធផល។

២២. ផ្នែកទី១ ចែងអំពីបញ្ញត្តិទូទៅនៃច្បាប់គំរូ។ មាត្រា ១ កំណត់ពីវិសាលភាពនៃច្បាប់គំរូ និងផ្តល់និយមន័យសន្ធានាកម្មក្នុងអត្ថន័យទូទៅ។ ទាំងនេះគឺជាប្រភេទនៃបញ្ញត្តិដែលជាទូទៅនឹងត្រូវបានរកឃើញនៅក្នុងច្បាប់ដើម្បីកំណត់ទៅលើប្រភេទ នៃវិវាទដែលច្បាប់មានបំណងគ្របដណ្តប់។ មាត្រា ២ ផ្តល់សេចក្តីណែនាំអំពីការបកស្រាយច្បាប់គំរូ ដោយយោងទៅលើប្រភពដើមជាលក្ខណៈអន្តរជាតិរបស់ច្បាប់នេះ។

២៣. ផ្នែកទី២ ចែងអំពីសន្ធានាកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ។ មាត្រា ៣ ផ្តល់និយមន័យលើសញ្ញាណនៃលក្ខណៈជាអន្តរជាតិរបស់សន្ធានាកម្ម។ មាត្រា ៤ ចែងយ៉ាងច្បាស់ថាវាពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ញត្តិទាំងអស់នៃច្បាប់គំរូ លើកលែងតែ មាត្រា ៧ កថាខណ្ឌទី៣ប៉ុណ្ណោះ អាចត្រូវបានប្រែប្រួលតាមកិច្ចព្រមព្រៀងភាគីបាន។ មាត្រា ៥ ដល់១២ គ្របដណ្តប់ទិដ្ឋភាពនីតិវិធីនៃសន្ធានាកម្ម។ បញ្ញត្តិទាំងនេះត្រូវបានតាក់តែងឡើងជាបញ្ញត្តិលំដាប់ដើម ជាពិសេសក្នុងករណីដែលគូភាគីមិនបានកំណត់វិធានជាក់លាក់ដើម្បីគ្រប់គ្រងលើសន្ធានាកម្ម។ បញ្ញត្តិទាំងនេះក៏មានគោលបំណងជួយគូភាគីក្នុងវិវាទ ដែលអាចបានកំណត់ដំណើរការដោះស្រាយវិវាទនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងរបស់ពួកគេក្នុងបរិបទនេះបំពេញមុខងារជាជំនួយបន្ថែមលើលើកិច្ចព្រមព្រៀងរបស់គូភាគី។ ការផ្តោតសំខាន់នៃបញ្ញត្តិគឺដើម្បីជៀសវាងស្ថានភាពនៅពេលដែលព័ត៌មានពីដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានាកម្មហូរចូលទៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ។ បញ្ញត្តិដែលនៅសល់នៃផ្នែកទី២ (មាត្រា ១៣ ដល់១៥) ចែងអំពីបញ្ហាទាក់ទងនឹងសន្ធានាករដែលបំពេញតួនាទីជាមជ្ឈត្តការការផ្ដួចផ្ដើមដំណើរការនីតិវិធីផ្សេងទៀត និងលក្ខណៈចងកាតព្វកិច្ចនៃកិច្ចសន្យាសៈជា ដើម្បីជៀសវាងភាពមិនច្បាស់លាស់ ដែលអាចបណ្តាលមកពីអវត្តមាននៃបញ្ញត្តិច្បាប់គ្រប់គ្រងបញ្ហាទាំងនោះ។

២៤. ជំពូកទី៣ ចែងអំពីកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីការសន្ធានាកម្ម។ មាត្រា ១៦ កំណត់វិសាលភាពនៃការអនុវត្តផ្នែកទី៣ និងនិយមន័យដែលទាក់ទងនឹងជំពូកនោះ។ មាត្រា ១៧ និង១៨ រៀបរាប់ពីគោលការណ៍ទូទៅ និងលក្ខខណ្ឌអនុវត្តចំពោះគូភាគីដែលស្វែងរកការពឹងផ្អែកលើកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា និងស្វែងរកការសង្គ្រោះ។ មាត្រា ១៩ កំណត់មូលដ្ឋានសម្រាប់ការបដិសេធក្នុងការផ្តល់ការសង្គ្រោះ។ មាត្រា ២០ ចែងអំពីពាក្យស្នើសុំ ឬការទាមទារក្នុងពេលដំណាលគ្នា។

២៥. រដ្ឋដែលមានបំណងអនុម័តត្រឹមតែច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីសន្ធានាកម្ម ដោយមិនផ្តល់នូវច្បាប់រួមស្តីពីកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្ម អាចអនុម័តច្បាប់ដោយផ្អែកលើផ្នែកទី១ និងទី២ នៃច្បាប់គំរូ។ រដ្ឋដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីនៅពេលបច្ចុប្បន្ននៅលើទំព័រស្ថានភាពនៃច្បាប់គំរូ UNCITRAL ស្តីពីការសន្ធានាកម្ម

ពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ គឺជាជន្មដែលមានច្បាប់អនុលោមតាមផ្នែកទី១ និងទី២។ រដ្ឋដែលមានបំណងអនុម័តត្រឹមតែច្បាប់ស្តីពីកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា ដោយមិនផ្តល់ច្បាប់រួមលើនីតិវិធីសន្ធានកម្ម អាចអនុម័តច្បាប់ដោយផ្អែកលើផ្នែកទី១ និងទី៣ នៃច្បាប់គំរូ។

ឃ. ជំនួយពីលេខាធិការដ្ឋាន UNCITRAL

២៦. ស្របតាមសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាល និងជំនួយរបស់ខ្លួនលេខាធិការដ្ឋាន UNCITRAL អាចផ្តល់ការប្រឹក្សាបច្ចេកទេសសម្រាប់រដ្ឋាភិបាលដើម្បីរៀបចំច្បាប់ដោយផ្អែកលើច្បាប់គំរូ។ ជាទូទៅ លេខាធិការដ្ឋានអាចផ្តល់ការប្រឹក្សាបច្ចេកទេសសម្រាប់រដ្ឋាភិបាលដែលពិចារណាលើច្បាប់ដោយផ្អែកលើច្បាប់គំរូ UNCITRAL ផ្សេងទៀត ឬពិចារណាក្នុងការអនុវត្តនូវអនុសញ្ញាមួយ នៃបណ្តាអនុសញ្ញាពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិដែលរៀបចំដោយ UNCITRAL។

២៧. សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមទាក់ទងនឹងច្បាប់គំរូ ក៏ដូចជាមគ្គុទ្ទេសក៍ និងអត្ថបទផ្សេងទៀត ច្បាប់ និងអនុសញ្ញាដែលអភិវឌ្ឍដោយ UNCITRAL អាចទទួលបានពីលេខាធិការដ្ឋានតាមរយៈអាសយដ្ឋានកំណត់ខាងក្រោម។ លេខាធិការដ្ឋានស្វាគមន៍ចំពោះមតិនានាទាក់ទងនឹងច្បាប់គំរូ និងមគ្គុទ្ទេសក៍ ក៏ដូចជាព័ត៌មានទាក់ទងនឹងការអនុម័តច្បាប់ដោយផ្អែកលើច្បាប់គំរូ។

លេខាធិការដ្ឋាន UNCITRAL មជ្ឈមណ្ឌលអន្តរជាតិទីក្រុងវីយែន

ប្រអប់សំបុត្រ លេខ៥០០

១៤០០ វីយែនអូទ្រីស

ទូរស័ព្ទ៖ +(៤៣) (១) ២៦០៦០-៤០៦០ ឬ៤០៦១

អ៊ីមែលអេឡិចត្រូនិច៖ uncitral@unorg

គេហទំព័រ៖ <http://uncitralunorg>

II. សេចក្តីកំណត់តាមមាត្រា នីមួយៗ

ផ្នែកទី ១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

សេចក្តីកំណត់ផ្នែកទី១

២៨. ផ្នែកទី១ នៃច្បាប់គំរូមានចែងពីបញ្ញត្តិទូទៅ ដែលអនុវត្តចំពោះផ្នែកទី១ និងផ្នែកទី៣។ ការណ៍នេះត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងមាត្រា ១ កថាខណ្ឌទី១ ដែលចែងថាច្បាប់នេះអនុវត្តទាំងសន្ធានាកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាអន្តរជាតិ។

មាត្រា ១៖ វិសាលភាពនៃការអនុវត្តរបស់ច្បាប់ និងនិយមន័យ

- ច្បាប់នេះអនុវត្តចំពោះសន្ធានាកម្ម^១ ពាណិជ្ជកម្ម^២ អន្តរជាតិ និងចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាអន្តរជាតិ។
- សម្រាប់គោលបំណងនៃច្បាប់នេះ “សន្ធានាករ” មានន័យថាសន្ធានាករម្នាក់ ឬពីរនាក់ ឬច្រើននាក់តាមករណីដែលអាចមាន។
- សម្រាប់គោលបំណងនៃច្បាប់នេះ “សន្ធានាកម្ម” មានន័យថាជាដំណើរការមួយ មិនថាត្រូវបានដាក់ទៅដោយការបង្ហាញឆន្ទៈតាមរយៈពាក្យ សន្ធានាកម្ម ផ្សះផ្សា ឬការបង្ហាញឆន្ទៈស្រដៀងគ្នានេះ ដែលគូភាគីស្នើសុំតតិយជនម្នាក់ ឬច្រើននាក់ (“សន្ធានាករ”) ដើម្បីជួយពួកគេក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីឈានដល់ការសះជា ដោយសន្តិវិធីចំពោះវិវាទរបស់ពួកគេដែលកើតចេញពី ឬទាក់ទងនឹងកិច្ចសន្យា ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្តផ្សេងទៀត។ សន្ធានាករ មិនមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការដាក់ចេញដំណោះស្រាយលើវិវាទដល់គូភាគីនោះទេ។

^១ នៅក្នុងអត្ថបទ និងឯកសារពាក់ព័ន្ធដែលបានអនុម័តពីមុនរបស់ខ្លួន UNCITRAL បានប្រើពាក្យ “ការផ្សះផ្សា” ដោយយល់ថាពាក្យ “ការផ្សះផ្សា” និង “សន្ធានាកម្ម” អាចប្រើប្រាស់ទៅមកបាន។ ក្នុងការរៀបចំច្បាប់គំរូនេះ គណៈកម្មការបាន សម្រេចប្រើពាក្យ “សន្ធានាកម្ម” ជំនួសវិញ ក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីសម្របទៅតាមការប្រើ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងនៃពាក្យ ព្រមជាមួយនឹងការរំពឹងថាការផ្លាស់ប្តូរនេះនឹងសម្រួលដល់ការលើកស្ទួយ និងលើកកម្ពស់ភាពលេចធ្លោនៃច្បាប់គំរូ។ ការផ្លាស់ប្តូរពាក្យបច្ចេកទេសនេះមិនមានផលប៉ះពាល់ផ្នែកសារធាតុ ឬទស្សនាទានណាមួយឡើយ។

^២ ពាក្យ “ពាណិជ្ជកម្ម” គួរតែត្រូវបានផ្តល់ការបកស្រាយយ៉ាងទូលំទូលាយដើម្បីគ្របដណ្តប់លើបញ្ហាដែល កើតចេញពីទំនាក់ទំនងទាំងអស់ដែលមានលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម មិនថាមានកិច្ចសន្យា ឬមិនមានក៏ដោយ។ ទំនាក់ទំនងនៃលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម រួមបញ្ចូលទាំង ប៉ុន្តែមិនត្រូវបានកំណត់ត្រឹម ប្រតិបត្តិការដូចខាងក្រោម៖ ប្រតិបត្តិការជួញដូរណាមួយសម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ ឬការផ្លាស់ប្តូរទំនិញ ឬសេវាកម្ម កិច្ចព្រមព្រៀងចែកចាយ ការតំណាងពាណិជ្ជកម្មឬភ្នាក់ងារពាណិជ្ជកម្ម ការទិញលក់បំណុល ការជួល ការងារសាងសង់ ការប្រឹក្សាយោបល់ វិស្វកម្ម ការផ្តល់សិទ្ធិអាជីវកម្ម ការវិនិយោគ ហិរញ្ញប្បទាន ធនាគារ ការធានារ៉ាប់រង កិច្ចព្រមព្រៀងស្វែងរកឬកម្មវិធីទាន ការបណ្តាក់ទុនរួមគ្នា និងទម្រង់ផ្សេងទៀតនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ឧស្សាហកម្មឬអាជីវកម្ម និងការដឹកជញ្ជូនទំនិញ ឬអ្នកដំណើរតាមផ្លូវអាកាស ផ្លូវសមុទ្រ ផ្លូវដែក ឬផ្លូវគោក។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ១

គោលបំណងមាត្រា ១

២៩. គោលបំណងនៃមាត្រា ១ គឺដើម្បីបញ្ជាក់អំពីវិសាលភាពនៃការអនុវត្តច្បាប់គំរូដោយសំដៅយ៉ាងច្បាស់លាស់ទៅលើសន្ធានកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាអន្តរជាតិ។

សញ្ញាណនៃសន្ធានកម្ម “ពាណិជ្ជកម្ម”

៣០. ក្នុងការរៀបចំច្បាប់គំរូ ត្រូវបានឯកភាពថាការអនុវត្តច្បាប់គំរូត្រូវបានកម្រិតត្រឹមតែបញ្ហាពាណិជ្ជកម្ម (A/CN.៩/៤៦៨ កថាខណ្ឌទី២១ A/CN.៩/៤៨៥ កថាខណ្ឌទី១១៣-១១៤ A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌទី៨៨-៨៩) លេខយោងទី១ នៃកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា ១ ផ្តល់នូវបញ្ជីដែលបង្ហាញ និងបើកចំហនៃទំនាក់ទំនងដែលអាចត្រូវបានពិពណ៌នាថាជាលក្ខណៈ “ពាណិជ្ជកម្ម”។ គោលបំណងនៃលេខយោង គឺដើម្បីរួមបញ្ចូល និងមានលក្ខណៈទូលំទូលាយ និងដើម្បីជម្រុះរាល់ការលំបាកដែលអាចកើតមាននៅក្នុងច្បាប់ជាតិអំពីប្រតិបត្តិការណាមួយមានលក្ខណៈជាពាណិជ្ជកម្ម។ វាត្រូវបានបំផុសគំនិតពីនិយមន័យដែលមាននៅក្នុងលេខយោងទី២ នៅមាត្រា ១ នៃច្បាប់គំរូរបស់ UNCITRAL ស្តីពីមជ្ឈត្តកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ (“ច្បាប់គំរូស្តីពីមជ្ឈត្តការ”)។ ពុំមាននិយមន័យចង្អៀតនៃ “ពាណិជ្ជកម្ម” ត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងច្បាប់គំរូទេ ចេតនាគឺថាពាក្យនេះត្រូវបានបកស្រាយយ៉ាងទូលំទូលាយដើម្បីគ្របដណ្តប់លើវិវាទ ដែលកើតចេញពីទំនាក់ទំនងផ្លូវច្បាប់ទាំងអស់ដែលមានលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្មទោះបីជាមានកិច្ចសន្យា ឬគ្មានក៏ដោយ។ លេខយោងទី១ សង្កត់ធ្ងន់លើទំហំនៃការបកស្រាយដែលបានស្នើហើយចែងយ៉ាងច្បាស់ថាការតេស្តនេះមិនផ្អែកលើអ្វីដែលច្បាប់ជាតិអាចចាត់ទុកថាជា “ពាណិជ្ជកម្ម” នោះទេ។ នេះអាចមានប្រយោជន៍ ជាពិសេសសម្រាប់បណ្តាប្រទេស ដែលពុំមានច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មដាច់ដោយឡែក និងរវាងប្រទេសដែលមានច្បាប់ដាច់ដោយឡែកបែបនេះលេខយោងអាចដើរតួនាទីក្នុងការធ្វើសុខដុមនីយកម្ម។ នៅក្នុងប្រទេសមួយចំនួន ការប្រើប្រាស់លេខយោងនៅក្នុងអត្ថបទច្បាប់អាចមិនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការអនុវត្តច្បាប់ដែលអាចទទួលយកបាននោះទេ។ អាជ្ញាធរជាតិដែលអនុម័តច្បាប់គំរូ ដូច្នេះអាចពិចារណាលើការបញ្ចូលអត្ថបទនៃលេខយោងទៅក្នុងខ្លឹមសារនៃច្បាប់ដែលអនុម័តដោយខ្លួនផ្ទាល់។

៣១. ការកម្រិតត្រឹមតែបញ្ហាពាណិជ្ជកម្ម មិនត្រឹមតែជាការឆ្លុះបញ្ចាំងពីអាណត្តិរបស់ UNCITRAL ដើម្បីរៀបចំអត្ថបទសម្រាប់បញ្ហាពាណិជ្ជកម្មប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ជាលទ្ធផលនៃការយល់ដឹងថាបញ្ហានៃសន្ធានកម្មលើបញ្ហាមិនមែនជាពាណិជ្ជកម្មប៉ះពាល់ដល់បញ្ហាគោលនយោបាយ ដែលមិនងាយស្រួលផ្តល់ការធ្វើសុខដុមនីយកម្មជាសកល។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រសិនបើប្រទេសមួយប្រាថ្នាអនុម័តច្បាប់អនុវត្តទាក់ទងនឹងវិវាទមិនមែនពាណិជ្ជកម្មច្បាប់គំរូអាចដើរតួនាទីដ៏មានអត្ថប្រយោជន៍។ ទោះបីជាជាក់ស្តែងច្បាប់គំរូត្រូវបានកំណត់យ៉ាងច្បាស់ត្រឹមតែសន្ធានកម្មពាណិជ្ជកម្មក៏ដោយ គ្មានអ្វីនៅក្នុងច្បាប់គំរូរារាំងដល់អនុម័តពីការពង្រីកវិសាលភាពនៃច្បាប់គំរូដើម្បីគ្របដណ្តប់សន្ធានកម្មនៅខាងក្រៅវិស័យពាណិជ្ជកម្មនោះទេ គួរកត់សម្គាល់ថានៅក្នុងយុត្តាធិការមួយចំនួនជាពិសេសនៅក្នុងរដ្ឋសហព័ន្ធការលំបាកជាច្រើនអាចកើតមានឡើងក្នុងការបែងចែកពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិចេញពីពាណិជ្ជកម្មក្នុងស្រុក (A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី១៦)។

និយមន័យនៃសន្ធានកម្ម

៣២. នៅក្នុងច្បាប់គំរូ និយមន័យនៃ “សន្ធានកម្ម” បង្ហាញពីសញ្ញាណទូលំទូលាយនៃដំណើរការស្ម័គ្រចិត្តដែលគ្រប់គ្រងដោយគូភាគី និងធ្វើឡើងដោយមានការជួយពីតតិយជនអព្យាក្រឹត ឬបុគ្គលដែលមិនមានសិទ្ធិអំណាចណាមួយក្នុងការកំណត់ដំណោះស្រាយចំពោះវិវាទលើគូភាគី។ ទម្រង់បែបបទ និងបច្ចេកទេសផ្សេងៗអាចនឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងការអនុវត្តដើម្បីសម្រេចបាននូវការសះជាវិវាទ ហើយពាក្យផ្សេងៗគ្នាអាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីយោងទៅលើទម្រង់បែបបទ និងបច្ចេកទេសទាំងនោះ។ ក្នុងការតាក់តែងច្បាប់គំរូ គណៈកម្មាធិការមានចេតនារួមបញ្ចូលបែបបទ និងបច្ចេកទេសទាំងអស់នោះដែលអាចស្ថិតក្រោមវិសាលភាពនៃមាត្រា ១។ គោលនយោបាយផ្នែកនីតិប្បញ្ញត្តិដែលបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងច្បាប់គំរូ គួរតែអនុវត្តស្មើគ្នាចំពោះវិធីសាស្ត្រដោះស្រាយវិវាទបែបនេះទាំងអស់។ ឧទាហរណ៍ ច្បាប់គំរូអាចអនុវត្តចំពោះសន្ធានកម្មដែល “គ្មានស្ថាប័នចាត់ចែង” ក៏ដូចទៅនឹងសន្ធានកម្ម

ដែល “មានស្ថាប័នចាត់ចែង” ដែលជាធម្មតាដំណើរការនេះនឹងត្រូវគ្រប់គ្រងដោយវិធាននៃស្ថាប័នជាក់លាក់មួយ។

៣៣. កថាខណ្ឌទី៣ នៃមាត្រា ១ កំណត់ធាតុផ្សំសម្រាប់និយមន័យនៃសន្ធានាកម្ម (សូមមើល A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌទី១០២ និង A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី២៩-៣០) រួមមាន៖

- អត្ថិភាពនៃវិវាទ
- ចេតនារបស់គូភាគីដើម្បីឈានដល់ការស្វែងរកភាពសះស្បើយ និង
- ការចូលរួមរបស់តតិយជនដែលអព្យាក្រឹត និងឯករាជ្យ ឬបុគ្គលដែលជួយគូភាគីក្នុងការព្យាយាមឈានដល់ការស្វែងរកការសះស្បើយដោយគ្មានសិទ្ធិអំណាចណាមួយក្នុងការកំណត់នូវដំណោះស្រាយ។

៣៤. ម្យ៉ាងវិញទៀត ចេតនាគឺដើម្បីបែងចែកសន្ធានាកម្មមួយផ្នែកពីមជ្ឈត្តកម្ម និងមួយផ្នែកទៀត ពីការចរចារវាង គូភាគី ឬអ្នកតំណាងរបស់ពួកគេ។ ប្រយោគចុងក្រោយនៃកថាខណ្ឌទី៣ (“សន្ធានាករមិនមានសិទ្ធិកំណត់ឱ្យគូភាគីនូវដំណោះស្រាយចំពោះវិវាទ”) មានគោលបំណងបញ្ជាក់បន្ថែម និងបញ្ជាក់ពីភាពខុសគ្នាចម្បងរវាងសន្ធានាកម្ម និងដំណើរការដូចជាមជ្ឈត្តករ (សូមមើល A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី២២)។

៣៥. ក្នុងការផ្ទៀងផ្ទាត់ថាតើនៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែងធាតុផ្សំដែលមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី៣ សម្រាប់និយមន័យនៃសន្ធានាកម្មត្រូវបានបំពេញ តុលាការត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យពិចារណាលើភស្តុតាងណាមួយនៃការប្រព្រឹត្តរបស់គូភាគីដែលបង្ហាញថាពួកគេដឹងខ្លួន (និងមានការយល់ដឹង) នៃការចូលរួមក្នុងដំណើរការសន្ធានាកម្ម។^៩ ភស្តុតាងបែបនេះនឹងផ្អែកលើកាលៈទេសៈនៃសំណុំរឿង និងការយល់ដឹង និងការរំពឹងទុករបស់គូភាគីនៃដំណើរការដែលពួកគេបានចូលរួម។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ១

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៧៣ បន្ថែមលេខ១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី២២

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ បន្ថែមលេខ១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី១៥-២៧ ១៣៥-១៤០ និង ១៥១

A/CN.៩/៩៤៣ កថាខណ្ឌទី៧ និង ៨

A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី១៦ ៣០-៣២ និង ១២០

A/CN.៩/WGII/WP២០៥ កថាខណ្ឌទី៣៩

A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៤៣ ១០២-១០៤ និង ១០៦

A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៣៩-៤៧

A/CN.៩/៨៦៧ កថាខណ្ឌទី១០២-១២១

A/CN.៩/WGII/WP១៩៥ កថាខណ្ឌទី១៣-២៥

A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី២១-២២ ៤០-៤៣

A/CN.៩/WGII/WP១៩០ កថាខណ្ឌទី២៥-២៩

A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី២៨-៣១

A/CN.៩/WGII/WP១១៥ កថាខណ្ឌទី៨-១១

A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌទី១០០-១០៤

A/CN.៩/WGII/WP ១១៣/បន្ថែម១ ឯកសារយោងទី៧-៨

A/CN.៩/៤៨៥ កថាខណ្ឌទី១០៨-១០៩ ១១១-១១៦ និង កថាខណ្ឌទី១២៣-១២៤

A/CN.៩/WGII/WP១១០ កថាខណ្ឌទី៨៣-៨៥ និង ៨៨

A/CN.៩/៤៦៨ កថាខណ្ឌទី១៩

A/CN.៩/WGII/WP១០៨ កថាខណ្ឌទី១១

A/CN.៩/៤៦០ កថាខណ្ឌទី៨-១០

^៩ ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥០ ឯកសារបន្ថែមទី១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី១៥១។

មាត្រា ២៖ ការបកស្រាយ

១. នៅក្នុងការបកស្រាយនៃច្បាប់នេះ ការយកចិត្តទុកត្រូវមានចំពោះប្រភពដើមជាលក្ខណៈអន្តរជាតិរបស់ច្បាប់នេះ និងតម្រូវការក្នុងការលើកស្ទួយការអនុវត្តដូចគ្នា និងការប្រតិបត្តិប្រកដោយភាពស្មោះត្រង់។
២. សំណួរទាក់ទងនឹងបញ្ហាដែលគ្របដណ្តប់ដោយច្បាប់នេះ ដែលមិនត្រូវបានចែងលាស់ច្បាស់នៅក្នុងច្បាប់នេះត្រូវដោះស្រាយដោយអនុលោមតាមគោលការណ៍ទូទៅដែលច្បាប់នេះផ្អែកលើ។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ២

ការបកស្រាយច្បាប់គំរូ

៣៦. មាត្រា ២ ផ្តល់ការណែនាំសម្រាប់ការបកស្រាយច្បាប់គំរូដោយតុលាការ និងអាជ្ញាធរជាតិ ឬអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានផ្សេងទៀតដោយគិតគូរដែលបានផ្តល់នូវលក្ខណៈដើមជាអន្តរជាតិរបស់ច្បាប់គំរូ ក៏ដូចជាតម្រូវការក្នុងការផ្តល់នូវភាពដូចគ្នាក្នុងការអនុវត្តនិងការប្រតិបត្តិប្រកដោយសុចរិតភាព។ វាត្រូវបានបំផុសគំនិតដោយមាត្រា ៧ នៃអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីកិច្ចសន្យាសម្រាប់ការលក់ទំនិញអន្តរជាតិ (១៩៨០)^{១០} មាត្រា ៣ នៃច្បាប់គំរូ UNCITRAL ស្តីពីពាណិជ្ជកម្មអេឡិចត្រូនិក (១៩៩៦)^{១១} មាត្រា ៨ នៃច្បាប់គំរូ UNCITRAL ស្តីពីការក្សយធនឆ្លងព្រំដែន (១៩៩៧)^{១២} និងមាត្រា ៤ នៃច្បាប់គំរូ UNCITRAL ស្តីពីហត្ថលេខាអេឡិចត្រូនិក (២០០១)^{១៣} (A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី៤៩)។ អានភាពដែលរំពឹងទុកនៃមាត្រា ២ គឺកម្រិតវិសាលភាពដែលអត្ថបទរួមបន្ទាប់ពីបានបញ្ចូលក្នុងច្បាប់ក្នុងស្រុកហើយនឹងត្រូវបានបកស្រាយដោយយោងទៅលើទស្សនាទាននៃច្បាប់តំបន់ប៉ុណ្ណោះ។ គោលបំណងនៃកថាខណ្ឌទី១ គឺដើម្បីទាក់ទាញការយកចិត្តទុកដាក់ពីសំណាក់តុលាការ និងអាជ្ញាធរជាតិដទៃទៀត នូវភាពជាក់ស្តែងដែលថាបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់គំរូ (ឬបទប្បញ្ញត្តិនៃលិខិតតុបករណ៍អនុវត្តច្បាប់គំរូ) ខណៈពេលដែលត្រូវបានអនុម័តជាផ្នែកមួយនៃច្បាប់ក្នុងស្រុក ហើយដូច្នេះមានលក្ខណៈក្នុងស្រុក គួរតែត្រូវបានបកស្រាយដោយយោងទៅលក្ខណៈដើមជាអន្តរជាតិរបស់ច្បាប់គំរូ ដើម្បីធានាឱ្យមានការបកស្រាយដូចគ្នានៅក្នុងប្រទេសផ្សេងៗ។ សំណុំរឿងដែលមានតាមរយៈមូលដ្ឋានទិន្នន័យ UNCITRAL CLOUT ដែលរួមបញ្ចូលនូវសំណុំរឿងដែលបានរាយការណ៍លើអត្ថបទ UNCITRAL អាចជួយទាំងអាជ្ញាធរជាតិ និងតុលាការក្នុងការបកស្រាយច្បាប់គំរូរបស់ពួកគេ។ រដ្ឋ និងភាគីពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យចូលរួមចំណែកដល់ CLOUT ដើម្បីជួយក្នុងការបកស្រាយដូចគ្នាលើច្បាប់គំរូ។^{១៤}

គោលការណ៍ទូទៅដែលច្បាប់គំរូត្រូវបានផ្អែកលើ

៣៧. កថាខណ្ឌទី២ ចែងថាប្រសិនបើសំណួរមិនត្រូវបានដោះស្រាយដោយច្បាប់គំរូ សេចក្តីយោងអាចត្រូវបានធ្វើឡើងចំពោះគោលការណ៍ទូទៅដែលច្បាប់គំរូផ្អែកលើ។ ចំពោះគោលការណ៍ទូទៅដែលច្បាប់គំរូត្រូវបានផ្អែកលើ បញ្ជីមិនពេញលេញ ខាងក្រោមអាចត្រូវបានពិចារណា៖

- លើកកម្ពស់សន្ទានកម្មជាវិធីសាស្ត្រនៃការដោះស្រាយវិវាទ ដែលកាត់បន្ថយករណីដែលវិវាទនាំទៅដល់ការបញ្ចប់ទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្ម និងដែលសម្របសម្រួលការចាត់ចែងប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិដោយគូភាគីពាណិជ្ជកម្ម
- ផ្តល់នូវការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ដោះស្រាយវិវាទប្រកបដោយភាពបត់បែន អនុញ្ញាតឱ្យសន្សំពេលវេលា និងការចំណាយ និងកាត់បន្ថយហានិភ័យដែលមិនសមស្រប
- សម្រួលដល់ការទទួលបានយុត្តិធម៌ ជាពិសេសសម្រាប់សហគ្រាសខ្នាតមីក្រូ តូច និងមធ្យម (“MSMEs”) ផ្តល់នូវដំណោះស្រាយផ្លូវច្បាប់ប្រកបដោយសុខដុមនីយកម្មអន្តរជាតិ ដែលសម្រួលដល់សន្ទានកម្ម គោរពសុចរិតភាពនៃ ដំណើរការ និងស្វ័យភាពរបស់គូភាគី និងជំរុញឱ្យមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មដោយគូភាគី

^{១០} ការបោះពុម្ពរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ លេខលក់ E១០ភាគ១៤។

^{១១} ការបោះពុម្ពរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ លេខលក់ E៩៩ភាគ៤។

^{១២} ការបោះពុម្ពរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ លេខលក់ E១៤ភាគ២។

^{១៣} ការបោះពុម្ពរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ លេខលក់ E០២ភាគ៨។

^{១៤} https://uncitral.un.org/en/case_law ។

តាមរយៈនេះបង្កើតនូវវប្បធម៌នីតិវិធីក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋ

- លើកកម្ពស់ការពិភាក្សាដោយស្មោះត្រង់ និងបើកចំហររវាងគូភាគី តាមរយៈការធានានូវរក្សាការសម្ងាត់នៃដំណើរការ កម្រិតនូវការបង្ហាញព័ត៌មាន និងអង្គហេតុមួយចំនួនដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងសន្ធានកម្មនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីបន្តបន្ទាប់ដទៃទៀត អាស្រ័យលើភាពចាំបាច់សម្រាប់ការបង្ហាញដែលតម្រូវដោយច្បាប់ ឬសម្រាប់គោលបំណងនៃការប្រតិបត្តិ ឬការអនុវត្ត
- គាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍ និងការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងដំណើរការសន្ធានកម្មដែលកើតចេញពីការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាដូចជានីតិវិធីតាមប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិត និង
- ផ្តល់នូវក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ដ៏ត្រឹមត្រូវមួយសម្រាប់សម្របសម្រួលការអនុវត្តឆ្លងដែននូវកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាតិកើតចេញពីសន្ធានកម្ម។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ២

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៧៣ អត្ថបទបន្ថែម១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៣

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ បន្ថែម១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី២៨-២៩ និង ១៥៤

A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី ៤៩។

ផ្នែកទី ២៖ សន្ទានកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ

សេចក្តីកំណត់លើផ្នែកទី២

៣៨. ផ្នែកទី២ រៀបរាប់អំពីដំណើរការសន្ទានកម្ម ហើយត្រូវបានផ្អែកលើច្បាប់ឆ្នាំ២០០២ និងមាត្រា ១ កថាខណ្ឌទី២ និងទី៤ និងមាត្រា ៣ ដល់១៤ របស់ច្បាប់នោះ។

មាត្រា ៣៖ វិសាលភាពនៃការអនុវត្តនៃផ្នែក និងនិយមន័យ

១. ផ្នែកនេះអនុវត្តចំពោះសន្ទានកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ។^៣

២. សន្ទានកម្មគឺ "អន្តរជាតិ" ប្រសិនបើ៖

(ក) គូភាគីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងធ្វើសន្ទានកម្មនៅពេលចុះកិច្ចព្រមព្រៀងមាន ទីតាំងអាជីវកម្មរបស់ពួកគេ ស្ថិតនៅរដ្ឋ ផ្សេងគ្នា ឬ

(ខ) រដ្ឋដែលគូភាគីមានទីតាំងអាជីវកម្មផ្សេងពី៖

(i) រដ្ឋដែលកាតព្វកិច្ចសំខាន់នៃទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មត្រូវបានអនុវត្ត ឬ

(ii) រដ្ឋដែលកម្មវត្ថុនៃវិវាទមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធបំផុត។

៣. សម្រាប់គោលបំណងនៃកថាខណ្ឌទី២៖

(ក) ប្រសិនបើភាគីមានទីតាំងអាជីវកម្មច្រើនជាងមួយ ទីតាំងអាជីវកម្មគឺជាទីតាំងដែលមានទំនាក់ទំនង ជិតស្និទ្ធបំផុតទៅនឹងកិច្ចព្រមព្រៀងធ្វើសន្ទានកម្ម។

(ខ) ប្រសិនបើភាគីពុំមានទីតាំងអាជីវកម្មទេនោះ ទីតាំងត្រូវផ្អែកលើទីតាំងលំនៅឋានរបស់ភាគីនោះ។

៤. ផ្នែកនេះផងដែរ ក៏អនុវត្តចំពោះសន្ទានកម្មពាណិជ្ជកម្ម នៅពេលដែលគូភាគីព្រមព្រៀងថាសន្ទានកម្ម មានលក្ខណៈជាអន្តរជាតិ ឬព្រមព្រៀងចំពោះការអនុវត្តនៃផ្នែកនេះ។

៥. គូភាគីមានសេរីភាពក្នុងការព្រមព្រៀងដើម្បីដកចេញការអនុវត្តនៃផ្នែកនេះបាន។

៦. អាស្រ័យលើបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី៧ នៃមាត្រានេះ ផ្នែកនេះអនុវត្តដោយមិនគិតពីមូលដ្ឋានដែល សន្ទានកម្មត្រូវបានអនុវត្តរួមមានកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងគូភាគីទោះបីជាបានចុះមុន ឬក្រោយវិវាទបានកើតឡើង ក៏ដោយកាតព្វកិច្ចដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយច្បាប់ ឬសេចក្តីបង្គាប់ ឬការផ្តល់យោបល់ពីសំណាក់តុលាការ វេទិកាបញ្ញត្តិកម្ម ឬស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលមានសមត្ថកិច្ច។

៧. ផ្នែកនេះមិនអនុវត្តចំពោះ៖

(ក) សំណុំរឿងដែលចៅក្រម ឬមជ្ឈត្តករ ក្នុងដំណើរការនីតិវិធីតុលាការ ឬមជ្ឈត្តការ ព្យាយាម សម្របសម្រួលដល់ការសះជា និង

(ខ) [] ។

- ៣ រដ្ឋដែលមានបំណងអនុម័តផ្នែកនេះ ដើម្បីអនុវត្តចំពោះសន្ធានាកម្មក្នុងស្រុក ក៏ដូចជាអន្តរជាតិ អាចពិចារណាលើការផ្លាស់ប្តូរ ចំពោះអត្ថបទដូចខាងក្រោម៖
- លុបពាក្យ "អន្តរជាតិ" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា ១ និង៣ និង
 - លុបកថាខណ្ឌទី២ ទី៣ និងទី៤ នៃមាត្រា ៣ ហើយកែប្រែសេចក្តីយោងទៅកាន់កថាខណ្ឌទៅតាមនោះផងដែរ។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ៣

៣៩. មាត្រា ៣ កំណត់អំពីវិសាលភាពអនុវត្តនៃផ្នែកទី២ ស្តីពីដំណើរការនៃសន្ធានាកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ។

សន្ធានាកម្មអន្តរជាតិ

៤០. ផ្នែកទី២ អនុវត្តចំពោះសន្ធានាកម្មអន្តរជាតិ ដូចបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី២ នៃមាត្រា ៣ តែប៉ុណ្ណោះ។ កថាខណ្ឌទី២ បង្កើតលក្ខខណ្ឌដើម្បីបែងចែកសំណុំរឿងអន្តរជាតិពីសំណុំរឿងក្នុងស្រុក។ លក្ខខណ្ឌនៃលក្ខណៈជាអន្តរជាតិនឹងត្រូវបានបំពេញ ប្រសិនបើគូភាគីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសន្ធានាកម្មមានទីតាំងអាជីវកម្មរបស់ពួកគេនៅក្នុងរដ្ឋផ្សេងៗគ្នា នៅពេលដែលកិច្ចព្រមព្រៀងនោះត្រូវបានចុះ ឬក្នុងករណីដែលរដ្ឋនៃផ្នែកសំខាន់របស់កាតព្វកិច្ចនៃទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មដែលនឹងត្រូវបានអនុវត្ត ឬជាមួយកម្មវត្ថុនៃវិវាទដែលមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធបំផុតខុសពីរដ្ឋដែលគូភាគីមានទីតាំងអាជីវកម្មរបស់ពួកគេតាំងនៅ។ កថាខណ្ឌទី៣ ចែងអំពីលក្ខខណ្ឌសម្រាប់កំណត់ទីតាំងអាជីវកម្មរបស់ភាគីក្នុងករណីដែលភាគីនោះមានទីតាំងអាជីវកម្មច្រើនជាងមួយ ឬមិនមានទីតាំងអាជីវកម្ម។ ក្នុងករណីទីមួយ ទីតាំងអាជីវកម្មគឺជាចំណុចដែលមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធបំផុតជាមួយនឹងកិច្ចព្រមព្រៀងដើម្បីធ្វើសន្ធានាកម្ម។ កត្តាដែលអាចបង្ហាញថាទីតាំងអាជីវកម្មមួយ មានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធជាមួយកិច្ចព្រមព្រៀងក្នុងការធ្វើសន្ធានាកម្មអាចបញ្ចូលបានថាផ្នែកសំខាន់នៃកាតព្វកិច្ចនៃទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មដែលជាកម្មវត្ថុនៃវិវាទដែលនឹងត្រូវអនុវត្តនៅទីតាំងអាជីវកម្មនោះ ឬក្នុងករណីដែលកម្មវត្ថុនៃវិវាទនោះមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធបំផុតជាមួយទីតាំងអាជីវកម្ម។ ក្នុងករណីដែលភាគីមិនមានទីតាំងធ្វើអាជីវកម្ម សេចក្តីយោងនេះត្រូវបានធ្វើឡើងចំពោះលំនៅដ្ឋានរបស់ភាគី។ មាត្រា ៣ មិនមានបំណងដើម្បីជ្រៀតជ្រែកដល់ប្រតិបត្តិការរបស់វិធាននៃនីតិករណីអន្តរជាតិនោះឡើយ។

ការគ្របដណ្តប់លើសន្ធានាកម្មក្នុងស្រុកដែលអាចកើតមាន

៤១. ផ្នែកទី២ មិនគួរត្រូវបានបកស្រាយថាជាការលើកទឹកចិត្តឱ្យរដ្ឋអនុម័តដើម្បីដាក់កម្រិតលើការអនុវត្តរបស់ច្បាប់គំរូត្រឹមតែសំណុំរឿងអន្តរជាតិនោះទេ។ រដ្ឋដែលអនុម័តអាចក្នុងការប្រតិបត្តិច្បាប់ ពង្រីកការអនុវត្តរបស់ច្បាប់ដើម្បីគ្របដណ្តប់ទាំងសន្ធានាកម្មក្នុងស្រុក និងអន្តរជាតិ ជាមួយនឹងការសម្របខ្លួនបន្តិចបន្តួចនៃអត្ថបទដូចដែលបានផ្តល់ក្នុងលេខយោងទី៣ នៃកថាខណ្ឌទី១ (A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី១៧)។ ប្រសិនបើការបន្ថែម ឬការផ្លាស់ប្តូរណាមួយត្រូវបានចាត់ទុកថាចាំបាច់ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីគោលនយោបាយក្នុងប្រទេសនៅក្នុងផ្នែកនេះ រដ្ឋអនុម័តគួរតែមានការប្រុងប្រយ័ត្នក្នុងការវាយតម្លៃថាតើការបន្ថែមនេះសមស្របសម្រាប់សំណុំរឿងអន្តរជាតិហើយប្រសិនមិនសមស្របនោះទេ គួរតែអនុវត្តចំពោះសំណុំរឿងក្នុងស្រុកតែប៉ុណ្ណោះ។ លើសពីនេះទៅទៀត កថាខណ្ឌទី៤ អនុញ្ញាតឱ្យគូភាគីព្រមព្រៀងចំពោះការអនុវត្តច្បាប់គំរូ (មានន័យថា ជ្រើសយកច្បាប់គំរូ) ចំពោះសន្ធានាកម្មពាណិជ្ជកម្មទោះបីជាសន្ធានាកម្មនោះពុំមានលក្ខណៈអន្តរជាតិ ដូចដែលបានកំណត់ក្នុងផ្នែកទី២ក៏ដោយ។ គូភាគីអាច “ជ្រើសយក” ច្បាប់គំរូដោយព្រមព្រៀងថាសន្ធានាកម្មរបស់ពួកគេមានលក្ខណៈអន្តរជាតិ (ទោះបីជាកាលៈទេសៈនៃសំណុំរឿងនោះមិនបង្ហាញពីលក្ខណៈអន្តរជាតិរបស់វា ឬប្រសិនបើមានភាពមិនច្បាស់លាស់ថាតើសំណុំរឿងនេះមានលក្ខណៈអន្តរជាតិ) ឬដោយកិច្ចព្រមព្រៀងត្រង់ៗលើការអនុវត្តច្បាប់គំរូ។

ការដកចេញពីផ្នែកទី២

៤២. កថាខណ្ឌទី៥ អនុញ្ញាតឱ្យគូភាគីដកចេញនូវការអនុវត្តផ្នែកទី២។ កថាខណ្ឌទី៥ អាចនឹងអនុវត្តឧទាហរណ៍ ករណីដែលគូភាគីនៃសន្ធានាកម្មក្នុងស្រុក ព្រមព្រៀងសម្រាប់ភាពងាយស្រួលលើកន្លែងធ្វើសន្ធានាកម្មនៅក្រៅប្រទេស ដោយមិនមានបំណងធ្វើឱ្យការសន្ធានាកម្មនោះជាលក្ខណៈ “អន្តរជាតិ”។

លក្ខណៈជាអន្តរជាតិនៃសន្ធានកម្ម និងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា

៤៣. គួរកត់សម្គាល់ថានិយមន័យដាច់ដោយឡែកនៃ “អន្តរជាតិ” មានចែងនៅក្នុងផ្នែកទី២ (កថាខណ្ឌទី២ នៃមាត្រា ៣) និងផ្នែកទី៣ (កថាខណ្ឌទី៤ នៃមាត្រា ១៦) ជាលទ្ធផលនៃភាពខុសគ្នា នៃទស្សនាទានរវាងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ អន្តរជាតិរបស់សន្ធានកម្ម និងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា (A/CN.៩/៩៤៣ កថាខណ្ឌទី១០)។ ហេតុផលសម្រាប់និយមន័យទាំងពីរ គឺថាលទ្ធផលនៃសន្ធានកម្មអន្តរជាតិអាចនឹងមិនចាំបាច់ជាកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា “អន្តរជាតិ” នោះទេ។ លក្ខណៈអន្តរជាតិនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាគឺត្រូវបានវាយតម្លៃនៅពេលចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដោយខ្លួនឯង (ផ្ទុយពីពេលវេលានៃការចុះកិច្ចព្រមព្រៀងធ្វើសន្ធានកម្ម ជាឧទាហរណ៍)។ ដោយសារផ្នែកទី៣ ផ្ដោតលើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា “អន្តរជាតិ” តែប៉ុណ្ណោះ វាត្រូវបានចាត់ទុកថាចាំបាច់ផងដែរ ដើម្បីកំណត់លក្ខណៈអន្តរជាតិ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា និងដើម្បីកំណត់ភាពខុសគ្នារវាងសន្ធានកម្មអន្តរជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាអន្តរជាតិ។

៤៤. មានវិសាលភាពផ្សេងគ្នានៃសញ្ញាណរបស់ “លក្ខណៈអន្តរជាតិ” រដ្ឋដែលអនុម័តច្បាប់គំរូអាចពិចារណាលើការអនុម័តនិយមន័យរួមនៃពាក្យ “អន្តរជាតិ” (សូមមើលលេខយោងទី៧ នៃមាត្រា ១៦) (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី១២១-១២៧)។

ស្ថានភាពដែលគួរត្រូវមានកាតព្វកិច្ចធ្វើសន្ធានកម្ម

៤៥. ច្បាប់គំរូពិចារណាអំពីដំណើរហេតុដែល ក្នុងខណៈពេលដែលសន្ធានកម្មជាញឹកញាប់ត្រូវបានដំណើរការដោយកិច្ចព្រមព្រៀងរបស់គូភាគីបន្ទាប់ពីវិវាទត្រូវបានកើតឡើងនោះវាអាចមានហេតុផលផ្សេងៗដែលគួរត្រូវបានស្ថិតនៅក្រោមកាតព្វកិច្ចដើម្បីព្យាយាមប្រកបដោយភាពសុចរិត និងស្មោះត្រង់ក្នុងធ្វើសន្ធានកម្មលើការយល់ឃើញខុសគ្នារបស់ពួកគេ។ មូលដ្ឋានមួយអាចជាការប្តេជ្ញាចិត្តក្នុងកិច្ចសន្យារបស់ពួកគេដែលបានចុះមុនពេលវិវាទកើតឡើង ខណៈដែលមូលដ្ឋានមួយទៀតអាចជាច្បាប់ដែលប្រទេសមួយចំនួនបានអនុម័តដែលតម្រូវឱ្យគូភាគីក្នុងស្ថានភាពមួយចំនួនធ្វើសន្ធានកម្ម ឬអនុញ្ញាតឱ្យចៅក្រម ឬមន្ត្រីតុលាការផ្តល់យោបល់ ឬបញ្ជាឱ្យគូភាគីនោះធ្វើសន្ធានកម្មមុននឹងបន្តការដោះស្រាយវិវាទតាមប្រព័ន្ធតុលាការ។ ច្បាប់គំរូមិនចែងនូវកាតព្វកិច្ចបែបនេះ ឬទណ្ឌកម្មដែលអាចកើតមានដោយការមិនគោរពតាមនោះទេ។ បញ្ញត្តិលើបញ្ហាទាំងនេះអាស្រ័យលើគោលនយោបាយជាតិដែលពុំមានភាពងាយស្រួលក្នុងការបញ្ញត្តិ ដើម្បីឱ្យមានសុខដុមនីយកម្មនៅទូទាំងពិភពលោកនោះទេ។ ច្បាប់គំរូគឺផ្អែកលើគោលការណ៍ដែលលក្ខណៈនីតិវិធី នៃដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានកម្ម និងតម្រូវការសម្រាប់ការការពារដែលបង្កើតឡើងដោយច្បាប់ (ឧទាហរណ៍ ទាក់ទងនឹងភាពមិនអាចទទួលយកបាននៃភស្តុតាងជាក់លាក់ដូចដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១១) មិនអាស្រ័យលើថាតើគូភាគីធ្វើសន្ធានកម្មអនុលោមតាមកិច្ចព្រមព្រៀងពីមុន កាតព្វកិច្ចផ្លូវច្បាប់ ឬដីការរបស់តុលាការនោះទេ។ ដើម្បីដកការសង្ស័យអំពីការអនុវត្តច្បាប់គំរូក្នុងស្ថានភាពទាំងនេះ កថាខណ្ឌទី៦ ចែងថាផ្នែកទី២ អនុវត្តដោយមិនគិតថាតើសន្ធានកម្មត្រូវបានអនុវត្តដោយការព្រមព្រៀងរវាងគូភាគីឬ អនុលោមតាមកាតព្វកិច្ចផ្លូវច្បាប់ ឬសំណើដោយតុលាការ វេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬអង្គការព្រឹទ្ធិកិច្ចព្រមព្រៀងដែលមានសមត្ថកិច្ច។

៤៦. មានសំណើថា ទោះបីជានៅក្នុងរដ្ឋដែលអនុម័តថាសន្ធានកម្មត្រូវអាស្រ័យទាំងស្រុងលើកិច្ចព្រមព្រៀងរបស់គូភាគីក៏ដោយ មាត្រា ៣ កថាខណ្ឌទី៦ មិនគួរត្រូវបានលុបចោលពីច្បាប់ដែលអនុម័តច្បាប់គំរូនោះទេ។ ក្នុងស្ថានភាពបែបនេះបញ្ញត្តិនេះបញ្ជាក់ថា ច្បាប់គំរូអនុវត្តនៅពេលដែលគូភាគីចាប់ផ្តើមធ្វើសន្ធានកម្ម ដែលគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់នៃរដ្ឋនោះ ប៉ុន្តែអនុលោមតាមកាតព្វកិច្ចផ្លូវច្បាប់ដែលកើតចេញពីច្បាប់បរទេស ឬពីការស្នើសុំរបស់តុលាការ ឬស្ថាប័នបរទេស។

ភាពដែលអាចធ្វើទៅបានក្នុងការដកចេញពីវិសាលភាពរបស់ច្បាប់អនុម័ត

៤៧ កថាខណ្ឌទី៧ អនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋដែលអនុម័តធ្វើការដកស្ថានភាពមួយចំនួនចេញពីដែនអនុវត្តនៃផ្នែកទី២។ ទោះជាយ៉ាងណា ក៏ដោយ ក្នុងការបកស្រាយកថាខណ្ឌទី៧ គួរកត់សម្គាល់ថាផ្នែកទី២ មិនដកចេញនូវការអនុវត្តរបស់ផ្នែកនេះ នៅក្នុងរាល់ស្ថានភាពដែលមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី៧ ប្រសិនបើគូភាគីបានព្រមព្រៀងក្រោមកថាខណ្ឌទី៤ថាបញ្ញត្តិ នៃផ្នែកទី២ គួរអនុវត្ត។ កថាខណ្ឌរង(ក) មិនរាប់បញ្ចូលពីការអនុវត្តផ្នែកទី២ នៃច្បាប់គំរូ រាល់ករណីដែលចៅក្រម ឬមជ្ឈត្តករ ក្នុងដំណើរការវិនិច្ឆ័យវិវាទ ចាប់ផ្តើមដំណើរការសន្ធានកម្ម។ ដំណើរការនោះអាច

ធ្វើឡើងតាមសំណើរបស់គូភាគីដែលមានវិវាទ ឬក្នុងការអនុវត្តបុព្វសិទ្ធិ ឬឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ចៅក្រម។ ការដកចេញដែលចែងក្នុងកថាខណ្ឌរង(ក) ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាចាំបាច់ដើម្បីជៀសវាងការជ្រៀតជ្រែកហួសហេតុទៅនឹងច្បាប់នីតិវិធីដែលមានស្រាប់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គួរកត់សំគាល់ថាច្បាប់គំរូមិនមានបំណងបង្ហាញថាតើចៅក្រមឬមជ្ឈត្តការអាចធ្វើសន្ធានាកម្មក្នុងដំណើរការតុលាការ ឬមជ្ឈត្តការនោះទេ។ នៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់មួយចំនួនតាមរយៈការព្រមព្រៀងរបស់គូភាគី មជ្ឈត្តការអាចធ្វើជាសន្ធានាករ និងដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានាកម្ម ទោះបីជានេះមិនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការអនុវត្តនៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ផ្សេងទៀតក៏ដោយ។^{១៥} ក្នុងករណីខ្លះនៃអ្វីដែលហៅថាសន្ធានាកម្មដែលផ្សារភ្ជាប់នឹងតុលាការ វាអាចប្រហែលជាមិនច្បាស់ទេថាតើសន្ធានាកម្មបែបនេះកំពុងត្រូវបានអនុវត្ត “ក្នុងដំណើរការរបស់តុលាការ” ។ ដើម្បីជៀសវាងភាពមិនច្បាស់លាស់ក្នុងន័យនេះ រដ្ឋអនុម័តអាចចង់បញ្ជាក់នៅក្នុងច្បាប់ដែលអនុម័តច្បាប់គំរូថាតើសន្ធានាកម្មបែបនេះត្រូវគ្រប់គ្រងដោយផ្នែកទី២ ឬទេ។ កថាខណ្ឌរង(ខ) ណែនាំថាផ្នែកផ្សេងទៀត នៃការដកចេញអាចត្រូវបានពិចារណាដោយរដ្ឋអនុម័ត។ ឧទាហរណ៍ រដ្ឋអនុម័តអាចពិចារណាមិនរាប់បញ្ចូលការអនុវត្តផ្នែកទី២ នៃច្បាប់គំរូ សម្រាប់សន្ធានាកម្មទាក់ទងនឹងទំនាក់ទំនងតម្លៃចរចាជាសមូហភាពរវាងនិយោជក និងនិយោជិត ដោយហេតុថាប្រទេសមួយចំនួនអាចបង្កើតប្រព័ន្ធសន្ធានាកម្មនៅក្នុងប្រព័ន្ធចរចាសមូហភាពដែលអាចជាកម្មវត្ថុចំពោះការពិចារណាលើគោលនយោបាយជាក់លាក់ដែលអាចខុសគ្នាពីច្បាប់គំរូ។ ឧទាហរណ៍មួយទៀតនៃការដកចេញអាចទាក់ទងនឹងសន្ធានាកម្មដែលធ្វើឡើងដោយមន្ត្រីតុលាការ (A/CN.៩/WGII/WP១១៣/Add១ លេខយោងទី៥ និង A/CN.៩/WGII/WP១១៥ កថាខណ្ឌទី៧)។ ដោយសារយន្តការសន្ធានាកម្មដែលធ្វើឡើងដោយតុលាការបែបនេះត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយវិធានរបស់តុលាការ ហើយថាច្បាប់គំរូមិនមានគោលបំណងដើម្បីពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងយុត្តាធិការរបស់តុលាការនៃរដ្ឋណាមួយ វាអាចជាការសមរម្យផងដែរក្នុងការដកចេញចំណុចនេះពីវិសាលភាពនៃផ្នែកទី២ ។

ការប្រើប្រាស់សន្ធានាកម្មក្នុងស្ថានភាពពហុភាគី

៤៨. បទពិសោធន៍នៅក្នុងយុត្តាធិការមួយចំនួនបានបង្ហាញថា ច្បាប់គំរូក៏មានប្រយោជន៍ផងដែរដើម្បីជំរុញការដោះស្រាយវិវាទក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការក្នុងស្ថានភាពពហុភាគី ជាពិសេសក្នុងករណីដែលផលប្រយោជន៍ និងបញ្ហាសុគតស្មាញ ព្រមទាំងពហុភាគីជាជាងទ្វេភាគី។ គណៈកម្មការបានកត់សម្គាល់ថា សន្ធានាកម្មកំពុងត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយជោគជ័យក្នុងករណីវិវាទពហុភាគីដែលសុគតស្មាញ។ ឧទាហរណ៍គួរឱ្យកត់សម្គាល់នៃករណីទាំងនេះរួមមានវិវាទដែលកើតឡើងក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការនីតិវិធីក្ស័យធន ឬវិវាទដែលដំណោះស្រាយគឺ ចាំបាច់ដើម្បីជៀសវាងការចាប់ផ្តើមដំណើរការនីតិវិធីក្ស័យធន។ វិវាទបែបនេះពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាក្នុងចំណោមម្ចាស់បំណុល ឬឋានៈនៃម្ចាស់បំណុល និងកូនបំណុល ឬក្នុងចំណោមម្ចាស់បំណុលខ្លួនឯង ដែលស្ថានភាពជាជឿយៗត្រូវបានផ្សំឡើងដោយវិវាទជាមួយកូនបំណុល ឬភាគី នៃកិច្ចសន្យារបស់កូនបំណុលដែលក្ស័យធន។ បញ្ហាទាំងនេះអាចកើតឡើងជាឧទាហរណ៍ ទាក់ទងនឹងខ្លឹមសារនៃផែនការរៀបចំឡើងវិញសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនដែលក្ស័យធន ការទាមទារសម្រាប់ការជៀសវាងប្រតិបត្តិការដែលកើតចេញពីការចោទប្រកាន់ថាម្ចាស់បំណុលម្នាក់ជា ឬបណ្តាម្ចាស់បំណុលត្រូវបានចាត់ទុកជាអាទិភាព និងបញ្ហារវាងអ្នកគ្រប់គ្រងការក្ស័យធន និងភាគីនៃកិច្ចសន្យារបស់កូនបំណុលទាក់ទងនឹងការអនុវត្ត ឬការបញ្ចប់កិច្ចសន្យា និងបញ្ហាសំណងក្នុងស្ថានភាពបែបនេះ។^{១៦}

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ៣

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី២៧ អត្ថបទបន្ថែមលេខ១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៤
ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ បន្ថែមលេខ១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី១៥ ១៨
២២-២៧ ១៣៥-១៤០ ១៥២ និង១៧៣-៧៧
A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី១២១-១៣០
A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី៣៦-៤៣
A/CN.៩/៨៦៧ កថាខណ្ឌទី៩៣-១០១

^{១៥} ឯកសារផ្លូវការ នៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥០ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី២៦ និង ១៥២។
^{១៦} Ibid កថាខណ្ឌទី១៧៣-១៧៧។

A/CN.៩/WGII/WP១៩៥ កថាខណ្ឌទី៧-១២
A/CN.៩/WGII/WP២០៥ កថាខណ្ឌទី៤០
A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី១៥-១៧
A/CN.៩/WGII/WP១១៥ ចំណាំ១-៧ និង ១២-១៣
A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌទី៨៨ ៩០-៩៩ ១០៥-១០៩
A/CN.៩/WGII/WP១១៣/Add១លេខយោងទី៣-៦ និង ៩-១០
A/CN.៩/៤៨៥ កថាខណ្ឌលេខ ១១៧-១២០
A/CN.៩/WGII/WP១១០ កថាខណ្ឌទី៨៩-៩០។

មាត្រា ៤៖ បង្កើតប្រទេសដោយកិច្ចព្រមព្រៀង

លើកលែងតែបញ្ញត្តិ នៃមាត្រា ៧ កថាខណ្ឌទី៣ គូភាគីអាចព្រមព្រៀងក្នុងការដកចេញ ឬកែប្រែ បញ្ញត្តិណាមួយ នៃផ្នែកនេះ។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ៤

៤៩. ដោយមានទស្សនៈក្នុងការសង្កត់ធ្ងន់លើតួនាទីដ៏សំខាន់ដែលបានផ្តល់ដល់គោលការណ៍ស្វ័យភាពរបស់ភាគី បញ្ញត្តិនេះត្រូវបានរៀបចំឡើងជាមុន ដោយឡែកដែលអនុវត្តចំពោះផ្នែកទី២។ ការដាក់បញ្ចូលបញ្ញត្តិនេះគឺ ជាការឆ្លុះបញ្ចាំងពីគោលការណ៍ដែលគោលគំនិតទាំងមូលនៃសន្ធានាកម្មគឺ អាស្រ័យលើឆន្ទៈរបស់គូភាគី។ ប្រភេទនៃសេចក្តីព្រាងនេះក៏មានបំណងនាំយកច្បាប់គំរូនេះឱ្យកាន់តែជិតស្និទ្ធជាមួយនឹងឯកសាររបស់ UNCITRAL ផ្សេងទៀត (ឧទាហរណ៍ មាត្រា ៦ នៃអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីកិច្ចសន្យាសម្រាប់ការលក់ទំនិញអន្តរជាតិមាត្រា ៤ នៃច្បាប់គំរូ UNCITRAL ស្តីពីពាណិជ្ជកម្មអេឡិចត្រូនិច និងមាត្រា ៥ នៃច្បាប់គំរូ UNCITRAL ស្តីពីហត្ថលេខាអេឡិចត្រូនិច)។ បង្ហាញគោលការណ៍ស្វ័យភាពរបស់ភាគីនៅក្នុងអត្ថបទដាច់ដោយឡែកមួយអាចកាត់បន្ថយបន្ថែមទៀតនូវភាពចង់បាននៃការចែងដដែលៗអំពីគោលការណ៍នោះនៅក្នុងបរិបទនៃបទប្បញ្ញត្តិជាក់លាក់មួយចំនួននៃផ្នែកទី២ (A/CN.៩/WGII/WP.១១៥ ចំណាំ១៤)។ មាត្រា ៤ លើកកម្ពស់ស្វ័យភាពរបស់គូភាគីដោយទុកឱ្យពួកគេនូវបញ្ហាស្ទើរតែទាំងអស់ដែលអាចកំណត់ដោយកិច្ចព្រមព្រៀង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ កថាខណ្ឌទី៣ នៃមាត្រា ៧ ទាក់ទងនឹងការយកចិត្តទុកដាក់ប្រកបដោយសមភាពពីសំណាក់សន្ធានាករមិនមែនជាកម្មវត្ថុនៃគោលការណ៍ស្វ័យភាពរបស់ភាគីនោះឡើយ។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរដោយសារមាត្រា ៤ អនុវត្តចំពោះតែបញ្ញត្តិនៃផ្នែកទី២ វិសាលភាពធំទូលាយ នៃការប្រែប្រួលដែលអាចកើតមានដោយការព្រមព្រៀងគឺអាចអនុវត្តបានតែចំពោះបញ្ញត្តិនៃផ្នែកទី២ ប៉ុណ្ណោះ។ ផ្នែកទី៣ ដែលចែងអំពីភាពអាចអនុវត្តបាននៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្ម មិនអាស្រ័យលើស្វ័យភាពរបស់ភាគីនោះទេ។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ៤

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទីចិតសិបបី អត្ថបទបន្ថែមលេខ១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៤
ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ អត្ថបទបន្ថែមលេខ១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី
៣០-៣១ ១២៧-១៣៤ និង ១៥៥

A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី១៣១

A/CN.៩/WGII/WP.២០៥ កថាខណ្ឌទី៤៤

A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី៥១ និង ១៤០-១៤៤

A/CN.៩/WGII/WP.១១៥ ចំណាំ ១៤)

A/CN.៩/WGII/WP.១១០ កថាខណ្ឌលេខ ៨៧

មាត្រា ៥៖ ការចាប់ផ្តើមដំណើរការសន្ទនាកម្ម

១ ដំណើរការសន្ទនាកម្មទាក់ទងនឹងវិវាទដែលបានកើតឡើង ចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃដែលគូភាគីវិវាទនោះព្រមព្រៀង ចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការសន្ទនាកម្ម។

២ ប្រសិនបើភាគីដែលបានអញ្ជើញភាគីម្ខាងទៀតមកធ្វើសន្ទនាកម្ម មិនទទួលបានស្វ័យការចំពោះការអញ្ជើញនោះក្នុងរយៈពេល៣០ ថ្ងៃចាប់ពីថ្ងៃដែលការអញ្ជើញត្រូវបានធ្វើ ឬក្នុងរយៈពេលផ្សេងទៀតដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងការអញ្ជើញនោះ ភាគីអាចជ្រើសរើសចាត់ទុកការណ៍នេះជាការបដិសេធចំពោះការអញ្ជើញមកធ្វើសន្ទនាកម្ម។

^៤ អត្ថបទខាងក្រោមត្រូវបានផ្តល់យោបល់សម្រាប់រដ្ឋដែលមានបំណងចង់អនុម័តបញ្ញត្តិស្តីពីការផ្តាច់រយៈពេលកំណត់៖

មាត្រា X ៖ ការព្យួររយៈពេលកំណត់

^១ ក្នុងករណីដែលដំណើរការសន្ទនាកម្មចាប់ផ្តើម ការរាប់រយៈពេលកំណត់ទាក់ទងនឹងការទាមទារដែលជាកម្មវត្ថុនៃសន្ទនាកម្មត្រូវបានផ្អាក។

^២ ក្នុងករណីដែលដំណើរការសន្ទនាកម្មត្រូវបានបញ្ចប់ដោយគ្មានកិច្ចព្រមព្រៀងសោះ រយៈពេលកំណត់បន្តរាប់ចាប់ពីពេលដែលសន្ទនាកម្មត្រូវបានបញ្ចប់ដោយគ្មានកិច្ចព្រមព្រៀងសោះ។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ៥

អានុភាពនៃមាត្រា ៥

៥០. មាត្រា ៥ ដោះស្រាយសំណួរនៃការចាប់ផ្តើមដំណើរការសន្ទនាកម្ម។ គណៈកម្មាការក្នុងការអនុម័តច្បាប់គំរូបានឯកភាពថាកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា នេះគួរតែត្រូវគ្នានឹងកថាខណ្ឌទី៣ នៃមាត្រា ១ ។ ចំណុចនេះត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីសម្រួលនូវដំណើរហេតុដែលថាសន្ទនាកម្មអាចត្រូវបានអនុវត្តដែលជាលទ្ធផលនៃការផ្តល់យោបល់ បញ្ហា ឬសំណើដោយស្ថាប័នដោះស្រាយវិវាទ ដូចជាតុលាការ វេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋាភិបាល។ មាត្រា ៥ ចែងថាសន្ទនាកម្មចាប់ផ្តើមនៅពេលដែលគូភាគី នៃវិវាទព្រមព្រៀងក្នុងដំណើរការនេះ។ អានុភាពនៃបញ្ញត្តិនេះ គឺថាទោះបីជាមានបញ្ញត្តិនៅក្នុងកិច្ចសន្យាដែលតម្រូវឱ្យគូភាគីចូលរួមនៅក្នុងសន្ទនាកម្ម ឬតុលាការ ឬវេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម បង្គាប់ឱ្យគូភាគីចូលរួមក្នុងដំណើរការសន្ទនាកម្មក៏ដោយ ដំណើរការបែបនេះនឹងមិនចាប់ផ្តើមទេរហូតដល់គូភាគីព្រមព្រៀងចូលរួមក្នុងដំណើរការនេះ។ ច្បាប់គំរូមិនពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងតម្រូវការបែបនេះ ឬជាមួយនឹងផលវិបាករបស់គូភាគី ឬភាគីក្នុងការខកខានណាមួយក្នុងការធ្វើសកម្មភាពដែលតម្រូវ (សូមមើលកថាខណ្ឌទី៤៥)។

វិធីសាស្ត្រដែលគូភាគីអាចព្រមព្រៀងចូលរួមក្នុងសន្ទនាកម្ម

៥១. ឯកសារយោងទូទៅចំពោះ “ថ្ងៃដែលគូភាគីវិវាទព្រមព្រៀងចូលរួមក្នុងដំណើរការសន្ទនាកម្ម” ត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីគ្របដណ្តប់លើវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗដែលគូភាគីអាចព្រមព្រៀងចូលរួមក្នុងដំណើរការសន្ទនាកម្ម។ វិធីសាស្ត្របែបនេះអាចរួមមាន ជាឧទាហរណ៍ ការទទួលយកដោយភាគីម្ខាងនូវការអញ្ជើញធ្វើសន្ទនាកម្មដែលធ្វើឡើងដោយភាគីម្ខាងទៀត ឬការទទួលយកដោយគូភាគីទាំងពីរនៃការផ្តល់យោបល់បញ្ហា ឬសំណើឱ្យធ្វើសន្ទនាកម្មដែលធ្វើឡើងដោយតុលាការ វេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬអង្គភាពរដ្ឋាភិបាលមានសមត្ថកិច្ច។

៥២. ដោយយោងនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា ៥ ទៅនឹងកិច្ចព្រមព្រៀងមួយ “ដើម្បីចូលរួមក្នុងដំណើរការសន្ទនាកម្ម” ច្បាប់គំរូទុកការកំណត់ថាតើនៅពេលណាដែលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះត្រូវបានចុះផ្សាយដោយច្បាប់ផ្សេងទៀតក្រៅច្បាប់គំរូ។ ជាចុងក្រោយ សំណួរថាតើនៅពេលណាដែលភាគីឈានដល់កិច្ចព្រមព្រៀងគឺជាសំណួរនៃភស្តុតាង (A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី៩៧)។

រយៈពេលសម្រាប់ការធ្វើស្វ័យការចំពោះការអញ្ជើញដើម្បីធ្វើសន្ទនាកម្ម

៥៣. កថាខណ្ឌទី២ ចែងថាភាគីដែលបានអញ្ជើញភាគីម្ខាងទៀតឱ្យចូលរួមក្នុងការធ្វើសន្ទនាកម្មអាចចាត់ទុកការអញ្ជើញនេះថាត្រូវបានបដិសេធ ប្រសិនបើភាគីម្ខាងទៀតខកខានក្នុងការធ្វើស្វ័យការចំពោះការអញ្ជើញនោះក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃចាប់ពីពេលដែលការអញ្ជើញត្រូវបានធ្វើឬពេលណាមួយផ្សេងទៀត ដូចដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុង

ការអញ្ជើញ។ រយៈពេលនៃការឆ្លើយតបទៅនឹងការអញ្ជើញឱ្យធ្វើសន្ធានាកម្មត្រូវបានកំណត់ត្រឹមរយៈពេល៣០ថ្ងៃ ដូចដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ២ នៃវិធានស្តីពីសន្ធានាកម្មរបស់ UNCITRAL (២០២១)។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយពេលវេលាគឺ អាស្រ័យលើកិច្ចព្រមព្រៀងផ្សេងៗទៀតនេះ ដើម្បីផ្តល់នូវភាពបត់បែនជាអតិបរមា និងគោរពគោលការណ៍ស្វ័យភាពរបស់ភាគីលើនីតិវិធីដែលត្រូវអនុវត្តក្នុងការចាប់ផ្តើមសន្ធានាកម្ម។

៥៤. កថាខណ្ឌទី២ អាចបង្កឱ្យមានសំណួរទាក់ទងនឹងអានុភាពរបស់មាត្រា នេះក្នុងករណីដែលគូភាគីបានព្រមព្រៀងក្នុងការធ្វើសន្ធានាកម្មសម្រាប់វិវាទនាពេលអនាគត ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីវិវាទបានកើតឡើង ភាគីម្ខាងលែងមានបំណងធ្វើសន្ធានាកម្ម។ សំណួរគឺថា តើកថាខណ្ឌទី២ ផ្តល់ឱកាសឱ្យភាគីនោះមិនគោរពកាតព្វកិច្ចកិច្ចសន្យារបស់ខ្លួនដោយគ្រាន់តែមិនឆ្លើយតបទៅនឹងការអញ្ជើញឱ្យធ្វើសន្ធានាកម្មក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃ។ នៅក្នុងការរៀបចំច្បាប់គំរូ វាត្រូវបានឯកភាពថា អត្ថបទមិនគួរពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងផលវិបាកនៃការខកខានដោយភាគីម្ខាងក្នុងគោរពតាមកិច្ចព្រមព្រៀងសន្ធានាកម្មនោះទេ បញ្ហានោះត្រូវបានទុកឱ្យកំណត់ដោយច្បាប់ទូទៅអំពីកាតព្វកិច្ចដែលមិនត្រូវបានគ្របដណ្តប់ដោយច្បាប់គំរូ។ ដូច្នេះគោលបំណងនៃកថាខណ្ឌទី២ គឺដើម្បីផ្តល់ភាពប្រាកដប្រជាក្នុងស្ថានភាពដែលវាមិនច្បាស់ ថាភាគីណាមួយមានឆន្ទៈក្នុងការធ្វើសន្ធានាកម្ម ដោយកំណត់ពេលវេលាដែលការព្យាយាមក្នុងការធ្វើសន្ធានាកម្មត្រូវបានចាត់ទុកថាបានបរាជ័យ ដោយមិនគិតពីថាតើការបរាជ័យនោះជាការបំពានកិច្ចព្រមព្រៀងសន្ធានាកម្មក្រោមច្បាប់ទូទៅនៃកាតព្វកិច្ចនោះទេ។^{១៧}

ការដកការអញ្ជើញចូលរួមធ្វើសន្ធានាកម្ម

៥៥. មាត្រា ៥ មិនចែងអំពីស្ថានភាពដែលការអញ្ជើញចូលរួមធ្វើសន្ធានាកម្មត្រូវបានដកចេញបន្ទាប់ពីការអញ្ជើញនេះត្រូវបានធ្វើឡើងនោះទេ។ ទោះបីជាសំណើមួយត្រូវបានធ្វើឡើងកំឡុងពេលរៀបចំច្បាប់គំរូដើម្បីរួមបញ្ចូលនូវបញ្ញត្តិដែលបញ្ជាក់ថាភាគីដែលចាប់ផ្តើមសន្ធានាកម្មមានសេរីភាពក្នុងការដកការអញ្ជើញចូលរួមធ្វើសន្ធានាកម្មរហូតដល់ការអញ្ជើញនោះត្រូវបានទទួលយកក៏ដោយ វាត្រូវបានសម្រេចថាបញ្ញត្តិបែបនេះប្រហែលជាលើសលប់ដោយមើលពីលទ្ធភាពដែលបានផ្តល់ឱ្យគូភាគីទាំងពីរដើម្បីបញ្ចប់ដំណើរសន្ធានាកម្មនៅពេលណាមួយក្រោមកថាខណ្ឌ (ឃ) នៃមាត្រា ១២ ។ ជាមួយគ្នានេះផងដែរ ការដាក់បញ្ចូលបញ្ញត្តិទាក់ទងនឹងការដកការអញ្ជើញចូលរួមធ្វើសន្ធានាកម្ម អាចរំខានដល់ច្បាប់នៃការបង្កើតកិច្ចសន្យាដោយការដាក់ចេញនូវវិធានថ្មីចំពោះលក្ខខណ្ឌដែលសំណើ ឬស្វ័យការក្នុងការធ្វើសន្ធានាកម្មអាចត្រូវបានដកចេញ (A/CN.៩/WG.II/WP.១១៥ ចំណាំ១៧)។

បញ្ញត្តិដែលអាចកើតមានអំពីការផ្អាករយៈពេលកំណត់

៥៦. លេខយោងលើចំណងជើងនៃមាត្រា ៥ (លេខយោងទី៤) រួមបញ្ចូលអត្ថបទសម្រាប់ជម្រើសក្នុងការប្រើប្រាស់ដោយរដ្ឋដែលមានបំណងចង់អនុម័តអត្ថបទនេះ។ នៅក្នុងការរៀបចំច្បាប់គំរូ ការពិភាក្សាបានធ្វើឡើងថាតើគួរដាក់បញ្ចូលក្នុងច្បាប់គំរូនូវវិធានរួម ដែលចែងថាការចាប់ផ្តើមដំណើរការសន្ធានាកម្មនឹងបញ្ចប់ដំណើរការនៃការកំណត់ និងរយៈពេលដែលបានចែងទាក់ទងនឹងការទាមទារពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងសន្ធានាកម្ម។ នៅទីបំផុតមានការឯកភាពក្នុងការបញ្ចូលបញ្ញត្តិនេះជាលេខយោង នៃមាត្រា ៥ សម្រាប់ការប្រើប្រាស់ជាជម្រើសដោយរដ្ឋដែលមានបំណងចង់អនុម័តបញ្ញត្តិនេះ (A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី៩៣-៩៤)។^{១៨} ប្រសិនបើរដ្ឋអនុម័តមាត្រា X រដ្ឋនោះអាចចង់តម្រូវឱ្យមានការបញ្ចប់នោះជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ហើយប្រសិនបើដូច្នោះក៏អាចតម្រូវឱ្យការចាប់ផ្តើមសន្ធានាកម្មត្រូវបានប្រកាសជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ (សូមមើលកថាខណ្ឌទី៨៦ ខាងក្រោម)។^{១៩} លើសពីនេះ រដ្ឋដែលអនុម័តបញ្ញត្តិស្តីពីការផ្អាករយៈពេលកំណត់ក្នុងទម្រង់នៃមាត្រា X អាចមានបំណងចង់ពិចារណារួមទាំងបញ្ញត្តិដើម្បីកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់បន្ថែមទៀតនូវអ្វីដែលជា “សន្ធានាកម្ម”។ នេះប្រហែលជាត្រូវការដោយមើលឃើញថានៅក្នុងច្បាប់គំរូ វាត្រូវបានឯកភាពក្នុងការកំណត់និយមន័យពាក្យ “សន្ធានាកម្ម” យ៉ាងទូលំទូលាយដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីគំនិតដែលថាវាជាដំណើរការដែលអាចបត់បែនបាន ដែលតាមការអនុវត្តជាក់ស្តែង មានទម្រង់ជាច្រើនប្រហែលជាមិនផ្លូវការហើយអាចធ្វើឡើងដោយគ្មានកិច្ចព្រមព្រៀងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដើម្បីធ្វើសន្ធានាកម្ម។ បញ្ញត្តិបែបនេះអាចមានប្រយោជន៍ក្នុងបរិបទនៃការអនុវត្តបញ្ញត្តិស្តីពីការផ្អាកនៃរយៈពេលកំណត់

^{១៧} កំណត់ហេតុផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី៣៦។

^{១៨} Ibid កថាខណ្ឌទី៣៣-៣៤។

^{១៩} Ibid កថាខណ្ឌទី៩៦។

ដែលតាមលក្ខណៈរបស់បញ្ញត្តិទាំងនេះ ត្រូវតែដាក់លាក់ដោយសារផលវិបាកផ្នែកច្បាប់ធ្ងន់ធ្ងរដែលអាចកើតចេញពីការកំណត់ថាតើសន្ធានកម្មបានកើតឡើង ហើយប្រសិនបើដូច្នេះមែន នៅពេលដែលសន្ធានកម្មនេះបានចាប់ផ្តើម។ ក្នុងការកំណត់ថាតើត្រូវអនុម័តបញ្ញត្តិក្នុងទម្រង់នៃមាត្រា X ឬអត់នោះគួរកត់សំគាល់មាត្រា ១៤ នៃច្បាប់គំរូដែលចែងថាភាគីណាមួយមានសេរីភាពដោយសកម្មភាពឯកតោភាគីរបស់ខ្លួន ដើម្បីចាប់ផ្តើមដំណើរការមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ ក្នុងកម្រិតដែលចាំបាច់ដើម្បីការពារសិទ្ធិរបស់ខ្លួន។ ដោយមើលឃើញថាសកម្មភាពបែបនេះមិនមែនជាការបោះបង់ចោលកិច្ចព្រមព្រៀងសន្ធានកម្មនោះទេភាគីម្ខាងអាចពន្យាររយៈពេលកំណត់ដោយសកម្មភាពឯកតោភាគី។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ៥

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៧៣ អត្ថបទបន្ថែមលេខ ១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌលេខ ៥៤
ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ អត្ថបទបន្ថែមលេខ១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌលេខ ៣២-៣៧ ៩៦ និង ១៥៦

A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី៥៣-៥៦ និង ៩៣-១០០

A/CN.៩/WGII/WP១១៥ ចំណាំ១៥-១៧ ២៨

A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌទី១១០-១១៥

A/CN.៩/WGII/WP១១៣/Add១ លេខយោងទី១១ ១២ និង ២៤

A/CN.៩/៤៨៥ កថាខណ្ឌទី១២៧-១៣២

A/CN.៩/WGII/WP១១០ កថាខណ្ឌទី៩៥-៩៦

វិធានស្តីពីការផ្សះផ្សា UNCITRAL មាត្រា ២

វិធានស្តីពីសន្ធានកម្ម UNCITRAL មាត្រា ២

កំណត់ចំណាំស្តីពីការសន្ធានកម្ម UNCITRAL ចំណាំ១ កថាខណ្ឌទី១៦-២៨។

មាត្រា ៦៖ ចំនួន និងការកែតម្រូវសន្ធានាករ

១. សន្ធានាករត្រូវតែមានចំនួនមួយរូប លើកលែងតែគូភាគីព្រមព្រៀងថាសន្ធានាករត្រូវមានចំនួនពីររូប ឬច្រើនជាងនេះ។
២. គូភាគីត្រូវព្យាយាមក្នុងការសម្រេចបាននូវការព្រមព្រៀងលើសន្ធានាករមួយរូប ឬច្រើនរូប លើកលែងតែមាននីតិវិធីផ្សេងសម្រាប់ការកែតម្រូវសន្ធានាករត្រូវបានព្រមព្រៀង។
៣. គូភាគីអាចស្វែងរកជំនួយពីស្ថាប័ន ឬបុគ្គលពាក់ព័ន្ធនឹងការកែតម្រូវសន្ធានាករ។ ជាក់ស្តែងរួមមាន៖
 - (ក) ភាគីអាចស្នើសុំស្ថាប័នមួយ ឬបុគ្គលម្នាក់ ដើម្បីណែនាំបុគ្គលដែលស័ក្តិសម ក្នុងការបំពេញតួនាទីជាសន្ធានាករ ឬ
 - (ខ) គូភាគីអាចព្រមព្រៀងថាការកែតម្រូវសន្ធានាករមួយរូប ឬច្រើនរូប ត្រូវធ្វើឡើងដោយផ្ទាល់ពីសំណាក់ ស្ថាប័ន ឬបុគ្គលនោះ។
៤. ក្នុងការណែនាំ ឬកែតម្រូវរបស់បុគ្គលណាម្នាក់ឱ្យបំពេញតួនាទីជាសន្ធានាករ ស្ថាប័ន ឬបុគ្គលនោះត្រូវយកចិត្តទុកដាក់លើការពិចារណាដើម្បីកែតម្រូវសន្ធានាករដែលឯករាជ្យ និងអព្យាក្រឹត ហើយក្នុងករណីដែលសមស្រប ត្រូវគិតគូរពីលទ្ធភាពក្នុងការកែតម្រូវសន្ធានាករដែលមានសញ្ញាតិក្រៅពីសញ្ញាតិរបស់គូភាគី។
៥. នៅពេលដែលបុគ្គលម្នាក់ត្រូវបានទាក់ទងអំពីលទ្ធភាពក្នុងការត្រូវបានកែតម្រូវសន្ធានាករ បុគ្គលនោះត្រូវបង្ហាញរាល់កាលៈទេសៈដែលទំនងជាបង្កឱ្យមានការសង្ស័យសមហេតុផលអំពីអព្យាក្រឹតភាព ឬឯករាជ្យភាពរបស់ខ្លួន។ សន្ធានាករចាប់ពីពេល នៃការកែតម្រូវរបស់ខ្លួន និងក្នុងកិច្ចដំណើរការសន្ធានាកម្មទាំងមូលដោយមិនពន្យារពេល ត្រូវបង្ហាញពីកាលៈទេសៈបែបនេះដល់គូភាគីលើកលែងតែពួកគេបានទទួលដំណឹងនេះពីខ្លួនរួចហើយ។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ៦

វិធានលំនាំដើម

៥៧. ការអនុវត្តសន្ធានកម្ម បង្ហាញថាគូភាគីជាធម្មតាចង់ឱ្យវិវាទចាត់ចែងដោយសន្តានកម្មយូររូប។ សម្រាប់ហេតុផលនេះ វិធានលំនាំដើមនៅក្នុងមាត្រា ៦ គឺសន្ធានកម្មមានចំនួនមួយរូប។

កិច្ចព្រមព្រៀងដោយគូភាគីស្តីពីការជ្រើសរើសសន្ធានកម្ម

៥៨. គោលបំណងនៃមាត្រា ៦ គឺដើម្បីលើកទឹកចិត្តគូភាគីព្រមព្រៀងលើការជ្រើសរើសសន្ធានកម្មយូររូប។ អត្ថប្រយោជន៍របស់គូភាគីដែលព្យាយាមក្នុងការព្រមព្រៀងគ្នាជាបឋមលើសន្ធានកម្មយូររូប គឺថាវិធីសាស្ត្រនេះគោរពតាមលក្ខណៈនៃការព្រមព្រៀងនៃដំណើរការសន្ធានកម្ម ហើយក៏ផ្តល់ឱ្យគូភាគីនូវការគ្រប់គ្រងកាន់តែច្រើនដូច្នេះហើយមានទំនុកចិត្តលើដំណើរការសន្ធានកម្ម។ ទោះបីជាមានការផ្តល់យោបល់មួយត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងពេលរៀបចំច្បាប់គំរូ ក្នុងករណីដែលមានសន្ធានកម្មលើសពីមួយរូប ការតែងតាំងសន្ធានកម្មនីមួយៗគួរតែត្រូវបានព្រមព្រៀងពីសំណាក់ភាគីផ្សេងៗដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសន្ធានកម្ម ដែលនឹងជៀសវាងការយល់ឃើញពីភាពជាបក្សពួកទិដ្ឋភាពទូទៅគឺថាដំណោះស្រាយដែលអនុញ្ញាតឱ្យភាគីនីមួយៗតែងតាំងសន្ធានកម្មយូររូប គឺជាវិធីសាស្ត្រមានលក្ខណៈជាក់ស្តែងជាង។ វិធីសាស្ត្រនោះអនុញ្ញាតឱ្យដំណើរការសន្ធានកម្មអាចចាប់ផ្តើមបានឆាប់រហ័ស និងអាចជំរុញឱ្យមានដំណោះស្រាយក្នុងន័យថាសន្ធានកម្មត្រូវបានតែងតាំងដោយភាគី ខណៈពេលដែលបំពេញតួនាទីប្រកបដោយឯករាជ្យភាព និងអព្យាក្រឹតភាព នឹងស្ថិតក្នុងស្ថានភាពល្អប្រសើរក្នុងការបញ្ជាក់ពីជំហររបស់គូភាគី ហើយដោយហេតុនេះបង្កើនលទ្ធភាពនៃការសះជា។ នៅពេលដែលសន្ធានកម្មបីរូប ឬច្រើនរូបត្រូវបានតែងតាំងសន្ធានកម្មក្រៅពីសន្ធានកម្មដែលត្រូវបានតែងតាំងដោយភាគីគួរតែជាគោលការណ៍ត្រូវបានតែងតាំងដោយការព្រមព្រៀងរបស់គូភាគី។ នោះគួរតែបង្កើនទំនុកចិត្តកាន់តែខ្លាំងនៅក្នុងដំណើរការសន្ធានកម្ម។ បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៦ ទាក់ទងនឹងសន្ធានកម្មដោយគូភាគី ពីរក៏ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះសន្ធានកម្មដោយពហុភាគី។

អវត្តមានកិច្ចព្រមព្រៀងដោយគូភាគីស្តីពីការជ្រើសរើសសន្ធានកម្ម

៥៩. នៅពេលដែលគ្មានកិច្ចព្រមព្រៀងអាចសម្រេចបានអំពីសន្ធានកម្មយូររូប សម្លាងអាចត្រូវបានធ្វើឡើងចំពោះស្ថាប័ន ឬតតិយជន។ កថាខណ្ឌរង(ក) និង(ខ) នៃកថាខណ្ឌទី៣ ចែងថាស្ថាប័ន ឬបុគ្គលនោះអាចគ្រាន់តែផ្តល់ឈ្មោះសន្ធានកម្មដែលបានណែនាំ ឬដោយការព្រមព្រៀងរបស់គូភាគី តែងតាំងសន្ធានកម្មដោយផ្ទាល់។ កថាខណ្ឌទី៤ កំណត់នូវគោលការណ៍ណែនាំមួយចំនួនសម្រាប់បុគ្គល ឬស្ថាប័ននោះ ដើម្បីអនុវត្តតាមក្នុងការធ្វើការណែនាំឬការតែងតាំង។ សេចក្តីណែនាំព្យាយាមលើកកម្ពស់ឯករាជ្យភាព និងអព្យាក្រឹតភាពរបស់សន្ធានកម្ម។

ការបង្ហាញកាលៈទេសៈទំនងជាបង្កើតការសង្ស័យអំពីអព្យាក្រឹតភាព និងឯករាជ្យភាពរបស់សន្ធានកម្ម

៦០. កថាខណ្ឌទី៥ តម្រូវឱ្យបុគ្គលដែលត្រូវបានទាក់ទងឱ្យបំពេញតួនាទីជាសន្ធានកម្មក្នុងការបង្ហាញពីរាល់កាលៈទេសៈដែលទំនងជាបង្កើតការសង្ស័យដែលសមហេតុផលអំពីអព្យាក្រឹតភាព និងឯករាជ្យភាពរបស់ខ្លួន។ កាតព្វកិច្ចនោះត្រូវបានចែងថាត្រូវអនុវត្តមិនត្រឹមតែចាប់ពីពេលដែលបុគ្គលនោះត្រូវបានទំនាក់ទំនងប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងពេញមួយដំណើរការសន្ធានកម្មផងដែរ។ នៅក្នុងការរៀបចំច្បាប់គំរូ ការផ្តល់យោបល់មួយត្រូវបានធ្វើឡើងថាបញ្ញត្តិនេះចែងអំពីផលវិបាកដែលអាចបណ្តាលមកពីការខកខានក្នុងការបង្ហាញព័ត៌មានបែបនេះ ឧទាហរណ៍ដោយ បញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថាការខកខានក្នុងការបញ្ចេញព័ត៌មានបែបនេះ មិនគួរនាំឱ្យមានការចាត់ទុកជាមោឃៈនៃដំណើរការសន្ធានកម្មនោះទេ។ ដោយបានធ្វើវិសោធនកម្មនៅឆ្នាំ២០១៨ ច្បាប់គំរូឡើងវិញនេះចាត់ទុកថាការខកខានក្នុងការបញ្ចេញដំណើរហេតុដែលអាចបង្កឱ្យមានការសង្ស័យសមហេតុផល អាចជាមូលដ្ឋានដែលអាចធ្វើទៅបានសម្រាប់ការបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះដោយផ្អែកលើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា (សូមមើលកថាខណ្ឌទី១(ឆ) នៃមាត្រា ១៩) ប៉ុន្តែ “ផលប៉ះពាល់ខាងសម្ភារៈ ឬឥទ្ធិពលហួសហេតុ” នៃការមិនបង្ហាញព័ត៌មានគឺត្រូវបានតម្រូវ ហើយភាគីនោះបើមិនដូច្នោះទេនឹងមិនចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាឡើយ។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ៦

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៧៣ អត្ថបទបន្ថែមលេខ១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៤
ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ អត្ថបទបន្ថែមលេខ១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី៣៨-
៥៣ និង ១៥៧

A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី៥៧-៦៦

A/CN.៩/WGII/WP១១៥ កំណត់សម្គាល់លេខ១៨-១៩

A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌទី១១៦-១១៩

A/CN.៩/WGII/WP១១៣/Add១លេខយោង១៣ និង ១៤

វិធានស្តីពីការផ្សះផ្សា UNCITRAL មាត្រា ៣ និង ៤

វិធានស្តីពីសន្ធានាកម្ម UNCITRAL មាត្រា ៣

កំណត់ចំណាំស្តីពីការសន្ធានាកម្ម UNCITRAL ចំណាំ១ កថាខណ្ឌទី២៩-៣៥ និងកថាខណ្ឌទី៦៩

មាត្រា ៧៖ ដំណើរការសន្ធានាកម្ម

- គូភាគីមានសេរីភាពក្នុងការព្រមព្រៀងដោយការយោងទៅលើសំណុំវិធានមួយ ឬប្រសិនបើពុំដូចនោះទេ ព្រមព្រៀងទៅលើបែបបទដែលសន្ធានាកម្មត្រូវបានធ្វើឡើង។
- ក្នុងករណីខកខានមិនបានព្រមព្រៀងលើបែបបទដែលសន្ធានាកម្មត្រូវបានធ្វើឡើង សន្ធានាករអាចដំណើរការ នីតិវិធីសន្ធានាកម្មតាមបែបបទដែលសន្ធានាករពិចារណាថាសមស្របដោយគិតគូរពីកាលៈទេសៈនៃសំណុំរឿងរាល់ ការចង់បានដែលគូភាគីអាចបង្ហាញ និងតម្រូវការសម្រាប់ការសះជាវិវាទប្រកបដោយភាពឆាប់រហ័ស។
- ក្នុងករណីណាក៏ដោយ ក្នុងដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានាករត្រូវព្យាយាមរក្សាការយកចិត្តទុកដាក់ស្មើគ្នា ចំពោះគូភាគី ហើយក្នុងការធ្វើដូចនេះ ត្រូវគិតគូរពីកាលៈទេសៈនៃសំណុំរឿង។
- សន្ធានាករអាចនៅគ្រប់ដំណាក់កាលណាមួយ នៃដំណើរការសន្ធានាកម្មធ្វើសំណើសម្រាប់ការសះជាវិវាទ។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ៧

កិច្ចព្រមព្រៀងដោយគូភាគី

៦១. កថាខណ្ឌទី១ កើតចេញមកពីមាត្រា ១៩ នៃច្បាប់គំរូស្តីពីមជ្ឈត្តការ សង្កត់ធ្ងន់ថាគូភាគីមានសេរីភាពក្នុងការព្រមព្រៀងលើវិធីដែលសន្ធានាកម្មត្រូវធ្វើឡើង។ ឧទាហរណ៍នៃ “សំណុំវិធាន” ដែលអាចត្រូវបានព្រមព្រៀងដោយគូភាគីដើម្បីរៀបចំសន្ធានាកម្មរួមមានវិធានស្តីពីសន្ធានាកម្ម UNCITRAL ឬវិធានរបស់មជ្ឈមណ្ឌលសន្ធានាកម្មដែលផ្តល់នូវការចាត់ចែងដំណើរការដោះស្រាយវិវាទប្រភេទទាំងនេះ។

តួនាទីរបស់សន្ធានាករ

៦២. កថាខណ្ឌទី២ បានមកពីមាត្រា ៧ កថាខណ្ឌទី៣ នៃវិធានស្តីពីការផ្សះផ្សា UNCITRAL^{២០} (រួមបញ្ចូលផងដែរនៅមាត្រា ៤ កថាខណ្ឌទី១ នៃវិធានស្តីពីសន្ធានាកម្មរបស់ UNCITRAL) ទទួលស្គាល់តួនាទីរបស់សន្ធានាករខណៈដែលសង្កេតមើលឆន្ទៈរបស់គូភាគី អាចនឹងរៀបចំដំណើរការនេះតាមដែលខ្លួនគិតថាសមរម្យ។

ការយកចិត្តទុកដាក់ប្រកបដោយយុត្តិធម៌ និងសមភាពចំពោះគូភាគី

៦៣. តាមរយៈការណែនាំទាក់ទងនឹងស្តង់ដារនៃការប្រតិបត្តិដែលត្រូវអនុវត្តដោយសន្ធានាករ^{២១} កថាខណ្ឌទី៣ ចែងថាសន្ធានាករមួយរូប ឬសន្ធានាករប្រើនូវបង្ការតែស្វែងរកការយកចិត្តទុកដាក់ប្រកបដោយយុត្តិធម៌ចំពោះគូភាគីដោយយោងទៅលើកាលៈទេសៈជាក់ស្តែងនៃសំណុំរឿង។ កថាខណ្ឌទី៣ គួរតែត្រូវបានចាត់ទុកថាជាកាតព្វកិច្ចមូលដ្ឋាន និងជាស្តង់ដារអប្បបរមា ដែលត្រូវគោរពតាមដាច់ខាតពីសំណាក់សន្ធានាករ។^{២២} សេចក្តីយោងនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី៣ ក្នុងការរក្សាការយកចិត្តទុកដាក់ប្រកបដោយយុត្តិធម៌ចំពោះគូភាគីមានគោលបំណងគ្រប់គ្រងការប្រព្រឹត្តទៅនៃដំណើរការសន្ធានាកម្ម និងមិនមែនខ្លឹមសារនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះជានោះទេ។^{២៣} សេចក្តីយោងទៅ “ការយកចិត្តទុកដាក់ប្រកបដោយយុត្តិធម៌” ត្រូវបានគេយល់ថាជាការគ្របដណ្តប់ផងដែរនូវសញ្ញាណដែលសន្ធានាករគួរតែស្វែងរកក្នុងការរក្សាសមភាព នៃការយកចិត្តទុកដាក់នៅពេលប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយគូភាគីផ្សេងៗ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សមភាពនៃការយកចិត្តទុកដាក់បែបនេះ មិនមានន័យថាចាំបាច់ត្រូវលះបង់ពេលវេលាស្ទើរគ្នាសម្រាប់កិច្ចប្រជុំដាច់ដោយឡែកជាមួយភាគីនីមួយៗនោះទេ។ សន្ធានាករអាចពន្យល់ដល់គូភាគីជាមុនថាអាចមានភាពមិនស្មើគ្នាចំពោះពេលវេលាទាំងការពិត និងការស្រមៃស្រមៃ ដែលមិនគួរត្រូវបានបកស្រាយក្រៅពីការពិតដែលថាសន្ធានាករត្រូវចំណាយពេលដើម្បីស្វែងយល់ពីបញ្ហា ផលប្រយោជន៍ និងលទ្ធភាពសម្រាប់ដំណោះស្រាយទាំងអស់។^{២៤}

សំណើសម្រាប់ការសះជា

៦៤. កថាខណ្ឌទី៤ បំភ្លឺថាសន្ធានាករនៅគ្រប់ដំណាក់កាលអាចធ្វើសំណើសម្រាប់ការសះជា។ ថាតើក្នុងកម្រិតណា និងដំណាក់កាលណា ដែលសន្ធានាករអាចធ្វើសំណើបែបនេះនឹងអាស្រ័យលើកត្តាជាច្រើនរួមទាំងបំណងប្រាថ្នារបស់គូភាគី និងបច្ចេកទេសដែលសន្ធានាករចាត់ទុកថាអំណោយផលបំផុតសម្រាប់ការសះជា។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ៧

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៧៣ អត្ថបទបន្ថែមលេខ១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៤
ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ អត្ថបទបន្ថែមលេខ១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៤-៦០ និង ១៥៨-១៥៩

A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌលេខ៦៧-៧៤

A/CN.៩/WGII/WP.១១១៥ សុន្ទរកថា ២០-២៣

^{២០} ការបោះពុម្ពរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ លេខលក់ E៨១ភាគ៦។

^{២១} កំណត់ហេតុផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី១៥៦។

^{២២} Ibid កថាខណ្ឌទី៥៧។

^{២៣} Ibid កថាខណ្ឌទី៥៨។

^{២៤} Ibid កថាខណ្ឌទី១៦០។

A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌលេខ១២០-១២៧

A/CN.៩/WGII/WP.១ ១១៣/បន្ថែម១លេខយោង១៥-១៨

A/CN.៩/៤៨៥ កថាខណ្ឌទី២១-១២៥

A/CN.៩/WGII/WP.១ ១១០ កថាខណ្ឌទី៩១ និង ៩២

A/CN.៩/៤៦៨ កថាខណ្ឌទី៥៦-៥៩

A/CN.៩/WGII/WP.១ ១០៨ កថាខណ្ឌលេខ៦១ និង ៦២

វិធានស្តីពីការផ្សះផ្សា UNCITRAL មាត្រា ៧

វិធានស្តីពីសន្ធានាកម្ម UNCITRAL មាត្រា ៤

កំណត់ចំណាំស្តីពីការសន្ធានាកម្ម UNCITRAL ចំណាំ៤ កថាខណ្ឌទី៥៦-៧០។

មាត្រា ៨៖ ការទំនាក់ទំនងរវាងសន្ធានាករ និងគូភាគី

សន្ធានាករអាចជួប ឬទាក់ទងជាមួយគូភាគីជាមួយគ្នា ឬជាមួយពួកគេម្នាក់ៗដោយឡែកពីគ្នា។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ៨

សេរីភាពក្នុងការទំនាក់ទំនង

៦៥. ការប្រជុំដាច់ដោយឡែករវាងសន្ធានាករ និងគូភាគីនៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ជាធម្មតាសន្ធានាករត្រូវបានសន្មត់ថាមានសេរីភាពក្នុងការប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសនេះ លើកលែងតែការកម្រិតណាមួយដែលបានកំណត់ជាក់លាក់ ដែលបានព្រមព្រៀងដោយគូភាគី។ គោលបំណង នៃបទប្បញ្ញត្តិនេះ គឺដើម្បីដាក់បញ្ហានេះឱ្យផុតពីការងឿងឆ្ងល់។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ៨

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៧៣ អត្ថបទបន្ថែមលេខ១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៤
ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ អត្ថបទបន្ថែមលេខ១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី៦១-៦៣ និង ១៦០

A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី៧៥ និង ៧៦

A/CN.៩/WGII/WP.១១៥ ចំណាំ២៤

A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌទី១២៨-១២៩

A/CN.៩/WGII/WP.១១០ កថាខណ្ឌទី៩៣

A/CN.៩/WGII/WP.១១៣/Add.១ លេខយោងទី១៩

A/CN.៩/៤៦៨ កថាខណ្ឌទី៥៤ និង ៥៥

A/CN.៩/WGII/WP.១០៨ កថាខណ្ឌទី៥៦-៦០

វិធានស្តីពីការផ្សះផ្សា UNCITRAL មាត្រា ៩

វិធានស្តីពីសន្ធានាកម្ម UNCITRAL មាត្រា ៥ កថាខណ្ឌទី១

កំណត់ចំណាំស្តីពីការសន្ធានាកម្ម UNCITRAL កថាខណ្ឌទី៦៨

មាត្រា ៩៖ ការបង្ហាញព័ត៌មាន

នៅពេលសន្ធានាករទទួលបានព័ត៌មានទាក់ទងនឹងវិវាទពីភាគី សន្ធានាករអាចបង្ហាញខ្លឹមសារនៃព័ត៌មាននោះដល់ភាគីម្ខាងទៀតនៃសន្ធានាកម្ម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅពេលដែលភាគីផ្តល់ព័ត៌មានដល់សន្ធានាករ ដោយស្ថិតក្រោមលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់មួយដែលព័ត៌មាននោះត្រូវបានរក្សាជាការសម្ងាត់ព័ត៌មាននោះមិនត្រូវបង្ហាញដល់ភាគីម្ខាងទៀតនៃសន្ធានាកម្មនោះទេ។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ៩

តម្រូវការទំនាក់ទំនងជាលក្ខណៈបើកចំហររវាងគូភាគី និងសន្ធានាករ

៦៦. ដើម្បីឱ្យសន្ធានាកម្មទទួលបានជោគជ័យ គូភាគី និងសន្ធានាករត្រូវតែអាចស្វែងរក និងយល់ឱ្យបានច្រើនតាមដែលអាចធ្វើទៅបានអំពីបញ្ហារវាងគូភាគី សាវតារ និងកាលៈទេសៈដែលឈានដល់វិវាទ (រួមទាំងហេតុផលដែលគូភាគីមិនអាចដោះស្រាយវិវាទបានតាមរយៈកិច្ចព្រមព្រៀង) និងលទ្ធភាពសម្រាប់គូភាគីក្នុងការជំនះបញ្ហាដែលមានស្រាប់ក្នុងការដោះស្រាយវិវាទ និងជម្រះការយល់ច្រឡំដែលអាចកើតមាន។ ក្នុងអំឡុងពេលនៃសន្ធានាកម្មវិសាលភាពនៃកិច្ចពិភាក្សាអាចគ្របដណ្តប់លើបញ្ហាដែលលើសពីបញ្ហាដែលជាវិវាទផ្លូវច្បាប់នៅក្នុងសន្ធានាកម្មហើយអាចរួមបញ្ចូលឧទាហរណ៍លទ្ធភាពក្នុងការកសាងទំនាក់ទំនងនាពេលអនាគតរវាងគូភាគីឡើងវិញ ឬសំណើក្នុងការធ្វើសម្បទានទៅវិញទៅមក។ ដើម្បីឱ្យកិច្ចពិភាក្សាបែបនេះទទួលបានជោគជ័យគូភាគីគួរតែត្រៀមខ្លួនជាស្រេចដើម្បីបើកចិត្ត និងពិភាក្សាលើបញ្ហាដែលជាធម្មតាមិនត្រូវបានពិចារណានៅក្នុងដំណើរការមជ្ឈត្តកម្ម ឬតុលាការរួមទាំងបញ្ហាដែលគូភាគីចាត់ទុកថាស៊ើប ឬការសម្ងាត់។ ប្រសិនបើមានហានិភ័យដែលព័ត៌មានមួយ ចំនួនអាចត្រូវបានបង្ហាញដល់តតិយជន ឬជាសាធារណៈ ឬដែលប្រសិនបើសន្ធានាកម្មមិនទទួលបានជោគជ័យ ភាគីណាមួយអាចប្រើប្រាស់ការបង្ហាញ ឬសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ភាគីម្ខាងទៀតជាការស្តីតាងនៅក្នុងដំណើរការមជ្ឈត្តកម្ម ឬតុលាការ គូភាគីនឹងមានភាពស្លាក់ស្លើរក្នុងអំឡុងពេលសន្ធានាកម្ម ហើយទំនងជាមិនអាចមានការសះស្បើយនោះទេ។ ដូច្នេះហើយមានការចាំបាច់ដែលក្របខណ្ឌគតិយុត្តគ្រប់គ្រងលើដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានាកម្ម ដាក់ការការពារសុវត្ថិភាពដែលផ្តល់នូវកម្រិតការពារផ្លូវច្បាប់ដែលចង់បាន ប្រឆាំងនឹងការបង្ហាញព័ត៌មានខុសពីឆន្ទៈ នូវអង្គហេតុ និងព័ត៌មានមួយចំនួន។ ការការពារទាំងនេះគឺជាចំណុចស្នូលនៃរបបសន្ធានាកម្ម និងជាហេតុផលដ៏សំខាន់មួយថាហេតុអ្វីបានជាត្រូវការច្បាប់ស្តីពីសន្ធានាកម្ម។

ការបង្ហាញព័ត៌មាន

៦៧. ប្រការ៩ បង្ហាញពីគោលការណ៍ថា ព័ត៌មានណាក៏ដោយដែលភាគីផ្តល់ដល់សន្ធានាករ ព័ត៌មាននោះអាចត្រូវបានបង្ហាញដល់ភាគីម្ខាងទៀត លុះត្រាតែភាគីដែលផ្តល់ព័ត៌មាននោះ ស្នើសុំជាក់លាក់ផ្សេងពីនេះ។ ចេតនាគឺដើម្បីជំរុញការប្រាស្រ័យទាក់ទងដោយបើកចំហ និងស្មោះត្រង់នូវព័ត៌មានរវាងភាគីនីមួយៗ និងសន្ធានាករហើយទន្ទឹមនឹងនោះ រក្សាសិទ្ធិរបស់គូភាគីក្នុងការរក្សាការសម្ងាត់។ តួនាទីរបស់សន្ធានាករគឺបណ្តុះការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានដោយស្មោះត្រង់ទាក់ទងនឹងវិវាទ។ ការបង្ហាញព័ត៌មានបែបនេះជំរុញឱ្យមានទំនុកចិត្តពីគ្រប់គូភាគីនៅក្នុងសន្ធានាកម្ម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយគោលការណ៍នៃការបង្ហាញព័ត៌មានគឺមិនមានលក្ខណៈដាច់ខាតទេ ព្រោះសន្ធានាករមានសេរីភាព ប៉ុន្តែមិនមែនជាកាតព្វកិច្ចក្នុងការបង្ហាញព័ត៌មានទាំងនោះដល់ភាគីម្ខាងទៀតទេ។ ជាការពិតណាស់ សន្ធានាករមានកាតព្វកិច្ចមិនត្រូវបញ្ចេញព័ត៌មានជាក់លាក់ណាមួយ នៅពេលដែលភាគីដែលបានផ្តល់ព័ត៌មានទៅសន្ធានាករនោះបានកំណត់នូវលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់ណាមួយដែលព័ត៌មាននោះត្រូវបានរក្សាជាការសម្ងាត់។ វិធីសាស្ត្រនេះគឺសមហេតុផល ពីព្រោះសន្ធានាករមិនកំណត់សេចក្តីសម្រេចដែលចង់កាតព្វកិច្ចលើគូភាគីនោះទេ។ នៅក្នុងការរៀបចំមាត្រានេះក្នុងឆ្នាំ២០០២ សំណើត្រូវបានធ្វើឡើងថាភាគីដែលផ្តល់ព័ត៌មានទៅសន្ធានាករគួរតែតម្រូវឱ្យផ្តល់នូវការយល់ព្រម មុនពេលការប្រាស្រ័យទាក់ទងនៃព័ត៌មាននោះត្រូវបានផ្តល់ឱ្យទៅភាគីម្ខាងទៀត។ សំណើនោះមិនត្រូវបានអនុម័តទេនៅទីបំផុត។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយនៅឆ្នាំ២០២១ នៅពេលកែប្រែឡើងវិញនូវវិធានស្តីពីសន្ធានាកម្ម UNCITRAL វាត្រូវបានសម្រេចក្នុងការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្របែបនោះដោយសារតែការអនុវត្តបែបនេះត្រូវបានអនុវត្តយ៉ាងទូលំទូលាយជាមួយនឹងលទ្ធផលល្អនៅក្នុងប្រទេសមួយចំនួន

ហើយថានៅក្នុងប្រទេសមួយចំនួនការអនុវត្តបែបនេះត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងវិធានស្តីពីសន្ធានាកម្ម។ ដូច្នេះដើម្បីពិចារណាលើអ្វីដែលអាចចាត់ទុកថាជាការរំពឹងទុកបែបធម្មជាតិ និងផ្លូវច្បាប់ដោយគូភាគីដែលព័ត៌មានទំនាក់ទំនងជាមួយសន្ធានាករនឹងត្រូវបានចាត់ទុកជាការសម្ងាត់ វាត្រូវបានណែនាំថា ប្រសិនបើដំណោះស្រាយនៃច្បាប់គំរូត្រូវបានអនុវត្តតាម សន្ធានាករជូនដំណឹងដល់គូភាគីដែលព័ត៌មានដែលបានទំនាក់ទំនងមកកាន់សន្ធានាករអាចត្រូវបានបង្ហាញលុះត្រាតែសន្ធានាករ ត្រូវបានបង្គាប់ឱ្យធ្វើដូចនេះ។^{២៥}

សញ្ញាណនៃ “ព័ត៌មាន”

៦៨. សញ្ញាណទូលំទូលាយនៃ “ព័ត៌មាន” ត្រូវប្រើប្រាស់ច្រើនក្នុងបរិបទវិធានគតិយុត្តដែលបង្កើតឡើងដោយមាត្រា ៩។ វាមានគោលចេតនាគ្របដណ្តប់រាល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដែលទំនាក់ទំនងទងពីភាគីម្ខាងទៅកាន់សន្ធានាករ។ សញ្ញាណនៃ “ព័ត៌មាន” ដូចដែលបានប្រើនៅក្នុងមាត្រានេះ គួរតែត្រូវបានយល់ថាជាការគ្របដណ្តប់មិនត្រឹមតែការទំនាក់ទំនងដែលបានកើតឡើងក្នុងអំឡុងពេលសន្ធានាកម្មប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងការទំនាក់ទំនងដែលបានកើតឡើងមុនពេលចាប់ផ្តើមសន្ធានាកម្មជាក់ស្តែងផងដែរ។ “សារធាតុនៃព័ត៌មាននោះ” ត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាពាក្យ “ព័ត៌មាននោះ” ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីតួនាទីជាក់ស្តែងដែលសន្ធានាកម្មមិនចាំបាច់ធ្វើការទំនាក់ទំនងតាមខ្លឹមសារត្រង់ៗ នៃព័ត៌មានណាមួយដែលទទួលបានពីគូភាគីនោះទេ។^{២៦}

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ៩

- ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៧៣ បន្ថែមលេខ១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៤
ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ បន្ថែមលេខ១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី៦៤-៧៣ និង ១៦១-១៦៣
A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី៧៧-៨២
A/CN.៩/WGII/WP១១៥ ចំណាំ២៥
A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌទី១៣០-១៣៤
A/CN.៩/WGII/WP១១០ កថាខណ្ឌទី៩៤
A/CN.៩/៤៦៨ កថាខណ្ឌទី៥៤-៥៥
A/CN.៩/WGII/WP១០៨ កថាខណ្ឌទី៥៦-៦០
A/CN.៩/WGII/WP១១៣/Add១លេខយោងទី២០ និង ២១
វិធានស្តីពីការផ្សះផ្សា UNCITRAL មាត្រា ១០
វិធានស្តីពីសន្ធានាកម្ម UNCITRAL មាត្រា ៥ កថាខណ្ឌទី៣
កំណត់ចំណាំស្តីពីការសន្ធានាកម្ម UNCITRAL កថាខណ្ឌទី៤៩។

មាត្រា ១០៖ ការរក្សាការសម្ងាត់

លុះត្រាតែមានការព្រមព្រៀងពីគូភាគី ព័ត៌មានទាំងអស់ដែលទាក់ទងនឹងដំណើរការសន្ធានាកម្មត្រូវរក្សាជា ការសម្ងាត់លើកលែងតែការបង្ហាញត្រូវបានតម្រូវដោយច្បាប់ ឬសម្រាប់គោលបំណងក្នុងការប្រតិបត្តិ ឬការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ១០

វិធានទូទៅពាក់ព័ន្ធនឹងការសម្ងាត់

៦៩. បញ្ញត្តិស្តីពីការរក្សាការសម្ងាត់មានសារៈសំខាន់ ព្រោះសន្ធានាកម្មនឹងកាន់តែទាក់ទាញ ប្រសិនបើគូភាគីអាចមានទំនុកចិត្ត គាំទ្រដោយកាតព្វកិច្ចផ្លូវច្បាប់ ដែលព័ត៌មានទាក់ទងនឹងសន្ធានាកម្មត្រូវបានរក្សាទុកជាការសម្ងាត់ (A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី៨៦)។ បញ្ញត្តិនេះត្រូវបានតាក់តែងយ៉ាងទូលំទូលាយដោយយោងទៅលើ “ព័ត៌មានទាំងអស់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានាកម្ម” ដើម្បីគ្របដណ្តប់មិនត្រឹមតែព័ត៌មានដែលបានបង្ហាញ

^{២៥} Ibid កថាខណ្ឌទី១៦១។

^{២៦} Ibid កថាខណ្ឌទី១៦២។

ក្នុងអំឡុង ពេលដំណើរសន្ទនាកម្មប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងខ្លឹមសារ និងលទ្ធផលនៃដំណើរការនីតិវិធីទាំងនោះ ក៏ដូចជាបញ្ហាទាក់ទងនឹងសន្ទនាកម្មដែលបានកើតឡើងមុនពេលកិច្ចព្រមព្រៀងធ្វើសន្ទនាកម្មត្រូវបានចុះរួម ទាំង ឧទាហរណ៍កិច្ចពិភាក្សាពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីប្រាថ្នាចង់ប្រើប្រាស់សន្ទនាកម្ម លក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចព្រមព្រៀងធ្វើ សន្ទនាកម្ម ជម្រើសលើសន្ទនាករ ការអញ្ជើញធ្វើសន្ទនាកម្ម និងស្វ័យការ ឬការបដិសេធចំពោះការអញ្ជើញនោះ។ ឃ្លា “ព័ត៌មានទាំងអស់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការនីតិវិធីសន្ទនាកម្ម” ត្រូវបានប្រើពីព្រោះវាឆ្លុះបញ្ចាំងពីរូបមន្ត ដែលបានសាកល្បង និងដាក់ពិសោធន៍ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១៤ នៃវិធានស្តីពីការផ្សះផ្សា UNCITRAL (មានផងដែរនៅក្នុងមាត្រា ៦ នៃវិធានស្តីពីសន្ទនាកម្ម UNCITRAL)។

ស្វ័យភាពរបស់ភាគី

៧០. មាត្រា ១០ ចែងច្បាស់ថាអាស្រ័យលើស្វ័យភាពរបស់ភាគី ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងកង្វល់នានាដែលបង្ហាញ ដែលអាចមិនសមរម្យក្នុងការដាក់បន្ទុកលើគូភាគីនូវវិធានដែលមិនស្ថិតក្រោមស្វ័យភាពរបស់ភាគី ហើយអាចនឹង មានភាពលំបាកក្នុងការអនុវត្ត។ ការណ៍នេះពង្រឹងគោលបំណងចម្បងមួយរបស់ច្បាប់គំរូដែលគោរពស្វ័យភាព របស់ភាគី និងផ្តល់នូវវិធានច្បាស់លាស់មួយដើម្បីណែនាំគូភាគីក្នុងករណីអវត្តមានកិច្ចព្រមព្រៀងផ្សេងពីនេះ។

ករណីលើកលែងចំពោះវិធាន

៧១. វិធាននេះក៏អាស្រ័យលើករណីលើកលែងដែលចែងច្បាស់លាស់ផងដែរ ពោលគឺនៅពេលដែលការបង្ហាញ ព័ត៌មានត្រូវបានតម្រូវដោយច្បាប់ ដូចជាកាតព្វកិច្ចក្នុងការបង្ហាញភស្តុតាងនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ឬនៅពេលដែល ការបង្ហាញព័ត៌មានត្រូវបានតម្រូវសម្រាប់គោលបំណងនៃការប្រតិបត្តិ ឬការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយ។ ទោះបីជា ក្រុមការងារដែលបានរៀបចំច្បាប់គំរូ ជាដំបូងបានពិចារណាបញ្ចូលបញ្ជីករណីលើកលែងដាក់លាក់ក៏ដោយ វា ត្រូវបានយល់ឃើញថា ការរៀបរាប់បញ្ជីករណីលើកលែងនៅក្នុងអត្ថបទរបស់ច្បាប់គំរូអាចចោទជាសំណួរពិបាក ចំពោះការបកស្រាយ ជាពិសេសថាតើបញ្ជីនោះគួរត្រូវបានចាត់ទុកថាពេញលេញដែរ ឬទេ។ ក្រុមការងារបាន ឯកភាពថា បញ្ជីដែលពន្យល់ ហើយមិនពេញលេញ នៃករណីលើកលែងដែលអាចកើតមានចំពោះវិធានទូទៅស្តីពី ការរក្សាការសម្ងាត់នឹងមានភាពសមរម្យជាងតាមរយៈការរៀបរាប់នៅក្នុងមគ្គុទ្ទេសក៍នេះ។ ឧទាហរណ៍ នៃករណី លើកលែងបែបនេះអាចរួមមានច្បាប់ដែលតម្រូវឱ្យសន្ទនាករ ឬគូភាគីក្នុងការបង្ហាញព័ត៌មាន ប្រសិនបើមានការ គំរាមកំហែងដែលបុគ្គលម្នាក់នឹងទទួលរងការស្លាប់ ឬគ្រោះថ្នាក់ដល់រាងកាយធ្ងន់ធ្ងរ ប្រសិនបើព័ត៌មាននោះមិន ត្រូវបានបង្ហាញ និងច្បាប់ដែលតម្រូវឱ្យបញ្ចេញព័ត៌មានប្រសិនបើវាជាផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ឧទាហរណ៍ ដើម្បីជូនដំណឹងដល់សាធារណជនអំពីហានិភ័យផ្នែកសុខភាព បរិស្ថាន ឬសុវត្ថិភាព។ វាជាចេតនារបស់អ្នក តាក់តែងដែលថាក្នុងករណីដែលតុលាការកំពុងពិចារណាលើការចោទប្រកាន់ថាបុគ្គលម្នាក់មិនបានគោរពតាម មាត្រា ១០ តុលាការគួរបញ្ចូលនៅក្នុងការពិចារណារបស់ខ្លួននូវភស្តុតាងនៃការប្រព្រឹត្តរបស់គូភាគីដែលបង្ហាញថា ពួកគេមាន ឬមិនមាន ការយល់ដឹងថាមានសន្ទនាកម្ម ហើយលទ្ធផលការរំពឹងទុក នៃការរក្សាការសម្ងាត់។ នៅពេល អនុម័តច្បាប់គំរូរដ្ឋមួយចំនួនអាចប្រាថ្នាក្នុងការបំភ្លឺបន្ថែមលើមាត្រា ១០ ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីការបកស្រាយនោះ។^{២៧}

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ១០

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៧៣ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៤
ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី៧៤-៨១ និង១៦៤
A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី៨៣-៨៦
A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌទី១៣០-១៣៤
វិធានស្តីពីការផ្សះផ្សា UNCITRAL មាត្រា ១៤
វិធានស្តីពីសន្ទនាកម្ម UNCITRAL មាត្រា ១២
កំណត់ចំណាំស្តីពីការសន្ទនាកម្ម UNCITRAL កថាខណ្ឌទី៤៥-៤៦

^{២៧} Ibid កថាខណ្ឌទី៧៦។

មាត្រា ១១៖ ការទទួលយកភស្តុតាងដំណើរការនីតិវិធីផ្សេងទៀត

១ ភាគីនៃដំណើរការសន្ធានាកម្ម សន្ធានាករ និងរាល់តតិយជន រួមទាំងអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងការចាត់ចែងដំណើរការសន្ធានាកម្ម មិនត្រូវនៅក្នុងដំណើរការមជ្ឈត្តការ តុលាការ ឬដំណើរការស្រដៀងគ្នានេះពីងផ្នែកលើដាក់ជាភស្តុតាង ឬផ្តល់សក្ខីកម្ម ឬភស្តុតាងទាក់ទងរាល់ករណីដូចខាងក្រោម៖

- (ក) ការអញ្ជើញរបស់ភាគីម្ខាងឱ្យចូលរួមក្នុងដំណើរការសន្ធានាកម្ម ឬអង្គហេតុដែលថាភាគីម្ខាងមានឆន្ទៈចូលរួមក្នុងដំណើរការសន្ធានាកម្ម
- (ខ) ទស្សនៈដែលបានបង្ហាញ ឬយោបល់ដែលធ្វើឡើងដោយភាគីនៅក្នុងសន្ធានាកម្ម ទាក់ទងនឹងលទ្ធភាពក្នុងការវិវាទសៈជា
- (គ) សេចក្តីថ្លែងការណ៍ ឬការទទួលយកដែលធ្វើឡើងដោយភាគីម្ខាងនៅក្នុងអំឡុងពេល នៃដំណើរការសន្ធានាកម្ម
- (ឃ) សំណើដែលធ្វើឡើងដោយសន្ធានាករ
- (ង) អង្គហេតុដែលថាភាគីម្ខាងបានបង្ហាញពីឆន្ទៈរបស់ខ្លួនក្នុងការទទួលយកសំណើសម្រាប់ការសៈជាដែលធ្វើឡើងដោយសន្ធានាករ
- (ច) ឯកសារដែលបានរៀបចំសម្រាប់តែក្នុងគោលបំណងនៃដំណើរការសន្ធានាកម្ម។

២ កថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះ អនុវត្តដោយមិនគិតពីទម្រង់នៃព័ត៌មាន ឬភស្តុតាងដែលយោងនោះទេ។

៣ ការបង្ហាញព័ត៌មានដែលយោងក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះមិនត្រូវបង្គាប់ពីសំណាក់វេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម តុលាការ ឬអាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាលមានសមត្ថកិច្ចនោះទេ ហើយប្រសិនបើព័ត៌មាននោះត្រូវបានផ្តល់ជូនជា ភស្តុតាងដោយផ្ទុយនឹងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះ ភស្តុតាងនោះនឹងត្រូវចាត់ទុកថាមិនអាចទទួលយកបាននោះទេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ព័ត៌មានទាំងនោះអាចត្រូវបានបង្ហាញ ឬទទួលយកជាភស្តុតាងក្នុងវិសាលភាពដែលតម្រូវដោយច្បាប់ ឬសម្រាប់គោលបំណង នៃការប្រតិបត្តិ ឬការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា។

៤ បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី១ ២ និង៣នៃមាត្រានេះ អនុវត្តមិនថាដំណើរការមជ្ឈត្តការ តុលាការ ឬដំណើរការស្រដៀងគ្នាទាក់ទងនឹងវិវាទគឺជា ឬធ្លាប់ជាកម្មវត្ថុនៃដំណើរការសន្ធានាកម្មនោះទេ។

៥ អាស្រ័យលើការកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា នេះ ភស្តុតាងផ្សេងទៀតដែលអាចទទួលយកបាននៅក្នុង មជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ ឬដំណើរនីតិវិធីការស្រដៀងគ្នានេះ មិនក្លាយជាមិនអាចទទួលយកបានដោយសារតែត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងសន្ធានាកម្មនោះទេ។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ១១

ការហាមឃាត់ជាទូទៅលើការប្រើប្រាស់ព័ត៌មានដែលទទួលបាននៅក្នុងសន្ទានកម្មសម្រាប់គោលបំណងនៃដំណើរការនីតិវិធីផ្សេងទៀត។

៧២. នៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីសន្ទានកម្ម ជាធម្មតាគូភាគីអាចបង្ហាញអំពីការផ្តល់យោបល់ និងទស្សនៈទាក់ទងនឹងសំណើសម្រាប់ការសះជាដែលអាចកើតមាន ធ្វើការទទួលយក ឬបង្ហាញពីឆន្ទៈក្នុងការសះជា។ ប្រសិនបើទោះបីជាមានការខិតខំប្រឹងប្រែងបែបនេះក៏ដោយ សន្ទានកម្មមិនមានការសះជា ហើយភាគីណាមួយផ្ដើមដំណើរការនីតិវិធីតុលាការ ឬមជ្ឈត្តការ ទស្សនៈ ការផ្តល់យោបល់ការទទួលយក ឬការចង្អុលបង្ហាញអំពីឆន្ទៈក្នុងការសះជា អាចនឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ប្រឆាំងនឹងភាគីដែលបានធ្វើសកម្មភាពនោះ។ លទ្ធភាពនៃ “ការលេចចេញ” នូវព័ត៌មានបែបនេះ អាចបង្អាក់គូភាគីក្នុងការព្យាយាមយ៉ាងសកម្មដើម្បីឈានដល់ការសះជាក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការសន្ទានកម្ម ដែលនឹងកាត់បន្ថយអត្ថប្រយោជន៍នៃប្រើប្រាស់សន្ទានកម្ម (A/CN.៩/WGII/WP.១០៨ កថាខណ្ឌទី១៨)។ ដូច្នេះមាត្រា ១១ ត្រូវបានតាក់តែងឡើងដើម្បីលើកទឹកចិត្តឱ្យមានកិច្ចពិភាក្សាដោយស្មោះត្រង់ និងឥតលាក់លៀមនៅក្នុងសន្ទានកម្ម តាមរយៈការហាមឃាត់នូវការប្រើប្រាស់ព័ត៌មានដែលមានរៀបរាប់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ ក្នុងដំណើរការនីតិវិធីបន្តបន្ទាប់ទៀត។ ពាក្យ “និងគតិយជនណាមួយ” ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីបំភ្លឺឱ្យច្បាស់ថាបុគ្គលក្រៅពីគូភាគី (ឧទាហរណ៍ សាក្សី ឬអ្នកជំនាញ) ដែលបានចូលរួមក្នុងដំណើរការនីតិវិធីសន្ទានកម្មក៏ត្រូវចងភ្ជាប់កាតព្វកិច្ចដោយកថាខណ្ឌទី១ ផងដែរ។^{២៨} ពាក្យ “ដំណើរការនីតិវិធីប្រហាក់ប្រហែល” មានចេតនាគ្របដណ្តប់ មិនត្រឹមតែដំណើរការរដ្ឋបាលប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងនីតិវិធីដូចជា “ការស្វែងរកភស្តុតាង” និង “ការផ្តល់សក្ខីកម្ម” នៅក្នុងប្រទេសដែលវិធីសាស្ត្រនេះត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីទទួលបានភស្តុតាង^{២៩} និងមិនត្រូវបានគ្របដណ្តប់ដោយសញ្ញាណនៃ “ដំណើរការនីតិវិធីតុលាការ” នោះទេ។

ទំនាក់ទំនងជាមួយមាត្រា ៧ នៃវិធានស្តីពីសន្ទានកម្ម

៧៣. បញ្ញត្តិគឺចាំបាច់ ជាពិសេសប្រសិនបើគូភាគីមិនបានព្រមព្រៀងលើបញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៧ នៃវិធានស្តីពីសន្ទានកម្ម UNCITRAL ដែលចែងថាគូភាគីមិនត្រូវរំលោភ ឬដាក់ជាភស្តុតាងក្នុងដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ៖

- (ក) ការអញ្ជើញពីសំណាក់ភាគីម្ខាងឱ្យចូលរួមក្នុងដំណើរការសន្ទានកម្ម ឬអង្គហេតុដែលថាភាគីម្ខាងមានឆន្ទៈចូលរួមក្នុងដំណើរការសន្ទានកម្ម
- (ខ) ទស្សនៈដែលបានបង្ហាញ ឬការផ្តល់យោបល់ដែលធ្វើឡើងដោយភាគីនៅក្នុងសន្ទានកម្មទាក់ទងនឹងការសះជាលើវិវាទដែលអាចកើតមាន
- (គ) សេចក្តីថ្លែងការណ៍ ឬការទទួលយកដែលធ្វើឡើងដោយភាគីម្ខាងនៅក្នុងដំណើរការសន្ទានកម្ម
- (ឃ) សំណើដែលធ្វើឡើងដោយសន្ទានករ ឬគូភាគី
- (ង) អង្គហេតុដែលថាភាគីម្ខាងបានបង្ហាញពីឆន្ទៈរបស់ខ្លួនក្នុងការទទួលយកសំណើមួយ (ឬផ្នែករបស់សំណើនោះ) សម្រាប់ការសះជា ដែលធ្វើឡើងដោយសន្ទានករ ឬគូភាគី និង
- (ច) ឯកសារដែលបានរៀបចំជាចម្បងសម្រាប់គោលបំណង នៃសន្ទានកម្ម។

៧៤. បើទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ទោះបីជាគូភាគីបានព្រមព្រៀងលើវិធាននៃបែបនោះក៏ដោយ បញ្ញត្តិច្បាប់មានអត្ថប្រយោជន៍ ពីព្រោះយ៉ាងហោចណាស់នៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់មួយចំនួន តុលាការអាចនឹងមិនផ្តល់អាស្រ័យពេញលេញចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងទាក់ទងនឹងការទទួលយកភស្តុតាងនៅក្នុងដំណើរការតុលាការ។

អានុភាពនៃមាត្រា ១១

៧៥. មាត្រា ១១ ចែងអំពីលទ្ធផលចំនួនពីរទាក់ទងនឹងការទទួលយកភស្តុតាងក្នុងដំណើរការនីតិវិធីផ្សេងទៀត៖ (i) កាតព្វកិច្ចចំពោះគូភាគីដែលមិនត្រូវរំលោភបំពានលើប្រភេទ នៃភស្តុតាងដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១១ និង (ii) កាតព្វកិច្ច

^{២៨} Ibid កថាខណ្ឌទី៨៣។
^{២៩} Ibid កថាខណ្ឌទី១៦៦។

របស់តុលាការក្នុងការចាត់ទុកភស្តុតាងបែបនេះថាមិនអាចទទួលយកបាន។^{៣០} ច្បាប់គំរូមានគោលបំណងរារាំងការប្រើប្រាស់ព័ត៌មានមួយចំនួននៅក្នុងដំណើរនីតិវិធីការតុលាការ ឬមជ្ឈត្តការបន្តបន្ទាប់ ទោះបីជាជាតិគូភាគីបានព្រមព្រៀងលើវិធានដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៧ នៃវិធានស្តីពីសន្ធានាកម្ម UNCITRAL នោះទេ។ ក្នុងករណីដែលគូភាគីមិនបានព្រមព្រៀងផ្សេងពីនេះ ច្បាប់គំរូចែងថាគូភាគីមិនត្រូវ នៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការបន្តបន្ទាប់ណាមួយ ផ្អែកលើប្រភេទភស្តុតាងដែលបានរៀបរាប់នៅក្នុងបញ្ញត្តិគំរូនោះទេ។ ភស្តុតាងដែលបានបញ្ជាក់នឹងមិនអាចទទួលយកបាន ហើយវេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬតុលាការមិនអាចបង្គាប់ឱ្យបង្ហាញព័ត៌មានបាននោះទេ។

ទម្រង់នៃព័ត៌មាន ឬភស្តុតាង

៧៦. កថាខណ្ឌទី២ ចែងថាការហាមឃាត់ក្នុងមាត្រា ១១ មានចេតនាអនុវត្តយ៉ាងទូលំទូលាយចំពោះប្រភេទនៃព័ត៌មាន ឬភស្តុតាងដែលបានរៀបរាប់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ ដោយមិនគិតថាព័ត៌មាន ឬភស្តុតាងទាំងនោះលេចឡើងក្នុងទម្រង់ជាឯកសារជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ សេចក្តីថ្លែងការណ៍ផ្ទាល់មាត់ ឬសារអេឡិចត្រូនិកនោះទេ។ ឯកសារដែលបានរៀបចំឡើងសម្រាប់តែគោលបំណង នៃដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានាកម្ម អាចរួមមាន មិនត្រឹមតែសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់គូភាគីប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំង ឧទាហរណ៍ សេចក្តីថ្លែងការណ៍សាក្សី និងមតិអ្នកជំនាញផងដែរ។

ការហាមឃាត់ការបង្ហាញភស្តុតាង ឬព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងសន្ធានាកម្ម

៧៧. ដើម្បីលើកកម្ពស់ភាពស្មោះត្រង់រវាងគូភាគីដែលចូលរួមក្នុងសន្ធានាកម្ម ពួកគេត្រូវតែអាចចូលទៅក្នុងសន្ធានាកម្មដោយដឹងអំពីវិសាលភាព នៃវិធានដែលនឹងត្រូវបានអនុវត្ត។ កថាខណ្ឌទី១ សម្រេចគោលបំណងនេះដោយហាមឃាត់គូភាគីណាមួយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការសន្ធានាកម្ម រួមទាំងសន្ធានាករ និងរាល់តតិយជនពីការប្រើប្រាស់សម្ភារៈដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសន្ធានាកម្ម នៅក្នុងបរិបទនៃដំណើរការនីតិវិធីផ្សេងទៀត។ ជាមួយនឹងទស្សនៈក្នុង ការបំភ្លឺ និងពង្រឹងវិធានដែលមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី១ កថាខណ្ឌទី៣ រឹតត្បិតយ៉ាងច្បាស់លាស់នូវសិទ្ធិរបស់តុលាការ វេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល ពីការបង្គាប់ឱ្យបង្ហាញព័ត៌មានដែលចែងនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ លុះត្រាតែការបង្ហាញព័ត៌មានបែបនេះត្រូវបានអនុញ្ញាត ឬតម្រូវដោយច្បាប់គ្រប់គ្រងដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ ហើយតម្រូវឱ្យស្ថាប័នទាំងនោះចាត់ទុកព័ត៌មានទាំងនោះដែលផ្តល់ជូនជាភស្តុតាងដែលមិនអាចទទួលយកបាន។

ស្ថានភាពដែលការបង្ហាញព័ត៌មានត្រូវបានអនុញ្ញាត ឬតម្រូវដោយច្បាប់

៧៨. នៅក្នុងការរៀបចំច្បាប់គំរូ វាត្រូវបានទទួលស្គាល់ថា នៅក្នុងប្រព័ន្ធមួយចំនួន ពាក្យ “ច្បាប់” មិនត្រឹមតែរួមបញ្ចូលអត្ថបទនៃច្បាប់ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏រួមបញ្ចូលសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការផងដែរ។ នៅក្នុងការព្រាងបញ្ចប់អត្ថបទនៃច្បាប់គំរូ គណៈកម្មការបានឯកភាពថាពាក្យ “ច្បាប់” គួរតែត្រូវបានបកស្រាយក្នុងន័យចង្អៀតដើម្បីបកស្រាយសំដៅទៅលើច្បាប់ជាជាងសេចក្តីបង្គាប់ពីសំណាក់វេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬតុលាការ បង្គាប់ឱ្យភាគីណាមួយធ្វើសន្ធានាកម្ម។ ដូច្នេះ ប្រសិនបើការបង្ហាញព័ត៌មានត្រូវបានស្នើសុំពីសំណាក់ភាគីណាមួយ ដើម្បីគាំទ្រជំហរបស់ខ្លួនក្នុងនីតិវិធីតុលាការ ឬដំណើរការនីតិវិធីប្រហាក់ប្រហែល (ដោយមិនមានផលប្រយោជន៍លើសលប់នៃគោលនយោបាយសាធារណៈដែលមានស្រាប់ ដូចបានរៀបរាប់ខាងក្រោម) តុលាការនឹងត្រូវបានរារាំងមិនឱ្យចេញដីកាបង្គាប់បង្ហាញឱ្យព័ត៌មាន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដីកាបង្គាប់បែបនេះដោយតុលាការ (រួមផ្សំជាមួយការគំរាមកំហែង នៃការដាក់ទណ្ឌកម្ម រួមទាំងទណ្ឌកម្មផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ សំដៅទៅភាគី ឬបុគ្គលផ្សេងទៀតដែលអាចផ្តល់ភស្តុតាងយោងក្នុងកថាខណ្ឌទី១) ជាធម្មតាផ្អែកលើច្បាប់ ហើយប្រភេទមួយចំនួននៃដីកាបង្គាប់បែបនេះ (ជាពិសេសប្រសិនបើផ្អែកលើច្បាប់នៃនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ឬច្បាប់ការពារសុវត្ថិភាពសាធារណៈ ឬសុចរិតភាពវិជ្ជាជីវៈ) អាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជាករណីលើកលែងចំពោះវិធាននៃកថាខណ្ឌទី១។^{៣១}

៧៩. វាអាចមានស្ថានភាពដែលភស្តុតាង នៃអង្គហេតុមួយចំនួននឹងមិនអាចទទួលយកបាននៅក្រោមមាត្រា ១១ ប៉ុន្តែភាពមិនអាចទទួលយកបាន នៃភស្តុតាងនឹងត្រូវលុបបំបាត់ដោយតម្រូវការដ៏លើសលប់ ដើម្បីសម្រួលដល់

^{៣០} Ibid ។

^{៣១} Ibid កថាខណ្ឌទី១៦៧។

ហេតុផលដ៏រឹងមាំនៃគោលនយោបាយសាធារណៈ ឧទាហរណ៍៖

- តម្រូវការក្នុងការបង្ហាញពីតំរូវការអំពីការគំរាមកំហែងដែលធ្វើឡើងដោយអ្នកចូលរួម ក្នុងការធ្វើឱ្យមានគ្រោះថ្នាក់ដល់រាងកាយ ឬការបាត់បង់ ឬខូចខាតដោយខុសច្បាប់
- ករណីដែលអ្នកចូលរួមព្យាយាមប្រើប្រាស់សន្ទនាកម្មដើម្បីរៀបចំផែនការ ឬប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ
- ករណីដែលភស្តុតាងគឺចាំបាច់ដើម្បីបង្កើត ឬបដិសេធការចោទប្រកាន់លើការប្រព្រឹត្តខុសវិធានដ៏រ៉ាំរ៉ៃដោយផ្អែក លើការប្រព្រឹត្តដែលកើតឡើងក្នុងអំឡុងពេលសន្ទនាកម្ម និង
- ករណីដែលភស្តុតាងចាំបាច់នៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីដែលការក្លែងបន្លំ ឬការបង្ខិតបង្ខំ នៅក្នុងបញ្ហាទាក់ទងនឹងសុពលភាព ឬលទ្ធភាពនៃការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងដែលបានចុះដោយគូភាគី ឬករណីដែលសេចក្តីថ្លែងការណ៍ដែលបានធ្វើឡើងក្នុងអំឡុងពេលសន្ទនាកម្ម បង្ហាញពីហានិភ័យយ៉ាងសំខាន់ចំពោះផ្នែកសុខភាព ឬសុវត្ថិភាពសាធារណៈ។

៨០. ប្រយោគចុងក្រោយនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី៣ បង្ហាញពីករណីលើកលែងបែបនេះក្នុងលក្ខណៈទូទៅ ហើយត្រូវបានចែងក្នុងពាក្យស្រដៀងនឹងករណីលើកលែងនៃកាតព្វកិច្ចក្នុងការរក្សាការសម្ងាត់ក្នុងមាត្រា ១០។

ទំនាក់ទំនងរវាងសន្ទនាកម្ម និងដំណើរការនីតិវិធីបន្តបន្ទាប់

៨១. កថាខណ្ឌទី៤ ពង្រីកវិសាលភាពនៃការអនុវត្តកថាខណ្ឌទី១-៣ ដើម្បីអនុវត្តមិនត្រឹមតែចំពោះដំណើរការនីតិវិធីបន្តបន្ទាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងសន្ទនាកម្មប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងចំពោះដំណើរការនីតិវិធីបន្តបន្ទាប់ដែលមិនពាក់ព័ន្ធផងដែរ។ បញ្ញត្តិនេះលុបបំបាត់លទ្ធភាពនៃការមិនអនុវត្តមាត្រា ១០ ដោយបង្ហាញភស្តុតាងក្នុងដំណើរការនីតិវិធីដែលបញ្ហាចម្បងគឺខុសពីបញ្ហាដែលបានពិចារណាក្នុងសន្ទនាកម្ម។

៨២. ក្នុងការធ្វើឱ្យប្រាកដថាព័ត៌មានជាក់លាក់មិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងដំណើរការនីតិវិធីបន្តបន្ទាប់ ប៉ុន្តែវាត្រូវទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ចងចាំក្នុងចិត្តថាគូភាគីនៅក្នុងការអនុវត្តជាញឹកញាប់បង្ហាញនៅក្នុងដំណើរការសន្ទនាកម្មនូវព័ត៌មាន ឬភស្តុតាង ដែលមានស្រាប់ ឬត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងគោលបំណងផ្សេងក្រៅពីសន្ទនាកម្ម ហើយតាមរយៈការបង្ហាញវានៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីសន្ទនាកម្ម ភាគីមិនបានបំបាត់ការប្រើប្រាស់ព័ត៌មាន ឬភស្តុតាងនោះនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីបន្តបន្ទាប់ ឬបើមិនដូច្នោះទេធ្វើឱ្យវាមិនអាចទទួលយកបាននោះទេ។ ដើម្បីធ្វើឱ្យអស់ចម្ងល់កថាខណ្ឌទី៥ បញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថាព័ត៌មានទាំងឡាយដែលអាចទទួលយកបានជាភស្តុតាងនៅក្នុងដំណើរការ នីតិវិធីតុលាការ ឬមជ្ឈត្តការបន្តបន្ទាប់មិនអាចក្លាយជាមិនអាចទទួលយកបានដោយហេតុផលតែមួយគត់ដែលភស្តុតាងនោះត្រូវបានលើកឡើងនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីសន្ទនាកម្មមុននោះទេ (ឧទាហរណ៍នៅក្នុងវិវាទពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចសន្យាដឹកជញ្ជូនទំនិញតាមសមុទ្រ បញ្ជីឈ្មោះទំនិញអាចទទួលយកបានដើម្បីបញ្ជាក់ឈ្មោះរបស់អ្នកដឹកជញ្ជូនតាមកប៉ាល់ ទោះបីជាបញ្ជីនេះត្រូវបានប្រើប្រាស់ពីមុននៅក្នុងសន្ទនាកម្មក៏ដោយ)។ មានតែសេចក្តីថ្លែងការណ៍ (ឬទស្សនៈ សំណើ ។ល។) ដែលធ្វើឡើងក្នុងដំណើរការនីតិវិធីសន្ទនាកម្ម ដូចរៀបរាប់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ គឺមិនអាចទទួលយកបានទេ ប៉ុន្តែភាពមិនអាចទទួលយកបាននេះ មិនអាចមានវិសាលភាពដល់ភស្តុតាងដែល អាចបង្កឱ្យមានសេចក្តីថ្លែងការណ៍ទាំងនោះទេ។

៨៣. នៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ជាច្រើនភាគី មិនអាចត្រូវបានបង្ខំឱ្យផ្តល់នៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីតុលាការនូវឯកសារដែលមាន “ឯកសិទ្ធិ” ឧទាហរណ៍ ទំនាក់ទំនងជាលាយលក្ខណ៍អក្សររវាងកូនក្តី និងមេធាវីរបស់ខ្លួន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់មួយចំនួន ឯកសិទ្ធិអាចនឹងត្រូវបាត់បង់ ប្រសិនបើភាគីណាមួយបានពឹងផ្អែកលើឯកសារដែលមានឯកសិទ្ធិនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីមួយ។ ឯកសារដែលមានឯកសិទ្ធិអាចត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងដំណើរការសន្ទនាកម្ម ក្នុងទស្សនៈដើម្បីសម្រួលដល់ការសះស្បើយ។ ដើម្បីកុំឱ្យមានភាពរុញរកក្នុងការប្រើប្រាស់ឯកសារដែលមានឯកសិទ្ធិនៅក្នុងសន្ទនាកម្ម រដ្ឋអនុម័តអាចមានគោលបំណងក្នុងការពិចារណា រួមទាំងបញ្ញត្តិដែលចែងថាការប្រើប្រាស់ឯកសារដែលមានឯកសិទ្ធិនៅក្នុងដំណើរការសន្ទនាកម្ម មិនបង្កើតជាការលះបង់ឯកសិទ្ធិនោះទេ។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ១១

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី ចិតសិបបី អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៤
ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី៨២-៩១
និង ១៦៥-១៦៧

- A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី១០១-១១៥
A/CN.៩/WGII/WP១១៥ ចំណាំទី២៩-៣៥
A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌទី១៣៩-១៤១
A/CN.៩/WGII/WP១១៣/Add១ លេខយោងទី ២៥-៣២
A/CN.៩/៤៨៥ កថាខណ្ឌទី១៣៩-១៤៦
A/CN.៩/WGII/WP១១០ កថាខណ្ឌទី៩៨-១០០
A/CN.៩/៤៦៨ កថាខណ្ឌទី២២-៣០
A/CN.៩/WGII/WP១០៨ កថាខណ្ឌទី១៦ និង ១៨-២៨
A/CN.៩/៤៦០ កថាខណ្ឌទី១១-១៣

វិធានស្តីពីការផ្សះផ្សា UNCITRAL មាត្រា ២០

វិធានស្តីពីសន្ធានាកម្ម UNCITRAL មាត្រា ៧

កំណត់ចំណាំស្តីពីការសន្ធានាកម្ម UNCITRAL កថាខណ្ឌទី៥០-៥១

មាត្រា ១២៖ ការបញ្ចប់ដំណើរការសន្ធានាកម្ម

ដំណើរការសន្ធានាកម្មត្រូវបានបញ្ចប់៖

- (ក) ដោយការចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសរុបជាដោយគូភាគី នៅកាលបរិច្ឆេទ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង
- (ខ) ដោយសេចក្តីប្រកាសរបស់សន្ធានាករ បន្ទាប់ពីការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយគូភាគី ក្នុងអានុភាពដែល
កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងបន្ថែមទៀតនៅសន្ធានាកម្មលែងសាកសមទៀតហើយ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃសេចក្តីប្រកាសនោះ។
- (គ) ដោយសេចក្តីប្រកាសរបស់គូភាគីទៅកាន់សន្ធានាករ ក្នុងអានុភាពដំណើរការសន្ធានាកម្មត្រូវបាន
បញ្ចប់នៅកាលបរិច្ឆេទ នៃសេចក្តីប្រកាសនោះ ឬ
- (ឃ) ដោយសេចក្តីប្រកាសរបស់ភាគីម្ខាងទៅភាគីម្ខាងទៀត ឬគូភាគី និងសន្ធានាករ ប្រសិនបើត្រូវបាន
តែងតាំង ក្នុងអានុភាពដំណើរការសន្ធានាកម្មត្រូវបានបញ្ចប់នៅកាលបរិច្ឆេទ នៃសេចក្តីប្រកាសនោះ។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ១២

កាលៈទេសៈដែលសន្ធានាកម្មអាចត្រូវបានបញ្ចប់

៨៤. បញ្ញត្តិនេះរៀបរាប់អំពីកាលៈទេសៈផ្សេងៗ ដែលដំណើរការសន្ធានាកម្មអាចត្រូវបានបញ្ចប់។ នៅក្នុងកថាខណ្ឌរង(ក) បញ្ញត្តិប្រើប្រាស់ពាក្យ “សេចក្តីសន្និដ្ឋាន” ជំនួសឱ្យ “ការចុះហត្ថលេខា” ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យកាន់តែច្បាស់ អំពីលទ្ធភាពនៃការសះជាប់ក្នុងទម្រង់ណាមួយក៏បាន ដូចជាតាមរយៈការប្រាស្រ័យទាក់ទងតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក ឬសូម្បីតែដោយផ្ទាល់មាត់ (សូមមើល A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី៨៨)។ កាលៈទេសៈដំបូងដែលបានរៀបរាប់នៅក្នុងកថាខណ្ឌរង(ក) គឺជាករណីដែលសន្ធានាកម្មបញ្ចប់ដោយជោគជ័យពេលគឺ ករណីដែលកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាត្រូវបានសម្រេច។ កាលៈទេសៈទីពីរដែលមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌរង(ខ) អនុញ្ញាតឱ្យសន្ធានាករឬក្រុមសន្ធានាករ នាំដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានាកម្មឈានដល់ទីបញ្ចប់ បន្ទាប់ពីពិគ្រោះយោបល់ជាមួយគូភាគី។ ក្នុងការរៀបចំច្បាប់គំរូ វាត្រូវបានឯកភាពថាកថាខណ្ឌរង(ខ) ក៏គួរតែគ្របដណ្តប់លើករណី នៃការបោះបង់ចោលនីតិវិធីសន្ធានាកម្ម បន្ទាប់ពីនីតិវិធីនេះបានចាប់ផ្តើម ដែលករណី នៃការបោះបង់ចោលបែបនេះត្រូវបានបង្កប់ន័យដោយការប្រព្រឹត្តរបស់គូភាគី ដូចជាការបញ្ចេញមតិអវិជ្ជមានពីសំណាក់ភាគីម្ខាងអំពីទិដ្ឋភាពរបស់សន្ធានាកម្ម ឬការបដិសេធរបស់ភាគីម្ខាងក្នុងការពិគ្រោះយោបល់ ឬជួបជាមួយសន្ធានាករនៅពេលត្រូវបានអញ្ជើញ។^{៣២} ឃ្លា “បន្ទាប់ពីការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយគូភាគី” គួរត្រូវបានបកស្រាយដោយបញ្ចូលករណីទាំងឡាយដែលសន្ធានាករបានទាក់ទងគូភាគីក្នុងការព្យាយាមពិគ្រោះយោបល់ ហើយមិនបានទទួលការឆ្លើយតប។ កថាខណ្ឌរង(គ) ចែងថាគូភាគីទាំងពីរអាចប្រកាសថាដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានាកម្មត្រូវបានបញ្ចប់ និងកថាខណ្ឌរង (ឃ) អនុញ្ញាតឱ្យភាគីម្ខាងផ្តល់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីការបញ្ចប់បែបនេះដល់ភាគីម្ខាងទៀត និងសន្ធានាករ ឬក្រុមសន្ធានាករ។

៨៥. ដូចដែលបានកត់សម្គាល់ខាងលើនៅក្នុងបរិបទនៃមាត្រា ៥ គូភាគីអាចស្ថិតនៅក្រោមកាតព្វកិច្ចដើម្បីចាប់ផ្តើមនិងចូលរួមដោយស្មោះត្រង់នៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានាកម្ម។ កាតព្វកិច្ចបែបនេះអាចកើតឡើង ជាឧទាហរណ៍ពីកិច្ចព្រមព្រៀងរបស់គូភាគីដែលបានចូលមុន ឬក្រោយពេលវាទកើតឡើង ពីបញ្ញត្តិច្បាប់ ឬពីការបង្គាប់ ឬសំណើដោយតុលាការ។ ប្រភព នៃកាតព្វកិច្ចបែបនេះខុសគ្នាពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយ ហើយច្បាប់គំរូមិនចែងអំពីចំណុចនេះទេ។ ច្បាប់គំរូក៏មិនចែងអំពីផលវិបាក នៃការខកខានដោយភាគីណាមួយក្នុងការគោរពតាមកាតព្វកិច្ចនេះដែរ (សូមមើលកថាខណ្ឌ៤៥ ខាងលើ) ។

ទម្រង់នៃការបញ្ចប់

៨៦. ខណៈពេលដែលមាត្រា ១២ មិនតម្រូវឱ្យការបញ្ចប់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ រដ្ឋអនុម័តមាត្រា X ដែលមាននៅក្នុងលេខយោង នៃមាត្រា ៥ អាចមានបំណងពិចារណាថាតើការបញ្ចប់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរគួរតែត្រូវបានតម្រូវដែរឬទេ ពីព្រោះភាពជាក់លាក់អាច នឹងត្រូវការក្នុងការកំណត់ថានៅពេលណាដែលសន្ធានាកម្មបានបញ្ចប់ ដូច្នេះតុលាការអាចកំណត់បានត្រឹមត្រូវនូវពេលវេលាដែលរយៈពេល កំណត់ឈប់ដំណើរការ (សូមមើលកថាខណ្ឌ៥៦ ខាងលើ) ។^{៣៣}

ឯកសារយោងដោយ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ១២

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី ចិតសិបបី បន្ថែមលេខ ១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៤
ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ បន្ថែមលេខ១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី៩២-៩៨ និង១៦៨-១៦៩

A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី៨៧-៩១

A/CN.៩/WGII/WP១១៥ ចំណាំទី២៦ និង ២៧

A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌទី១៣៥-១៣៦

A/CN.៩/WGII/WP១១៣/Add១លេខយោងទី២២ និង ២៣

^{៣២} Ibid កថាខណ្ឌទី១៦៩។

^{៣៣} Ibid កថាខណ្ឌទី៩៦និង១៦៨។

វិធានស្តីពីការផ្សះផ្សា UNCITRAL មាត្រា ១៥

វិធានស្តីពីសន្ធានាកម្ម UNCITRAL មាត្រា ៩

កំណត់ចំណាំស្តីពីការសន្ធានាកម្ម UNCITRAL កថាខណ្ឌទី៨០-៨១

មាត្រា ១៣៖ សន្ធានាករបំពេញតួនាទីជាមជ្ឈត្តករ

លុះត្រាតែមានការព្រមព្រៀងផ្សេងពីនេះដោយគូភាគី សន្ធានាករមិនត្រូវបំពេញតួនាទីជាមជ្ឈត្តករចំពោះ វិវាទដែលធ្លាប់ជា ឬគឺជាកម្មវត្ថុនៃដំណើរការសន្ធានាកម្ម ឬទាក់ទងនឹងវិវាទផ្សេងទៀតដែលកើតចេញពីកិច្ចសន្យា ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្តដូចគ្នា ឬរាល់កិច្ចសន្យា ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្តដែលពាក់ព័ន្ធ។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ១៣

ច្បាប់លំនាំដើម ស្ថិតក្រោមស្វ័យភាពរបស់ភាគី

៨៧ នៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់មួយចំនួន សន្ធានាករត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើជាមជ្ឈត្តករ ប្រសិនបើគូភាគីព្រមព្រៀងដូច្នេះ ហើយនៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ផ្សេងទៀត គឺអាស្រ័យលើវិធានដែលបានបង្កប់នៅក្នុងក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ។ ច្បាប់គំរូផ្តល់នូវច្បាប់លំនាំដើម អាស្រ័យលើស្វ័យភាពរបស់ភាគី៖ កិច្ចព្រមព្រៀងរបស់គូភាគី និងសន្ធានាករអាចលុបរាល់ការកំណត់ណាមួយលើចំណុចនោះ ទោះបីជាករណីដែលបញ្ហានោះស្ថិតនៅក្រោមវិធានដែលបានបង្កប់នៅក្នុងក្រមសីលធម៌ក៏ដោយ។^{៣៤} មាត្រា ១៣ ពង្រឹងអានុភាព នៃមាត្រា ១១ ដោយកំណត់លទ្ធភាពរបស់សន្ធានាករក្នុងការធ្វើជាមជ្ឈត្តករពាក់ព័ន្ធនឹងវិវាទដែលធ្លាប់ជា ឬជាកម្មវត្ថុនៃដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានាកម្ម ឬពាក់ព័ន្ធនឹងវិវាទផ្សេងទៀតដែលកើតឡើងពីកិច្ចសន្យាដូចគ្នា ឬកិច្ចសន្យាដែលពាក់ព័ន្ធ។ គោលបំណងនៃមាត្រា ១៣ គឺដើម្បីផ្តល់នូវទំនុកចិត្តកាន់តែខ្លាំងចំពោះសន្ធានាករ និងសន្ធានាកម្ម ដែលជាវិធីសាស្ត្រនៃការដោះស្រាយវិវាទ។ ភាគីម្ខាងអាចមានការស្ទាក់ស្ទើរក្នុងការខិតខំយ៉ាងសកម្មសម្រាប់ការសះស្បើយនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានាកម្ម ប្រសិនបើខ្លួនត្រូវគិតគូរពីលទ្ធភាព ដែលថាប្រសិនបើសន្ធានាករមិនទទួលបានជោគជ័យ សន្ធានាករអាចត្រូវបានតែងតាំងដោយភាគីម្ខាងទៀតជាមជ្ឈត្តករនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការបន្ទាប់។

៨៨ ក្នុងករណីខ្លះ គូភាគីអាចចាត់ទុកថា ការដឹងពីមុនរបស់មជ្ឈត្តករជាគុណសម្បត្តិ ជាពិសេសប្រសិនបើគូភាគីគិតថាការដឹងឮនេះអាចនឹងអនុញ្ញាតឱ្យមជ្ឈត្តករដើម្បីជួយដោះស្រាយសំណុំរឿងក្តីឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។ ក្នុងករណីបែបនេះ គូភាគីអាចពិតជាចង់ឱ្យសន្ធានាករនោះ និងគ្មាននរណាម្នាក់ផ្សេងទៀត ត្រូវបានតែងតាំងជាមជ្ឈត្តករនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការបន្ទាប់។ បញ្ញត្តិនេះមិនបង្កជាឧបសគ្គក្នុងការតែងតាំងអតីតសន្ធានាករ ក្នុងករណីដែលគូភាគីងាកចេញពីវិធានដោយកិច្ចព្រមព្រៀង ឧទាហរណ៍ដោយការតែងតាំងរួមលើសន្ធានាករ ដើម្បីធ្វើជាមជ្ឈត្តករ។ ការពិចារណាដូចគ្នាដែលគ្រប់គ្រងលើស្ថានភាពរបស់សន្ធានាករ ដែលធ្វើជាមជ្ឈត្តករ ហើយក៏អាចអនុវត្តផងដែរនៅក្នុងស្ថានភាពដែលសន្ធានាករធ្វើជាចៅក្រម។ ស្ថានភាពនោះមិនត្រូវបានលើកឡើងនៅក្នុងច្បាប់គំរូទេ ព្រោះថាករណីនេះកម្រមាន ហើយបញ្ញត្តិនេះអាចជ្រៀតជ្រែកជាមួយវិធានជាតិគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធតុលាការ។ រដ្ឋអនុម័តអាចមានបំណងពិចារណាថា តើច្បាប់ពិសេសណាមួយដែលត្រូវការ ក្នុងករណីបែបនេះ ក្នុងបរិបទនៃវិធានជាតិរបស់ខ្លួនគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធតុលាការ។^{៣៥}

វិសាលភាពនៃមាត្រា ១៣

៨៩. បញ្ញត្តិនេះអនុវត្តមិនត្រឹមតែទាក់ទងទៅនឹង “វិវាទដែលធ្លាប់ជា ឬជាកម្មវត្ថុនៃដំណើរការនីតិវិធីសន្ធានាកម្មប៉ុណ្ណោះទេ” ប៉ុន្តែថែមទាំង “ទាក់ទងទៅនឹងវិវាទផ្សេងទៀតដែលកើតឡើងពីកិច្ចសន្យាដូចគ្នា ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្ត ឬកិច្ចសន្យា ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្តដែលពាក់ព័ន្ធ”។ ផ្នែកទីមួយពង្រីកវិសាលភាពនៃការអនុវត្តបញ្ញត្តិចំពោះទាំងសន្ធានាកម្មពីមុន និងកំពុងដំណើរការ។ ផ្នែកទីពីរពង្រីកវិសាលភាពនៃមាត្រានោះ ដើម្បីគ្របដណ្តប់លើវិវាទដែលកើតឡើងក្រោមកិច្ចសន្យាដែលមានលក្ខណៈខុសប្លែកពីគេ ប៉ុន្តែលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម និងអង្គហេតុមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធទៅនឹងកម្មវត្ថុនៃសន្ធានាកម្ម។ ខណៈពេលដែលរូបមន្តនេះមានលក្ខណៈទូលំទូលាយ ការកំណត់ថា តើ

^{៣៤} Ibid កថាខណ្ឌទី១៧០។

^{៣៥} Ibid ។

វិវាទលើកឡើងនូវបញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងកិច្ចសន្យាគោល ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្តនឹងតម្រូវឱ្យមានការពិនិត្យលើ អង្គហេតុនៃករណីនីមួយៗ។ ក្នុងការរៀបចំច្បាប់គំរូត្រូវបានឯកភាពថាសេចក្តីយោងលើ “វិវាទផ្សេងទៀត” ក្នុង មាត្រា ១៣ អាចពាក់ព័ន្ធនឹងគូភាគីផ្សេងក្រៅពីគូភាគីនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីសន្តានកម្ម។^{៣៦}

មជ្ឈត្តការបំពេញតួនាទីជាសន្តានករ

៩០. សេចក្តីព្រាងដំបូងនៃច្បាប់គំរូមានបញ្ញត្តិដែលទាក់ទងនឹងស្ថានភាពដែលមជ្ឈត្តការបំពេញតួនាទីជាសន្តានករ ការអនុវត្តដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់មួយចំនួន។ វាបានកត់សម្គាល់ថាការផ្តល់បញ្ញត្តិបែបនេះទាក់ ទងទៅនឹងមុខងារហើយ និងសមត្ថភាពរបស់មជ្ឈត្តការ និងការអនុវត្តរបស់មជ្ឈត្តការដែលមានភាពខុសគ្នាពី ប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយ ហើយត្រូវបានជះឥទ្ធិពលដោយទំនៀមទំលាប់ផ្នែកច្បាប់ និងសង្គម។ មិនមានការ អនុវត្តច្បាស់លាស់នោះទេ លើសំណួរដែលមជ្ឈត្តការបំពេញតួនាទីជាសន្តានករ ហើយកំណត់ចំណាំការអនុវត្ត មួយចំនួនណែនាំថាមជ្ឈត្តការគួរតែអនុវត្តដោយប្រុងប្រយ័ត្នមុននឹងផ្តល់យោបល់ ឬចូលរួមក្នុងដំណើរការនីតិវិធី សន្តានកម្មទាក់ទងនឹងវិវាទ។^{៣៧} វាត្រូវបានចាត់ទុកថាមិនមានភាពសមរម្យក្នុងការព្យាយាមបង្រួបបង្រួមការអនុវត្ត ទាំងនេះតាមរយៈច្បាប់រួម។ ទោះបីជាបញ្ញត្តិនេះត្រូវបានលុបចេញនៅក្នុងការរៀបចំច្បាប់គំរូក៏ដោយគណៈកម្មការ បានឯកភាពថា ច្បាប់គំរូមិនមានគោលបំណងចង្អុលបង្ហាញថា តើមជ្ឈត្តការអាចធ្វើសកម្មភាព ឬចូលរួមក្នុងដំណើរការ នីតិវិធីសន្តានកម្មទាក់ទងនឹងវិវាទនោះដែរឬទេ ហើយករណីនេះជាបញ្ហាត្រូវបានចាត់ទុកសម្រាប់ឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ គូភាគី និងមជ្ឈត្តការបំពេញតួនាទីក្នុងបរិបទនៃច្បាប់ និងវិធានដែលមានជាធរមាន (A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌ ទី១៣២)។^{៣៨}

មជ្ឈត្តការបំពេញតួនាទីជាអ្នកតំណាង ឬទីប្រឹក្សារបស់ភាគី

៩១. សេចក្តីព្រាងដំបូងរបស់ច្បាប់គំរូក៏បានដាក់កំហិតចំពោះសន្តានករពីការបំពេញតួនាទីជាអ្នកតំណាង ឬ ទីប្រឹក្សារបស់ភាគីណាមួយ អាស្រ័យលើកិច្ចព្រមព្រៀងភាគីផ្ទាល់ពីនេះ។ វាត្រូវបានស្នើថា ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅក្នុងយុត្តាធិការមួយចំនួន ទោះបីជាគូភាគីបានព្រមព្រៀងចំពោះសន្តានករក្នុងការបំពេញតួនាទីជាអ្នកតំណាង ឬទីប្រឹក្សារបស់ភាគីណាមួយក៏ដោយ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះនឹងបំពានលើសេចក្តីណែនាំផ្នែកសីលធម៌ ដែលត្រូវ អនុវត្តដោយសន្តានករ ហើយក៏អាចត្រូវបានយល់ឃើញថាជាការធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សុចរិតភាព នៃសន្តានកម្មជា មធ្យោបាយសម្រាប់ការដោះស្រាយវិវាទផងដែរ។ សំណើដើម្បីធ្វើវិសោធនកម្មបញ្ញត្តិនេះ ដើម្បីកុំទុកបញ្ហានេះ សម្រាប់ស្វ័យភាពរបស់ភាគី ត្រូវបានបដិសេធ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានថាវាប៉ះពាល់ដល់គោលការណ៍ស្វ័យភាព របស់ភាគី និងខកខានក្នុងការទទួលស្គាល់ថា នៅក្នុងយុត្តាធិការមួយចំនួន ក្នុងករណីដែលវិធានផ្នែកក្រមសីលធម៌ តម្រូវឱ្យសន្តានករមិនធ្វើជាអ្នកតំណាង ឬទីប្រឹក្សា សន្តានករនឹងតែងតែមានសេរីភាពក្នុងការបដិសេធមិនធ្វើ សកម្មភាពក្នុងតួនាទីនោះ។ ផ្នែកលើមូលដ្ឋាននោះ វាត្រូវបានឯកភាពថាបញ្ញត្តិគួរតែមិនចែងអំពីសំណួរថាតើសន្តាន ករអាចធ្វើជាអ្នកតំណាង ឬទីប្រឹក្សារបស់គូភាគីណាមួយដែរ ឬទេ (A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី១១៧-១១៨)។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ១៣

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៧៣ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៤
ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥០ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី៩៩-
១០៥ និង ១៧០

A/CN.៩/WGII/WP១១០ លេខយោងទី៣០

A/CN.៩/WGII/WP១០៨ កថាខណ្ឌទី២៩-៣៣

A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី១១៧-១២៣

A/CN.៩/WGII/WP១១៥ ចំណាំទី៣៦-៤១

A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌទី១៤២-១៤៥

^{៣៦} Ibid កថាខណ្ឌទី១០២។
^{៣៧} មើលឧទាហរណ៍ សេចក្តីណែនាំ UNCITRAL ស្តីពីការរៀបចំដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ (២០១៦) ។
^{៣៨} កំណត់ហេតុផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី៥៧ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី១៧០។

A/CN.៩/៤៨៥ កថាខណ្ឌទី១៤៧-១៥៣

A/CN.៩/៤៦៨ កថាខណ្ឌទី៣១-៣៧

វិធានស្តីពីការផ្សះផ្សា UNCITRAL មាត្រា ១៩

វិធានស្តីពីសន្ធានាកម្ម UNCITRAL មាត្រា ១២

កំណត់ចំណាំស្តីពីការសន្ធានាកម្ម UNCITRAL កថាខណ្ឌទី៣៥។

មាត្រា ១៤៖ ការផ្ទេរឧបករណ៍ទៅដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ

ក្នុងករណីដែលគូភាគីបានព្រមព្រៀងធ្វើសន្ធានាកម្ម និងបានបង្ហាញការសន្យាថាមិនផ្ដើម ក្នុងអំឡុងពេលដែលបាន កំណត់មួយ ឬរហូតដល់ព្រឹត្តិការណ៍ដែលបានកំណត់មួយបានកើតឡើង នូវដំណើរការមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ ទាក់ទងនឹងវិវាទ ដែលមានស្រាប់ ឬនៅពេលអនាគត ការសន្យានោះត្រូវបានផ្តល់អានុភាពដោយ វេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬតុលាការរហូតដល់ ខ នៃការសន្យានោះត្រូវបានអនុវត្តតាម លើកលែងតែក្នុងវិសាលភាពចាំបាច់សម្រាប់ភាគី តាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនដើម្បីរក្សាសិទ្ធិរបស់ខ្លួន។ ការចាប់ផ្ដើមនៃដំណើរការនីតិវិធីបែបនេះ គឺមិនត្រូវបាន ចាត់ទុកថាជាការបោះបង់កិច្ចព្រមព្រៀងក្នុងការធ្វើសន្ធានាកម្ម ឬជាការបញ្ចប់ដំណើរការសន្ធានាកម្មនោះទេ។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ១៤

ការកំណត់សេរីភាពក្នុងការផ្ដើមដំណើរការមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ

៩២. ក្នុងការរៀបចំច្បាប់គំរូ គេកត់សម្គាល់ថាការផ្ដើមដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការដោយគូភាគី ខណៈពេលដែលសន្ធានាកម្មមិនទាន់សម្រេច ហាក់បីដូចជាមានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានលើឱកាសនៃការឈានទៅរកការ សះសា។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គ្មានការឯកភាពណាមួយត្រូវបានរកឃើញលើរូបមន្តនៃវិធានទូទៅមួយដែលនឹង ហាមឃាត់គូភាគីពីការផ្ដើមដំណើរការមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ ឬរឹតត្បិតសកម្មភាពបែបនេះដើម្បីចាត់វិធានការ ចាំបាច់ក្នុងការរារាំងការផុតកំណត់នៃរយៈពេលកំណត់នោះទេ។ វាត្រូវបានគេរកឃើញថា ការកំណត់សិទ្ធិរបស់ គូភាគីក្នុងការផ្ដើមដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការអាចបំបាក់ទឹកចិត្តគូភាគីក្នុងការចុះកិច្ចព្រមព្រៀង សន្ធានាកម្ម។ លើសពីនេះទៅទៀត ការរារាំងការប្តឹងទៅតុលាការអាចកើតឡើងនូវបញ្ហាច្បាប់ធម្មនុញ្ញដែលការ ប្តឹងទៅតុលាការនៅក្នុងយុត្តាធិការមួយចំនួនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសិទ្ធិមិនអាចកាត់ផ្ដាច់បាន។^{៣៩}

៩៣. នៅក្នុងមាត្រា ១៤ ច្បាប់គំរូកំណត់ខ្លួនឯង ៣កំណត់នឹងសម្មតិកម្មក្នុងករណីដែលគូភាគីបានព្រមព្រៀង ជាក់លាក់ក្នុងការលះបង់សិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងការចាប់ផ្ដើមដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ ខណៈពេលដែល សន្ធានាកម្មមិនទាន់បានបញ្ចប់នៅឡើយ។ ផលវិបាកនៃបញ្ញត្តិនោះគឺថា តុលាការឬវេទិកាមជ្ឈត្តកម្មនឹងមានកាតព្វកិច្ច ក្នុងការរារាំងបណ្តឹងនៅតុលាការ ឬមជ្ឈត្តការបន្តទៅមុខទៀត ប្រសិនបើការបន្តទៅមុខនោះនឹងបំពានលើកិច្ច ព្រមព្រៀងរបស់គូភាគី។

“លើកលែងតែក្នុងវិសាលភាពចាំបាច់សម្រាប់ភាគីតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនដើម្បីរក្សាសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ”

៩៤. សូម្បីតែនៅក្នុងករណីដែលគូភាគីនឹងបានព្រមព្រៀងបោះបង់សិទ្ធិក្នុងការផ្ដើមដំណើរការនីតិវិធី មជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ ខណៈពេលដែលសន្ធានាកម្មមិនទាន់បញ្ចប់ក៏ដោយ មាត្រា ១៤ បង្កើតលទ្ធភាពសម្រាប់ ភាគីក្នុងការមិនគោរពតាមកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ ក្នុងករណីដែលតាមការយល់ឃើញរបស់ភាគីនោះ ការផ្ដើម ដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ គឺចាំបាច់ដើម្បីរក្សាសិទ្ធិរបស់ខ្លួន បញ្ញត្តិនោះផ្អែកលើការសន្មតថា គូភាគី នឹងពិតជាដាក់កម្រិតលើខ្លួនឯង ប្រកបដោយសុចរិតភាព និងភាពស្មោះត្រង់ ក្នុងការផ្ដើមដំណើរការនីតិវិធី មជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ ក្នុងកាលៈទេសៈដែលដំណើរការនីតិវិធីបែបនេះគឺពិតជាចាំបាច់ដើម្បីរក្សាសិទ្ធិរបស់ ពួកគេ។ កាលៈទេសៈដែលអាចមានដែលត្រូវការដំណើរការនីតិវិធីបែបនេះ រួមមានភាពចាំបាច់ក្នុងការស្វែងរក វិធានការការពារបណ្តោះអាសន្ន ឬដើម្បីជៀសវាងការផុតកំណត់នៃរយៈពេលកំណត់។^{៤០} ភាគីក៏អាចផ្ដើម

^{៣៩} Ibid កថាខណ្ឌទី១១២។

^{៤០} Ibid កថាខណ្ឌទី១១៧។

ដំណើរការនីតិវិធីតុលាការ ឬមជ្ឈត្តការ ក្នុងករណីដែលភាគីម្ខាងទៀតនៅតែអសកម្ម ហើយរារាំងដល់ការអនុវត្ត កិច្ចព្រមព្រៀងសន្ធានកម្ម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្នុងករណីបែបនេះភាគីអាចផ្ដើមដំណើរការនីតិវិធី តុលាការ ឬមជ្ឈត្តការ បន្ទាប់ពីដំណើរការសន្ធានកម្មត្រូវបានបញ្ចប់អនុលោមតាមមាត្រា ១២ ។^{៤១}

៩៥. មាត្រា ១៤ បញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា សិទ្ធិរបស់គូភាគីក្នុងការប្រើប្រាស់ដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ គឺជាករណីលើកលែងចំពោះកាតព្វកិច្ចរបស់តុលាការ ឬវេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ក្នុងការផ្អាករាល់ដំណើរការនីតិវិធី ក្នុងករណី ដែលមានការបោះបង់ពីសំណាក់គូភាគីនូវសិទ្ធិក្នុងការផ្ដើមដំណើរការនីតិវិធីមជ្ឈត្តការ ឬតុលាការ។^{៤២}

សេចក្ដីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ១៤

កំណត់ហេតុផ្លូវការនៃមហាសន្និបាតលើកទី៧៣ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៤
កំណត់ហេតុផ្លូវការនៃមហាសន្និបាតលើកទី៥៧ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី១១១-១១៨
និង ១៧១

- A/CN.៩/៥០៦ កថាខណ្ឌទី១២៤-១២៩
- A/CN.៩/WGII/WP១១៥ ចំណាំទី៤២ និង ៤៣
- A/CN.៩/៤៨៧ កថាខណ្ឌទី១៤៦-១៥០
- A/CN.៩/WGII/WP១១៣/Add១ លេខយោងទី៣៦ និង ៣៧
- A/CN.៩/៤៨៥ កថាខណ្ឌទី១៥៤-១៥៨
- A/CN.៩/៤៦៨ កថាខណ្ឌទី៤៥-៤៩
- A/CN.៩/WGII/WP១០៨ កថាខណ្ឌទី៤៩-៥២
- វិធានស្តីពីការផ្សះផ្សា UNCITRAL មាត្រា ១៦
- វិធានស្តីពីសន្ធានកម្ម UNCITRAL មាត្រា ១០ កថាខណ្ឌទី២

មាត្រា ១៥៖ លក្ខណៈចងកាតព្វកិច្ច និងអនុវត្តបាននៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះសា
ប្រសិនបើគូភាគីចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសះសាវិវាទ កិច្ចព្រមព្រៀងសះសានោះមានអានុភាពចងកាតព្វកិច្ច និងអាច អនុវត្តបាន។

សេចក្ដីកំណត់លើមាត្រា ១៥

៩៦. មាត្រា ១៥ សង្កត់ធ្ងន់លើលក្ខណៈដែលចងកាតព្វកិច្ច និងអាចអនុវត្តបាននៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះសា។ មាត្រា នេះចែងអំពីលទ្ធផល នៃដំណើរការសន្ធានកម្ម ហើយដូច្នេះមាត្រា នេះបញ្ចប់ផ្នែកទី២ ដែលចែងអំពី នីតិវិធីសន្ធានកម្ម (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី១៣២)។ ពាក្យ “ចងកាតព្វកិច្ច” ឆ្លុះបញ្ចាំងពីកាតព្វកិច្ចកិច្ចសន្យា រវាងគូភាគី ហើយមានគោលបំណងក្នុងការសម្រួលដល់នីតិវិធីចម្រុះនៃការអនុវត្តជាមុន ដែលខុសគ្នាពីយុត្តាធិការ មួយ ទៅយុត្តាធិការមួយ។ លើសពីនេះ ពាក្យថា “អាចអនុវត្តបាន” ឆ្លុះបញ្ចាំងពីលក្ខណៈនៃកាតព្វកិច្ចនោះ ដែល ងាយនឹងអនុវត្តដោយតុលាការ ដោយមិនបញ្ជាក់ពីលក្ខណៈ នៃការអនុវត្តនោះ (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌ ទី៧៩)។

៩៧. ទាក់ទងនឹងទំនាក់ទំនងរវាងមាត្រា ១៥ និងផ្នែកទី៣ គួរកត់សំគាល់ថាមាត្រា ១៥ សំដៅលើការអនុវត្ត កិច្ចព្រមព្រៀងសះសា ដោយមិនតម្រូវឱ្យកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងនោះមានលក្ខណៈជាអន្តរជាតិឡើយ។ មាត្រា ១៥ គ្រប់គ្រងលើការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសះសាដែលកើតចេញពីសន្ធានកម្មអន្តរជាតិ ចំណែកផ្នែកទី៣ គឺអនុវត្ត តឹងរឹងចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងសះសាដែលមានលក្ខណៈអន្តរជាតិនៅពេលកិច្ចព្រមព្រៀងនោះបានចុះ។

^{៤១} Ibid។
^{៤២} Ibid កថាខណ្ឌទី១១៦។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ១៥

កំណត់ហេតុផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត លើកទី៧៣ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៤
កំណត់ហេតុផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត លើកទី៥៧ អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៥៧/១៧) កថាខណ្ឌទី១១៩-១២៦
និង ១៧២

A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី១១៩ ១២៥ និង ១៣២

A/CN.៩/WGII/WP២០៥ កថាខណ្ឌទី៤៥-៤៦

A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៧៦-៨៣។

ផ្នែកទី ៣៖ កិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយអន្តរជាតិ

សេចក្តីកំណត់លើផ្នែកទី៣

៩៨. ផ្នែកទី៣ នៃច្បាប់គំរូផ្តោតលើលទ្ធផល នៃនីតិវិធីសន្ធានាកម្ម ដែលជាកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយ។ ផ្នែកនេះចែង
អំពីស្ថានភាពដែលភាគីម្ខាងស្វែងរកការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយ ឬបដិសេធកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយជាការការពារ
ឬសម្រាប់គោលបំណងនីតិវិធីផ្សេងទៀត។ កង្វះយន្តការអនុវត្តរួមសម្រាប់កិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយត្រូវបានចាត់ទុកថា
ជាឧបសគ្គចម្បងចំពោះការប្រើប្រាស់សន្ធានាកម្មកាន់តែទូលំទូលាយ (A/CN.៩/៨៣២ កថាខណ្ឌទី១៧-១៩)។

៩៩. ផ្នែកទី៣ មិនចែងអំពីកិច្ចព្រមព្រៀងក្នុងការដាក់វិវាទទៅសន្ធានាកម្មទេ ដោយសារមូលដ្ឋានដែលសន្ធានាកម្ម
អាចត្រូវបានធ្វើឡើងមានភាពចម្រុះ និងរួមមានមិនត្រឹមតែកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងគូភាគីប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏មានបញ្ញត្តិចាប់
បង្ខំនៃច្បាប់ ឬសេចក្តីបង្គាប់បញ្ជាដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចផងដែរ។

១០០. មាត្រា ១៦ ដល់២០ ត្រូវបានរៀបចំស្របពេលជាមួយនឹងនឹងការរៀបចំអនុសញ្ញាសិង្ហបុរីស្តីពីសន្ធានាកម្ម
ដើម្បីសម្រួលដល់កម្រិតផ្សេងៗគ្នា នៃបទពិសោធន៍ជាមួយនឹងសន្ធានាកម្មតាមយុត្តាធិការផ្សេងៗ (A/CN.៩/៩០១
កថាខណ្ឌទី៩៣)។ វិធីសាស្ត្រទ្វេដង នៃការតាក់តែងបញ្ញត្តិរបស់អនុសញ្ញា និងច្បាប់គំរូ គួរតែអនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋជា
ច្រើនតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ក្នុងការប្រើប្រាស់យ៉ាងហោចណាស់មួយក្នុងចំណោមលិខិតតុបករណ៍ទាំងពីររបស់
UNCITRAL ស្តីពីកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្ម។ រដ្ឋដែលអនុម័តអនុសញ្ញាអាចប្រើ
ផ្នែកទី៣ ជាផ្នែកនៃច្បាប់ក្នុងការប្រតិបត្តិអនុសញ្ញា។

១០១. ជាការពិចារណា ទាំងអនុសញ្ញា និងផ្នែកទី៣ នៃច្បាប់គំរូ ត្រូវបានតាក់តែងឡើងជាមួយនឹងកម្រិតនៃ
សង្គតិភាពខ្ពស់បំផុត ដែលមានភាពខុសប្លែកគ្នាតែក្នុងករណីដែលលក្ខណៈខុសគ្នានៃលិខិតតុបករណ៍ត្រូវឱ្យ
ប្រើពាក្យផ្សេងគ្នា (A/CN.៩/៩៤៣ កថាខណ្ឌទី១១)។ ការពិភាក្សាលើលិខិតតុបករណ៍ទាំងពីរនេះបានកើតឡើង
ក្នុងពេលដំណាលគ្នា។

ជម្រើសសម្រាប់រដ្ឋអនុម័ត

ការអនុវត្តនៃផ្នែកទី៣ ចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយដែលមិនមែនជាលទ្ធផលនៃសន្ធានាកម្ម

១០២. ខណៈពេលដែលផ្នែកទី៣ មានគោលបំណងធ្វើសុខដុមនីយកម្មវិធានគ្រប់គ្រងការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយ
អន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្ម ភាពបត់បែនត្រូវបានផ្តល់ជូនដល់រដ្ឋ ប្រសិនបើពួកគេចង់ពង្រីកការអនុវត្ត
ផ្នែកនេះចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងដែលមិនមានលទ្ធផល នៃសន្ធានាកម្ម។ គោលបំណងគឺដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យការអនុវត្ត
ផ្នែកទី៣ ចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយ ដោយមិនគិតពីនីតិវិធីដែលនាំទៅដល់ការសម្រេចបានកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងនោះ
ដរាបណាគោលបំណងរបស់កិច្ចព្រមព្រៀងនោះគឺដើម្បីសះស្បើយវិវាទ (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី១៣៣-១៣៧)។

១០៣. ដើម្បីធ្វើឱ្យផ្នែកទី៣ អនុវត្តបានចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងសះស្បើយអន្តរជាតិជាទូទៅ ដោយមិនគិតពីថាតើវាកើត
ចេញពីសន្ធានាកម្មនោះទេ រដ្ឋអនុម័តចាំបាច់ត្រូវធ្វើវិសោធនកម្មមាត្រា ខាងក្រោម៖

— កថាខណ្ឌទី(១) នៃមាត្រា ១៦ ជាមួយនឹងការលុបពាក្យ “លទ្ធផលនៃសន្ធានាកម្ម និង”

– ការលុបកថាខណ្ឌទី(១)(ខ) នៃមាត្រា ១៨ និងសេចក្តីយោងទៅពាក្យ “សន្និសីទ” នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី(២) នៃមាត្រា ១៨–កថាខណ្ឌទី(១)(ង) និង(ច) ក៏ដូចជា(២)(ខ) នៃមាត្រា ១៩ ។

ការអនុវត្តផ្នែកទី៣ ដោយផ្អែកលើកិច្ចព្រមព្រៀងរបស់គូភាគី

១០៤. លេខយោងទី៦ ដល់មាត្រា ១៦(១) ផ្តល់ឱ្យរដ្ឋនូវលទ្ធភាពនៃការប្រើប្រាស់យន្តការជ្រើសរើសចូលពេល គឺអនុវត្តផ្នែកទី៣ តែក្នុងករណីដែលគូភាគីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្មោះត្រង់បានព្រមព្រៀងលើការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀង នោះ។ លេខយោងទី៦ ឆ្លុះបញ្ចាំងពីការរក្សាសិទ្ធិដែលមាននៅក្នុងមាត្រា ៨(១)(ខ) នៃអនុសញ្ញាសិង្ហបុរីស្តីពី សន្និសីទកម្មដែលអនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋធ្វើការរក្សាសិទ្ធិ ដែលខ្លួននឹងអនុវត្តអនុសញ្ញានេះក្នុងវិសាលភាពដែលគូភាគីបាន យល់ព្រមលើការអនុវត្តអនុសញ្ញានេះ (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី១៣៧)។

ផ្នែកទី ៣៖ កិច្ចព្រមព្រៀងសង្គមជាតិ

មាត្រា ១៦៖ វិសាលភាព នៃការអនុវត្តនៃផ្នែកនេះ និងនិយមន័យ

១. ផ្នែកនេះអនុវត្តចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្និសីទកម្ម និងបានចុះជាលាយលក្ខណ៍ អក្សរ ដោយគូភាគី ដើម្បីដោះស្រាយវិវាទពាណិជ្ជកម្ម (“កិច្ចព្រមព្រៀងសង្គមជាតិ”)។^៦
២. ផ្នែកនេះមិនអាចអនុវត្តចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងសង្គមជាតិនោះទេ៖
 - (ក) បានចុះកិច្ចព្រមព្រៀងដើម្បីដោះស្រាយវិវាទដែលកើតចេញពីប្រតិបត្តិការផ្ទេរ ដោយភាគីម្ខាង (ជាអ្នកប្រើប្រាស់) សម្រាប់គោលបំណងផ្ទាល់ខ្លួន គ្រួសារ ឬកិច្ចការផ្ទះ
 - (ខ) ទាក់ទងទៅនឹងច្បាប់គ្រួសារ ច្បាប់សន្តតិកម្ម ឬច្បាប់ការងារ។
៣. ផ្នែកនេះមិនអនុវត្តចំពោះ៖
 - (ក) កិច្ចព្រមព្រៀងសង្គមជាតិ៖
 - (i) ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយតុលាការ ឬត្រូវបានចុះនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីចំពោះមុខ តុលាការ និង
 - (ii) ដែលអាចអនុវត្តបានជាសេចក្តីសម្រេចនៅក្នុងរដ្ឋនៃតុលាការនោះ
 - (ខ) កិច្ចព្រមព្រៀងសង្គមជាតិដែលត្រូវបានកាត់ត្រាទុក និងអាចអនុវត្តបានជាមជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យ។
៤. កិច្ចព្រមព្រៀងសង្គមជាតិមានលក្ខណៈជា “អន្តរជាតិ” ប្រសិនបើនៅពេលនៃការចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសង្គមជាតិនោះ៖^៧
 - (ក) យ៉ាងហោចណាស់គូភាគីពីរនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសង្គមជាតិមានទីតាំងអាជីវកម្មរបស់ពួកគេនៅក្នុងរដ្ឋផ្សេងគ្នា ឬ
 - (ខ) រដ្ឋដែលគូភាគី នៃកិច្ចព្រមព្រៀងសង្គមជាតិមានទីតាំងធ្វើអាជីវកម្មខុសពី៖
 - (i) រដ្ឋ ដែលមួយផ្នែកធំនៃកាតព្វកិច្ចក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងសង្គមជាតិត្រូវបានអនុវត្ត ឬ
 - (ii) រដ្ឋ ដែលកម្មវត្ថុ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងសង្គមជាតិមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធបំផុត។
៥. សម្រាប់គោលបំណងនៃកថាខណ្ឌទី៤៖
 - (ក) ប្រសិនបើភាគីមួយមានទីតាំងអាជីវកម្មច្រើនជាងមួយកន្លែង ទីតាំងអាជីវកម្មដែលពាក់ព័ន្ធគឺជា កន្លែងដែលមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធបំផុតទៅនឹងវិវាទ ដែលត្រូវបានដោះស្រាយដោយកិច្ចព្រមព្រៀងសង្គមជាតិ ដោយ ពិចារណាលើកាលៈទេសៈដែលបានដឹង ឬគិតគូរដោយគូភាគីនៅពេលចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសង្គមជាតិ

(ខ) ប្រសិនបើភាគីមួយពុំមានទីតាំងអាជីវកម្មទេ ទីតាំងត្រូវផ្អែកលើទីតាំងលំនៅឋានរបស់ភាគីនោះ។

៦. កិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាមួយលក្ខណៈជា "លាយលក្ខណ៍អក្សរ" ប្រសិនបើខ្លឹមសាររបស់ កិច្ចព្រមព្រៀងនោះត្រូវបានកត់ត្រាក្នុងទម្រង់ណាមួយក៏ដោយ។ លក្ខខណ្ឌដែលកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ត្រូវបានបំពេញដោយការទំនាក់ទំនងតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក ប្រសិនបើព័ត៌មានដែលមាននៅក្នុងនោះអាចចូលយក បានដើម្បីប្រើប្រាស់សម្រាប់ជាឯកសារយោងជាបន្តបន្ទាប់។

^៥រដ្ឋអាចពិចារណាអនុម័តផ្នែកនេះ ដើម្បីអនុវត្តចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាវិវាទ ដោយមិនគិតថាតើកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាបានកើតចេញពីសន្ធានាកម្មនោះទេ។ ការកែប្រែ នឹងតម្រូវឱ្យធ្វើឡើងចំពោះដែលពាក់ព័ន្ធ។

^៦រដ្ឋអាចពិចារណាអនុម័តផ្នែកនេះដើម្បីអនុវត្តត្រឹមតែក្នុងករណីដែលគូភាគី នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាបានព្រមព្រៀងចំពោះវិសាលភាពនៃផ្នែកនេះ។

^៧រដ្ឋអាចពិចារណាពង្រីកនិយមន័យនៃ កិច្ចព្រមព្រៀងស្របជា "អន្តរជាតិ" តាមរយៈការបន្ថែមនូវកថាខណ្ឌរង ចំពោះកថាខណ្ឌទី៤៖ " កិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាគឺ "អន្តរជាតិ" ផងដែរ ប្រសិនបើជាលទ្ធផល នៃសន្ធានាកម្មអន្តរជាតិ ដូចបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា ៣ កថាខណ្ឌទី២ ទី៣ និងទី៤។"

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ១៦

វិសាលភាព

១០៥. មាត្រា ១៦ កំណត់វិសាលភាពនៃការអនុវត្តផ្នែកទី៣ លើកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាអន្តរជាតិ និងឆ្លុះបញ្ចាំងពីមាត្រា ២ នៃ អនុសញ្ញាសិង្ហបុរី។ កថាខណ្ឌទី១ ណែនាំពាក្យទូទៅ "កិច្ចព្រមព្រៀងស្របជា" ដែលសំដៅទៅលើកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្ម ហើយបានសម្រេចជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដោយគូភាគីដើម្បីដោះស្រាយជម្លោះពាណិជ្ជកម្ម។ មាត្រា ១៦ កំណត់បន្ថែមនូវសញ្ញាណនៃ "អន្តរជាតិ" និង "ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ"។ គួរកត់សំគាល់ថាគ្មានដែនកំណត់ចំពោះលក្ខណៈ នៃការសង្គ្រោះ ឬកាតព្វកិច្ចកិច្ចសន្យាត្រូវបានចែងនោះទេ (A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី៤៧-៥០)។

១០៦. កិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាអាចដោះស្រាយបញ្ហាដែលមិនត្រូវបានពិចារណានៅពេលសន្ធានាកម្មបានចាប់ផ្តើម។ ដូច្នេះកថាខណ្ឌទី១ កំណត់កិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាថាជា "លទ្ធផលពី" សន្ធានាកម្ម ដើម្បីជៀសវាងផលវិបាកនៅដំណាក់កាលអនុវត្ត (A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី៦៩)។

១០៧ ចំពោះកាតព្វកិច្ចដែលបានគ្របដណ្តប់ ដោយសារកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាអាចមានទាំងកាតព្វកិច្ចផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងមិនមែន ហិរញ្ញវត្ថុផ្នែកទី៣អនុវត្តចំពោះប្រភេទ នៃកាតព្វកិច្ចទាំងពីរ។ ហេតុផលគឺ ថាការផ្តល់នូវការអនុវត្តត្រឹមតែកាតព្វកិច្ចផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ នឹងមានការរឹតត្បិតខ្លាំង ហើយនឹងបង្កើតអតុល្យភាពរវាងគូភាគី។ ផ្នែកទី៣ ត្រូវបានតាក់តែងឡើង ដែលរាល់បញ្ហាដែលអាចកើតមានក្នុងការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបានចាត់ចែងដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចស្របតាមច្បាប់ជាធរមាន។

ការដកចេញពីវិសាលភាព

១០៨ កថាខណ្ឌទី(២) និង(៣) ផ្តល់នូវបញ្ជីពេញលេញនៃការដកចេញ ក្នុងករណីដែលផ្នែកទី៣ មិនត្រូវបានអនុវត្ត។

- កិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលកើតឡើងពីប្រតិបត្តិការដែលចូលរួមដោយគូភាគី (អ្នកប្រើប្រាស់) សម្រាប់គោលបំណង ផ្ទាល់ខ្លួន គ្រួសារ ឬផ្ទះសម្បែង ឬពាក់ព័ន្ធនឹងច្បាប់គ្រួសារ សន្តតិកម្ម ឬការងារ

១០៩ កថាខណ្ឌទី២ ដកចេញការអនុវត្តផ្នែកទី៣ ចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលទាក់ទងនឹងបញ្ហានៃច្បាប់អ្នកប្រើប្រាស់ គ្រួសារ សន្តតិកម្ម និងការងារ។ ដោយសារពាក្យថា "អ្នកប្រើប្រាស់" អាចត្រូវបានគេយល់ខុសគ្នានៅក្នុងយុត្តាធិការផ្សេងៗភាសាពិពណ៌នាបច្ចុប្បន្ន "សម្រាប់គោលបំណងផ្ទាល់ខ្លួន គ្រួសារ ឬផ្ទះសម្បែង" ត្រូវបានប្រើជាមួយនឹងសេចក្តីយោងដាក់ស្តែងចំពោះ "អ្នកប្រើប្រាស់" (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៥៨-៥៩)។ វិធីសាស្ត្រនេះគឺស្របទៅនឹងបញ្ញត្តិដែលមាននៅក្នុងលិខិតតុបករណ៍ UNCITRAL ផ្សេងទៀត ដូចជា

មាត្រា ៤(ក) នៃអនុសញ្ញាស្តីពីរយៈពេលកំណត់ក្នុងការលក់ទំនិញអន្តរជាតិ និងមាត្រា ២(ក) នៃអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីកិច្ចសន្យាសម្រាប់ការលក់ទំនិញអន្តរជាតិ។

១១០. កថាខណ្ឌ(២)(ខ) សំដៅលើកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលកើតចេញពីវិវាទផ្នែក “ច្បាប់” គ្រួសារ សន្តតិកម្ម ឬការងារ ដែលផ្ទុយពី “បញ្ហា”។ រូបមន្តនេះមានគោលបំណងក្នុងការធានាថា “បញ្ហា” គ្រួសារ ដែលអាចរួមបញ្ចូលវិវាទពាណិជ្ជកម្មដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសមាជិកគ្រួសារដែលត្រូវបានដោះស្រាយដោយសន្តានកម្ម នឹងស្ថិតនៅក្រោមវិសាលភាពនៃផ្នែកទី៣។

– កិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលបានសម្រេចនៅក្នុងដំណើរការ នៃដំណើរការនីតិវិធីតុលាការ ឬមជ្ឈត្តការ

១១១. កថាខណ្ឌទី៣ ផ្តល់នូវករណីលើកលែងចំនួនពីរ៖ កិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលត្រូវបាន (i) អនុញ្ញាតដោយតុលាការ ឬត្រូវបានសម្រេចនៅចំពោះមុខតុលាការ ហើយក្នុងទម្រង់ នៃសាលក្រមរបស់តុលាការ ឬ (ii) សម្រេចក្នុងអំឡុងពេល នៃមជ្ឈត្តការ ហើយក្នុងទម្រង់មជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យ។ ដោយសារកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាបែបនេះអាចត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់ជាក់លាក់ផ្សេងទៀត(រួមទាំងលិខិតតុលាការអន្តរជាតិដូចជា អនុសញ្ញាស្តីពីជម្រើស នៃកិច្ចព្រមព្រៀងតុលាការ និងអនុសញ្ញាថ្ងៃទី២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ ស្តីពីការទទួលស្គាល់ និងការអនុវត្តសាលក្រមបរទេសក្នុងរឿងរដ្ឋប្បវេណី ឬពាណិជ្ជកម្ម ព្រមទាំងអនុសញ្ញាញូវយ៉កស្តីពីការទទួលស្គាល់ និងការអនុវត្តមជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យបរទេស(១៩៥៨) (“អនុសញ្ញាញូវយ៉ក”) គោលបំណង នៃការដកចេញទាំងនេះគឺ ដើម្បីជៀសវាងការត្រួតស៊ីគ្នាដែលអាចកើតមានជាមួយ ឬគម្លាតជាមួយក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ដែលមានស្រាប់ (A/CN.៩/៩០១ កថាខណ្ឌទី២៦)។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ រដ្ឋមានភាពបត់បែនក្នុងការបង្កើតច្បាប់ដើម្បីគ្របដណ្តប់លើកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលបានសម្រេចនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីតុលាការ ឬមជ្ឈត្តការដោយហេតុនេះការពង្រីកវិសាលភាពនៃផ្នែកទី៣ (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី១៩)។

១១២. ការដកចេញដំបូងក្នុងកថាខណ្ឌ(៣)(ក) មានគោលបំណងគ្របដណ្តប់យ៉ាងទូលំទូលាយ នៃកាលៈទេសៈផ្សេងៗគ្នា (A/CN.៩/៩០១ កថាខណ្ឌទី៦១)។ នៅពេលដំណើរការនីតិវិធីការរបស់តុលាការត្រូវបានចាប់ផ្តើមប៉ុន្តែគួរកត់សម្គាល់ថាដោះស្រាយតាមរយៈសន្តានកម្ម និងកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលកើតឡើងតាមរយៈនោះគឺ នៅខាងក្រៅវិសាលភាព នៃច្បាប់គំរូ លុះត្រាតែកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយតុលាការ ឬសម្រេចនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីចំពោះមុខតុលាការ ហើយអាចអនុវត្តជាសាលក្រមក្នុងរដ្ឋនោះ ក្នុងករណីដែលដំណើរការនីតិវិធីរបស់តុលាការបានចាប់ផ្តើម (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី២០)។ កិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលសម្រេចបានក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការនីតិវិធីតុលាការ ប៉ុន្តែមិនត្រូវបានកត់ត្រាចូលក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការក៏នៅក្រៅវិសាលភាពនៃច្បាប់គំរូដែរ លុះត្រាតែកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយតុលាការ ឬសម្រេចក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខតុលាការ ហើយអាចអនុវត្តជាសាលក្រមនៅក្នុងរដ្ឋដែលដំណើរការនីតិវិធីរបស់តុលាការបានធ្វើឡើង (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី២១)។ ឃ្លាថា “អាចអនុវត្តបានជាសាលក្រម” មានគោលបំណងដោះស្រាយនូវចន្លោះប្រហោងដែលអាចកើតឡើងពីការមិនអនុវត្តនៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយតុលាការ ឬត្រូវបានសម្រេចក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខតុលាការ (A/CN.៩/៩០១ កថាខណ្ឌទី៦១)។ ក្នុងន័យនេះប្រសិនបើសាលក្រមមួយស្ថិតនៅក្រៅវិសាលភាពនៃរបបអនុវត្តដែលពាក់ព័ន្ធ កិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាអាចនៅតែត្រូវបានពិចារណាសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ។ ដើម្បីកំណត់ភាពអាចអនុវត្តបាន នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយតុលាការ ឬត្រូវបានសម្រេចនៅចំពោះមុខតុលាការ សេចក្តីយោងគួរតែត្រូវបានធ្វើឡើងថាតើវាអាចអនុវត្តបាន “នៅក្នុងរដ្ឋនៃតុលាការនោះ” ដែរឬទេ។ ការផ្តល់មតិយោបល់ដែលការអនុវត្តត្រូវបានកំណត់ដោយយោងទៅតាមច្បាប់របស់រដ្ឋដែលការអនុវត្តត្រូវបានស្នើសុំ មិនបានទទួលការគាំទ្រក្នុងអំឡុងពេលរៀបចំច្បាប់គំរូនោះទេ។ ហេតុផលដែលបានបង្ហាញគឺជាវិធីសាស្ត្របែបនេះនឹងបង្កើតឱ្យមានការយល់ច្រឡំ (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី២៤ សូមមើលផងដែរ A/CN.៩/WGII/WP.២០២ កថាខណ្ឌទី១៥-១៦)។

១១៣. ទាក់ទងទៅករណីលើកលែងទីពីរក្នុងកថាខណ្ឌទី(៣)(ខ) ឃ្លាថា “អាចអនុវត្តបានជាមជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យ” មានគោលបំណងដើម្បីដោះស្រាយចន្លោះប្រហោងដែលអាចកើតឡើងពីការមិនអាចអនុវត្តបាន នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលបានកត់ត្រាក្នុងទម្រង់ជាមជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យនៅក្នុងយុត្តាធិការមួយចំនួន (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី២៥)។ ក្នុងន័យនេះ ប្រសិនបើជាមជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យដែលកត់ត្រាកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាមិនអាចទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីរបប

ការអនុវត្តសម្រាប់មជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យ កិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ។ ក្នុងអំឡុងពេល នៃការរៀបចំច្បាប់គំរូនេះ មានការពិភាក្សាអំពីការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ។ គួរតែត្រូវបានសម្រេចដោយយោងទៅតាមច្បាប់ នៃរដ្ឋភាគី រដ្ឋដែលការអនុវត្តត្រូវបានស្នើសុំ ឬ ទីកន្លែង នៃមជ្ឈត្តការ។ វាត្រូវបានឯកភាពជាចុងក្រោយថា សំណួរ នៃការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូនឹងត្រូវទុកអោយអាជ្ញាធររបស់រដ្ឋដែលមានសមត្ថកិច្ច (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី២៥-២៧)។

១១៤. គួរកត់សម្គាល់ថា ត្រឹមតែការចូលរួមរបស់ចៅក្រម ឬមជ្ឈត្តករក្នុងដំណើរការសន្ធានាកម្ម មិនគួរនាំឱ្យកិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ ត្រូវបានដកចេញពីវិសាលភាព នៃលិខិតតុបករណ៍ (A/CN.៩/៩០១ កថាខណ្ឌទី២៥ សូមមើល កថាខណ្ឌទី៤៧ ខាងលើ)។

និយមន័យនៃ “អន្តរជាតិ”

១១៥. វិសាលភាព នៃផ្នែកទី៣ ត្រូវបានកម្រិតចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ។ និយមន័យ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី(៤) និង(៥) នៃមាត្រា ១៦ ផ្តល់នូវលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យច្បាស់លាស់ និង សាមញ្ញដើម្បីកំណត់ថាតើកិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ នៃផ្នែកទី៣ ឬទេ។ និយមន័យបញ្ជាក់ច្បាស់ ថាលក្ខណៈ “អន្តរជាតិ” នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ មិនកើតចេញពីលក្ខណៈ “អន្តរជាតិ” នៃសន្ធានាកម្មទេ ប៉ុន្តែមកពី កិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូដោយខ្លួនឯង (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី១២១-១២៧)។

១១៦. ក្នុងអំឡុងពេលនៃការរៀបចំច្បាប់គំរូ វាត្រូវបានពិចារណាថាតើលក្ខណៈអន្តរជាតិ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ គួរតែត្រូវបានវាយតម្លៃនៅពេលបញ្ចប់កិច្ចព្រមព្រៀងដើម្បីធ្វើសន្ធានាកម្ម ឬនៅពេលបញ្ចប់កិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ។ ផ្នែកទី៣ បញ្ជាក់ច្បាស់ថា ចំណុចពាក់ព័ន្ធ នៃពេលវេលាសម្រាប់ការកំណត់លក្ខណៈអន្តរជាតិ គឺជាពេលវេលានៃ ការបញ្ចប់កិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ ដោយមិនគិតពីថាតើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យពាក់ព័ន្ធត្រូវបានបំពេញនៅចំណុចណាមួយ ក្នុងពេលដំណើរការនីតិវិធីនោះទេ (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី២៨ និង ១២១-១២៧)។ អាស្រ័យហេតុនេះ កិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ ទោះបីជានីតិវិធីសន្ធានាកម្មមិនមែនជាលក្ខណៈអន្តរជាតិក៏ដោយ (ឧទាហរណ៍ ភាគីណាមួយបានផ្លាស់ប្តូរទីតាំងអាជីវកម្មរបស់ខ្លួនទៅរដ្ឋផ្សេងពីភាគីម្ខាងទៀតបន្ទាប់ពីការចាប់ផ្តើម ដំណើរការនីតិវិធី និងមុនពេលបញ្ចប់កិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ)។ លើសពីនេះ រូបមន្តដែលបានអនុម័ត “នៅពេល នៃ ការសម្រេចកិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូ” ត្រូវបានប្រើដើម្បីធានាថាផ្នែកទី៣ក៏អនុវត្តចំពោះស្ថានភាពដែលសន្ធានាកម្មមិនបាន ចាប់ផ្តើមដោយផ្អែកលើកិច្ចព្រមព្រៀងដើម្បីធ្វើសន្ធានាកម្មរវាងភាគីផងដែរ (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី ១២៣)។

១១៧. វាត្រូវបានទទួលស្គាល់ផងដែរថា គួរកត់សម្គាល់ថា ភាគី នៃសន្ធានាកម្មអន្តរជាតិក្រោមនិយមន័យ នៃកថាខណ្ឌទី(២) នៃ មាត្រា ៣ នឹងរំពឹងថាកិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូដែលកើតឡើងពីដំណើរការនោះ នឹងត្រូវជាកម្មវត្ថុក្នុងការអនុវត្តក្នុងផ្នែកទី៣ ខណៈពេលដែលកិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូដែលអាចមិនមែនជាលក្ខណៈអន្តរជាតិក្រោមកថាខណ្ឌ (៤) នៃមាត្រា ១៦ ។ ក្នុងន័យនេះ ជម្រើសមួយក៏ត្រូវបានផ្តល់ជូនផងដែរនៅក្នុងច្បាប់គំរូ នៅក្រោមលេខយោងទី៧ ទាក់ទងនឹងការអនុវត្ត ដែលអាចកើតមាននៃផ្នែកទី៣ ចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូដែលមិនមែនជាលក្ខណៈអន្តរជាតិតាមកថាខណ្ឌ(៤) ប៉ុន្តែ បានមកពីសន្ធានាកម្មអន្តរជាតិ (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី១២៤-១២៧)។

១១៨. កថាខណ្ឌទី៥ នៃមាត្រា ១៦ ផ្តល់នូវលក្ខខណ្ឌដើម្បីកំណត់ទីតាំងអាជីវកម្មរបស់ភាគី ក្នុងករណីដែលភាគី មានទីតាំងអាជីវកម្មច្រើនជាងមួយ ឬគ្មានទីតាំងអាជីវកម្ម។ ចំពោះពាក្យថា “ទីតាំងអាជីវកម្ម” ត្រូវបានគេស្គាល់ ច្បាស់ និងត្រូវបានគេប្រើជាញឹកញាប់នៅក្នុងបរិបទច្បាប់ពាណិជ្ជកម្ម ពាក្យនេះមិនត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងផ្នែកទី៣ នោះទេ (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី២៧-២៨)។

លក្ខខណ្ឌជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ

១១៩. សេចក្តីយោងទៅឃ្លាថា “បានសម្រេចជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ” នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី(១) នៃមាត្រា ១៦ ដែល បានកំណត់បន្ថែមនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី(៦) នៃមាត្រា ១៦ ឆ្លុះបញ្ចាំងពីតម្រូវការសម្រាប់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដែលត្រូវ បានផ្តល់ជូនជាមួយនឹងកិច្ចព្រមព្រៀងស្របតាមការសម្រាប់ការអនុវត្តក្រោមច្បាប់គំរូដែលបំពេញលក្ខខណ្ឌទម្រង់អប្បបរមា ដើម្បីដំណើរការបន្តលើពាក្យសុំ (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៣២-៣៦)។ មធ្យោបាយទំនើប នៃការទំនាក់ទំនង និងការប្រើប្រាស់ពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវ

បានពិចារណាក្នុងកថាខណ្ឌទី(៦)ដែល ប្រមើលនូវគោលការណ៍ដែលមាន មុខងារសមមូលដូចដែលបានបញ្ចូល ក្នុងអត្ថបទ UNCITRAL ស្តីពីពាណិជ្ជកម្មអេឡិចត្រូនិក (A/CN.៩/៨៦៧ កថាខណ្ឌទី១៣៣)។ វិធាននៃមុខងារ សមមូល សម្រាប់លក្ខខណ្ឌជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ក្រោមផ្នែកទី៣ គឺបានមកពីមាត្រា ៩(២) និង(៣) នៃអនុសញ្ញា អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រើប្រាស់ការទំនាក់ទំនងអេឡិចត្រូនិកក្នុងកិច្ចសន្យាអន្តរជាតិ (ញូវយ៉ក ឆ្នាំ២០០៥) (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៦៦)។

សញ្ញាណនៃ “ពាណិជ្ជកម្ម”

១២០. ផ្នែកទី៣ អនុវត្តចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជា “ពាណិជ្ជកម្ម” ។ វាមិនមានជាបញ្ជីពន្យល់ ឬនិយមន័យ នៃពាក្យ “ពាណិជ្ជកម្ម” ទេ (សូមមើលខាងលើ កថាខណ្ឌទី៣០-៣១)។

សញ្ញាណនៃ “ភាគី” ទៅនឹងកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជា

១២១. ផ្នែកទី៣ មិនផ្តល់ការពន្យល់លម្អិតអំពីអ្វីដែលមានន័យដោយពាក្យ “ភាគី” ដោយគិតពីការអនុវត្ត អាជីវកម្មសកលនាបច្ចុប្បន្ន ក៏ដូចជារចនាសម្ព័ន្ធសាជីវកម្មស្មុគស្មាញ។

១២២. ផ្នែកទី៣ អនុវត្តចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល ដោយអង្គភាពរដ្ឋាភិបាល បែបនេះក៏អាចចូលរួមក្នុងសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្ម និងការប្រើប្រាស់ផងដែរសន្ទានកម្មដើម្បីដោះស្រាយវិវាទក្នុងបរិបទ នៃសកម្មភាពទាំងនោះ។^{៤៣} ការដកចេញកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គភាពរបស់រដ្ឋាភិបាល នឹងដកហូត អង្គភាពទាំងនោះនូវឱកាសដើម្បីអនុវត្ត ឬប្រើកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងនោះ ប្រឆាំងនឹងដៃគូពាណិជ្ជកម្មរបស់ពួកគេ (A/CN.៩/ ៨៦១ កថាខណ្ឌទី៤៤-៤៦)។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា ១៦

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី ចិតសិបបី អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌ ទី៥៦-៥៧ និង ៦៦

A/CN.៩/៩៤៣ កថាខណ្ឌទី១២ និង ១៣

A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី១៨-១៩ ២១ ២៣-២៤ ២៦ ២៨-២៩ ១២០-១២៧ និង ១៣៣-១៣៧

A/CN.៩/WGII/WP២០៥ កថាខណ្ឌទី៧-១០ និង ១២-១៦

A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី១៤-១៥ ១៧-៣៥ ៤២-៤៣ និង ៦៨-៧២

A/CN.៩/WGII/WP២០២ កថាខណ្ឌទី០: ២៤-០: ២៨

A/CN.៩/៩០១ កថាខណ្ឌទី២៥-៣៤ ៥២ ៥៦ និង ៥៨-៧១

A/CN.៩/WGII/WP២០០ កថាខណ្ឌទី១៥-២១ និង ២២-២៨

A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី១៤-២៤ ២៧-២៨ ៣២-៣៨ ៤៨-៦០ ៦២ ៦៦ ១១៣-១១៧ ១៤៥- ១៤៦១៥៨-១៦៣ ១៦៩-១៧៦ និង ២០៥-២១០

A/CN.៩/WGII/WP១៩៨ កថាខណ្ឌទី៤-២៤ និង ២៦-២៧

A/CN.៩/៨៦៧ កថាខណ្ឌទី៩៣-៩៨ ១០១ ១០៦-១០៩ ១១៨ ១២៥-១៣១ និង ១៣៣

A/CN.៩/WGII/WP១៩៥ កថាខណ្ឌទី៦-២៨

A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី២៤-២៨ ៣៣-៣៩ ៤០-៤៣ និង ៦៨-៦៩

A/CN.៩/WGII/WP១៩០ កថាខណ្ឌទី២៨-៣៩។

^{៤៣} សូមមើលការរក្សាសិទ្ធិនៅក្នុងមាត្រា ៨(១)(ក) នៃអនុសញ្ញាសិទ្ធិប្តីស្តីពីសន្ទានកម្ម៖ “ រដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញាអាចប្រកាសថា៖ (ក) មិនត្រូវយកអនុសញ្ញា នេះទៅអនុវត្តចំពោះកិច្ចព្រមព្រៀងស្របជាដែលខ្លួនជាភាគី ឬដែលភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល ឬបុគ្គលណាមួយដែលធ្វើសកម្មភាពក្នុងនាមទីភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលជា ភាគី ក្នុងវិសាលភាពដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសទេ ” ។

មាត្រា ១៧៖ គោលការណ៍ទូទៅ

- កិច្ចព្រមព្រៀងសះជាត្រូវអនុវត្តដោយអនុលោមតាមវិធាន នៃនីតិវិធីនៃរដ្ឋនេះ និងក្រោមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងផ្នែកនេះ។
- ប្រសិនបើវិវាទមួយកើតឡើងទាក់ទងនឹងបញ្ហាដែលភាគីទាមទារត្រូវបានដោះស្រាយដោយកិច្ចព្រមព្រៀងសះជារួចហើយរដ្ឋភាគី នៃអនុសញ្ញាត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យភាគីលើកយកកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាមកអនុវត្ត

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ១៧

កាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋ

១២៣. មាត្រា ១៧ រៀបរាប់អំពីកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋទាក់ទងនឹងការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា (កថាខណ្ឌទី១) និងសិទ្ធិសម្រាប់ភាគីក្នុងការប្រើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាជាការការពារប្រឆាំងនឹងការទាមទារ (កថាខណ្ឌទី២) និងឆ្លុះបញ្ចាំងពីមាត្រា ៣ នៃអនុសញ្ញាសិង្ហបុរី។

១២៤. រដ្ឋត្រូវបានតម្រូវឱ្យធានាថាកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្មត្រូវបានអនុវត្តដោយអនុលោមតាមវិធាននីតិវិធីរបស់ពួកគេ បន្ថែមលើលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងផ្នែកទី៣។ ពួកគេក៏ត្រូវតែអនុញ្ញាតផងដែរឱ្យភាគីប្រើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា ជាការការពារទៅនឹងការទាមទារ ទាក់ទងនឹងបញ្ហាដែលបានដោះស្រាយដោយកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា (A/៧៣/១៧ កថាខណ្ឌទី៥៨)។

ការអនុវត្តផ្ទាល់ - មិនមានយន្តការត្រួតពិនិត្យ/គ្រប់គ្រងនៅក្នុងរដ្ឋដើមឡើយ

១២៥. ផ្នែកទី៣ ផ្តល់នូវការអនុវត្តដោយផ្ទាល់នៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះជានៅទីកន្លែងដែលអនុវត្ត។ ក្នុងអំឡុងពេលនៃការរៀបចំច្បាប់គំរូ សំណើសម្រាប់យន្តការពិនិត្យ ឬគ្រប់គ្រងនៅក្នុងរដ្ឋដែលកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដែលបានបង្កើតឡើងជាបុរេលក្ខខណ្ឌសម្រាប់ការអនុវត្តរបស់កិច្ចព្រមព្រៀងនេះមិនត្រូវបានអនុម័តឡើយ។ យន្តការត្រួតពិនិត្យបែបនេះនឹងបណ្តាលឱ្យមានការប្រតិបត្តិទ្វេដង ដែលនឹងមានភាពផ្ទុយគ្នាជាមួយនឹងគោលបំណង នៃការផ្តល់នូវយន្តការអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងសាមញ្ញ (A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី៨០-៨៤)។

គ្មានការប្រើប្រាស់ពាក្យ «ការទទួលស្គាល់»

១២៦. កថាខណ្ឌទៅ(២) ដកចេញនូវរាល់ភាពមិនច្បាស់លាស់ ទាក់ទងនឹងលទ្ធភាព នៃការប្រើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាជាការការពារ ហើយបញ្ជាក់ច្បាស់ថាកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដែលបំពេញលក្ខខណ្ឌក្នុងផ្នែកទី៣ បង្កើតជាភស្តុតាងដែលថាវាត្រូវបានដោះស្រាយ។ ក្នុងអំឡុងពេល នៃការតាត់តែងមាត្រា ១៧ វាត្រូវបានចោទសួរថាតើច្បាប់គំរូគួរប្រើពាក្យ «ការទទួលស្គាល់» និងចែងច្បាស់លាស់សម្រាប់ការទទួលស្គាល់កិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដែរ ឬទេ (A/CN.៩/៨៦៧ កថាខណ្ឌទី១៤៦)។ ដូចដែលការយល់ដឹងអំពីសញ្ញាណនៃ «ការទទួលស្គាល់» មានការប្រែប្រួលតាមបណ្តាយុត្តាធិការផ្សេងៗ (A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី៧២) វាត្រូវបានសម្រេចថាពាក្យនេះនឹងមិនត្រូវបានប្រើទេ។

«ដើម្បីបញ្ជាក់ថាបញ្ហាត្រូវបានដោះស្រាយរួចហើយ»

១២៧. ឃ្លា «ដើម្បីបញ្ជាក់ថាបញ្ហាត្រូវបានដោះស្រាយរួចហើយ» កំណត់យ៉ាងច្បាស់នូវផលវិបាកនៃការប្រើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាជាការការពារ (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៤៥)។ កថាខណ្ឌទី(២) គួរតែត្រូវបានយល់យ៉ាងទូលំទូលាយថាគ្របដណ្តប់លើការទាមទារកាត់កងផងដែរ (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៤៧)។

«ការអនុវត្ត» និង «ភាពដែលអាចអនុវត្តបាន»

១២៨. ការណ៍ដែលថាសញ្ញាណនៃ «ការអនុវត្ត» និង «ភាពដែលអាចអនុវត្តបាន» ទាំងពីរត្រូវបានប្រើនៅក្នុង

ច្បាប់គំរូមិនគួរត្រូវបានយល់ថាជាការចង្អុលបង្ហាញថាការអនុវត្តសំដៅលើអ្វីដែលខុសប្លែកពីភាពដែលអាចអនុវត្តបាននោះទេ។ «ការអនុវត្ត» នៅក្នុងអត្ថន័យនៃច្បាប់គំរូគ្របដណ្តប់ទាំងដំណើរការនៃការចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដែលអាចអនុវត្តបាន និងការអនុវត្តប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិនោះ។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា១៧

ឯកសារផ្លូវការ នៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី ចិតសិបបី អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (A/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី៥៨-៥៩)។

A/CN.៩/៩៤៣ កថាខណ្ឌទី១៤

A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី២៥

A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៤៤-៤៨ និង ៧៣

A/CN.៩/WG II/WP ២០២ កថាខណ្ឌទី២៩-៣៣

A/CN.៩/៩០១ កថាខណ្ឌទី១៦-២៤ ៥២ និង ៥៤-៥៥

A/CN.៩/WG II/WP ២០០ កថាខណ្ឌទី២៩-៣០ និង ៣៥-៣៦

A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៧៦-៨១ ១៥២ ១៥៣ ១៥៥ និង ២០០-២០៣

A/CN.៩/WG II/WP ១៩៨ កថាខណ្ឌទី៣១-៣៣

A/CN.៩/៨៦៧ កថាខណ្ឌទី១៤៦

A/CN.៩/WG II/WP ១៩៥ កថាខណ្ឌទី៤៤-៥០

A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី១៩ ៤៧-៥០ ៧១-៨៤

A/CN.៩/WG II/WP ១៩០ កថាខណ្ឌទី៤២-៤៥។

មាត្រា ១៨៖ លក្ខខណ្ឌសម្រាប់ការកើតឡើងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា

១. ភាគីម្ខាងដែលពឹងផ្អែកលើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាត្រូវបានផ្អែកនេះ ត្រូវផ្តល់ជូនដល់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋនេះនូវ៖

- (ក) កិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដែលបានចុះហត្ថលេខាដោយគូភាគី
- (ខ) ភស្តុតាងដែលបញ្ជាក់ថាកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា បានមកពីការធ្វើសន្ធានាកម្ម មានដូចជា៖
 - (i) ហត្ថលេខារបស់សន្ធានាករលើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា
 - (ii) ឯកសារដែលចុះហត្ថលេខាដោយសន្ធានាករដែលបង្ហាញថាសន្ធានាកម្មត្រូវបានធ្វើឡើង
 - (iii) ការបញ្ជាក់ដោយស្ថាប័នដែលចាត់ចែងសន្ធានាកម្ម ឬ
 - (iv) ក្នុងករណីដែលគ្មាន (i) (ii) ឬ (iii) ភស្តុតាងផ្សេងទៀតដែលអាចទទួលយកបានពីសំណាក់អាជ្ញាធរ មានសមត្ថកិច្ច។

២. លក្ខខណ្ឌដែលកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាត្រូវបានចុះហត្ថលេខាដោយគូភាគី ឬប្រសិនបើតម្រូវដោយសន្ធានាករ ត្រូវបានបំពេញតាមរយៈការទំនាក់ទំនងតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក ប្រសិនបើ៖

- (ក) វិធីសាស្ត្រមួយត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណគូភាគី ឬសន្ធានាករ និងដើម្បីបញ្ជាក់ពីឆន្ទៈរបស់គូភាគី ឬសន្ធានាករ ទាក់ទងនឹងព័ត៌មានដែលមាននៅក្នុងការទំនាក់ទំនងតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក និង
- (ខ) វិធីសាស្ត្រដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់គឺ៖
 - (i) តាមដែលអាចជឿទុកចិត្តបាន និងសមរម្យសម្រាប់គោលបំណងដែលទំនាក់ទំនងតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិកត្រូវបានបង្កើត ឬទំនាក់ទំនង អាស្រ័យលើគ្រប់កាលៈទេសៈទាំងអស់រួមទាំងកិច្ចព្រមព្រៀងដែលពាក់ព័ន្ធ ឬ
 - (ii) ត្រូវបានបញ្ជាក់ជាអង្គហេតុ ថាបានបំពេញមុខងារដែលបានពិពណ៌នានៅក្នុងកថាខណ្ឌរង(ក) ខាងលើដោយខ្លួនឯង ឬរួមជាមួយនឹងភស្តុតាងបន្ថែម។

៣. ប្រសិនបើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាមិនមែនជាភាសាផ្លូវការរបស់រដ្ឋនេះទេ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចស្នើសុំការបកប្រែនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនោះជាភាសានៃរដ្ឋនោះ។

៤. អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចទាមទារឯកសារចាំបាច់ណាមួយ ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ថាលក្ខខណ្ឌនៃផ្នែកនេះត្រូវបានគោរពតាម។

៥. ពេលពិចារណាលើសំណើសុំការសង្គ្រោះ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវចាត់ការជាបន្ទាន់។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ១៨

គោលបំណងនៃមាត្រា ១៨

១២៩. មាត្រា ១៨ ចែងលក្ខខណ្ឌផ្លូវការដែលត្រូវគោរពតាមដោយគូភាគីដែលមានបំណងផ្អែកលើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា ហើយឆ្លុះបញ្ចាំងពីមាត្រា ៤ នៃអនុសញ្ញាសិង្ហបុរី។ វាផ្តល់នូវតុល្យភាពរវាងលក្ខខណ្ឌសម្រាប់ការបញ្ជាក់ថាតើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដែលកើតចេញពីសន្ធានាកម្មមួយផ្នែក និងតម្រូវការដើម្បីរក្សាភាពបត់បែនបាននៃដំណើរការសន្ធានាកម្មមួយផ្នែកទៀត (A/៧៣/១៧ កថាខណ្ឌទី៦០)។

តម្រូវការហត្ថលេខារបស់គូភាគី

១៣០. កថាខណ្ឌទី(១)(ក) ទាមទារហត្ថលេខារបស់គូភាគីលើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា។ ការឯកភាពនៃសន្ធានាកម្ម និង

កិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដែលកើតចេញពីដំណើរការនោះត្រូវបានកត់ត្រាយ៉ាងល្អបំផុតដោយហត្ថលេខារបស់គូភាគី។ ដូច្នេះកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាគួរតែត្រូវបានចុះហត្ថលេខាដោយគូភាគី ឬយ៉ាងហោចណាស់គួរតែត្រូវបានបង្កើតឡើង យ៉ាងច្បាស់ថាគូភាគីបានសម្រេចនូវកិច្ចព្រមព្រៀង ដោយពិចារណាផងដែរនូវមធ្យោបាយទំនាក់ទំនងទំនើប។ ជា ការពិតណាស់ គោលការណ៍មុខងារសមមូលដែលមាននៅក្នុងអត្ថបទ UNCITRAL ស្តីពីពាណិជ្ជកម្មអេឡិចត្រូនិក ត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងមាត្រា ១៨ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់មធ្យោបាយទំនាក់ទំនងអេឡិចត្រូនិក និងផ្សេងទៀត ដើម្បីបំពេញតាមតម្រូវការទម្រង់នៅក្នុងនោះ (សូមមើលខាងក្រោម កថាខណ្ឌទី១៣៧)។

១៣១. ទោះបីជាកថាខណ្ឌ(១)(ក) មិនចែងច្បាស់ថាកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាអាចត្រូវបានចុះហត្ថលេខាដោយគូភាគី “ឬអ្នកតំណាងដែលមានការអនុញ្ញាតដោយពួកគេ” (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៤០-៤២ និង ៤៩-៥០) ការយោង ទៅកាន់តំណាងរបស់គូភាគីគឺបង្កប់ន័យ (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៥០)។ លើសពីនេះ ដោយមើលឃើញពីភាព ខុសគ្នាដែលអាចកើតមាននៅក្នុងការស្វែងយល់អំពីសញ្ញាណ នៃ “តំណាងរបស់គូភាគី” នៅក្នុងយុត្តាធិការ ឬបរិបទ ផ្សេងៗ បញ្ហានេះត្រូវបានទុកអោយចែងដោយច្បាប់ក្នុងស្រុកដែលពាក់ព័ន្ធ (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៤៩)។

“ភស្តុតាងដែលបញ្ជាក់ថាកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាបានកើតចេញសន្ធានកម្ម ”

១៣២. កថាខណ្ឌទី(១)(ខ) ដោះស្រាយតម្រូវការក្នុងបញ្ជាក់ឱ្យច្បាស់នូវកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាបានកើតចេញពី សន្ធានកម្ម។ ការចង្អុលបង្ហាញនោះមានគោលបំណងបែងចែកកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាពីកិច្ចសន្យាផ្សេងទៀត និង ផ្តល់នូវភាពច្បាស់លាស់ផ្នែកច្បាប់ សម្របសម្រួលដល់នីតិវិធី នៃការផ្តល់ការសង្គ្រោះ និងការពារការរំលោភបំពាន ដែលអាចកើតមាន។ កថាខណ្ឌទី(១)(ខ) ត្រូវបានតាក់តែងឡើងដើម្បីធានាថាលក្ខខណ្ឌមិនមែនជាបន្ទុក និងត្រូវ បានធ្វើឱ្យសាមញ្ញតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន។

១៣៣. ដូចដែលបានបង្ហាញដោយឃ្លា “ដូចជា” កថាខណ្ឌទី(១)(ខ) នៃមាត្រា ១៨ មានបញ្ជីបង្ហាញ និងមិនមាន ឋានានុក្រម នូវមធ្យោបាយសម្រាប់ភស្តុតាងដែលថាកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាបានកើតចេញពីសន្ធានកម្ម(A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៥៦-៥៩)។ បញ្ជីនេះឆ្លុះបញ្ចាំងពីតម្រូវការក្នុងការធ្វើឱ្យមានសមតុល្យភាពចាំបាច់សម្រាប់ភាពច្បាស់ លាស់ទាក់ទងនឹងភស្តុតាងដែលថាកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាបានកើតចេញពីសន្ធានកម្ម និងដើម្បីរក្សាភាពបត់បែនសម្រាប់ គូភាគីដែលត្រូវមានបន្ទុកភស្តុតាង (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៧៥)។

១៣៤. ការចង្អុលបង្ហាញចាំបាច់ដែលថាកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដែលកើតចេញពីសន្ធានកម្មអាចសម្រេចបាន ដោយ៖

- សន្ធានករចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា
- ការបញ្ជាក់ដាច់ដោយនូវអាស្រ័យភាពនោះពីសន្ធានករ ឬ
- ការបញ្ជាក់ដោយស្ថាប័នគ្រប់គ្រងសន្ធានកម្ម។

១៣៥. ហត្ថលេខារបស់សន្ធានករក្នុងកថាខណ្ឌរងទី (i) និង(ii) មានគោលបំណងដើម្បីបញ្ជាក់ពីការចូលរួមរបស់ សន្ធានករនៅក្នុងដំណើរការនេះ។ ដូច្នេះហត្ថលេខាមិនគួរត្រូវបានបកស្រាយថាជាការយល់ព្រមលើកិច្ចព្រមព្រៀង សះជា ហើយក៏មិនមែនជាការបង្ហាញថាសន្ធានករគឺជាភាគីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះជានោះដែរ (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៧៥)។

១៣៦. ដូចដែលបានចង្អុលបង្ហាញនៅក្នុងកថាខណ្ឌរង (iv) បញ្ជីគឺមិនពេញលេញនោះទេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ ដោយ វាត្រូវបានកត់សម្គាល់ថាភាគីស្នើសុំគួរតែត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យដាក់ “រាល់ភស្តុតាងផ្សេងទៀត” នៅក្នុងកថាខណ្ឌ ទី (iv) ប្រសិនបើភស្តុតាងដែលបានរៀបរាប់ក្នុងកថាខណ្ឌទី (i) ដល់ (iii) មិនអាចអាចបង្កើតបាន (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី៣៨)។ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចមានភាពបត់បែនក្នុងការកំណត់ភាពអាចទទួលយកបាន នៃភស្តុតាង នៅក្នុងពាក្យស្នើសុំ ដរាបណាគូភាគីអាចបង្ហាញថាកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាកើតចេញពីសន្ធានកម្ម (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី១៩០)។

ទំនាក់ទំនងអេឡិចត្រូនិក

១៣៧. មាត្រា ១៨ (២) បញ្ជាក់ថាប្រសិនបើ និងក្នុងករណីដែលលក្ខខណ្ឌហត្ថលេខាដោយគូភាគី ឬប្រសិនបើ អាចអនុវត្តបាន សន្ធានាករ អាចត្រូវបានបំពេញតាមមធ្យោបាយអេឡិចត្រូនិកបាន។ វិធាននៃមុខងារសមមូល សម្រាប់លក្ខខណ្ឌហត្ថលេខាក្រោមផ្នែកទី៣គឺបានមកពីមាត្រា ៩(២) និង(៣) នៃអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រើប្រាស់ការទំនាក់ទំនងអេឡិចត្រូនិកក្នុងកិច្ចសន្យាអន្តរជាតិ (ញូវយ៉ក ឆ្នាំ២០០៥) (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៦៦)។

មិនចាំបាច់មានកិច្ចព្រមព្រៀងស្នើសុំដាក់ក្នុងឯកសារតែមួយ

១៣៨. ក្រុមការងារបានពិភាក្សាថាតើត្រូវដាក់ចេញនូវលក្ខខណ្ឌដែលកិច្ចព្រមព្រៀងស្នើសុំ ជាឯកសារតែមួយ ហើយបានឯកភាពថានេះនឹងមិនឆ្លុះបញ្ចាំងពីការអនុវត្តបច្ចុប្បន្នទេ ដោយសារទម្រង់ និងខ្លឹមសារនៃកិច្ចព្រម ព្រៀងស្នើសុំមានការប្រែប្រួលច្រើន។ ដូច្នេះវាត្រូវបានសម្រេចចិត្តមិនបញ្ចូលលក្ខខណ្ឌនេះ ដើម្បីជៀសវាងការ ដាក់បន្ទុកបន្ថែមលើគូភាគី ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ភាពបត់បែន នៃដំណើរការ ហើយមានផលវិបាកដោយអចេតនា ក្នុងការរឹតត្បិតការអនុវត្ត (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៦៧ និង ១៧៧-១៨៥)។

អំណាចរបស់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច

១៣៩. ខណៈពេលដែលកថាខណ្ឌទី(១)(ក) និង (១)(ខ) ចែងអំពីអ្វីដែលភាគីមួយនឹងត្រូវផ្តល់ជូនដល់អាជ្ញាធរ មានសមត្ថកិច្ច នៅពេលដាក់ពាក្យស្នើសុំកថាខណ្ឌទី(៤) ចែងអំពីអំណាចរបស់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការតម្រូវ នៅពេលពិចារណាលើពាក្យសុំ ឯកសារចាំបាច់មួយចំនួន។ កថាខណ្ឌទី៤ មិនគួរត្រូវបានយល់ថាជាការអនុញ្ញាតឱ្យ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការដាក់លក្ខខណ្ឌបន្ថែមលើពាក្យសុំនោះទេ ព្រោះវាអាចដាក់បន្ទុកមិនត្រឹមត្រូវដល់ភាគី ដែលស្វែងរកការពឹងផ្អែកលើកិច្ចព្រមព្រៀងស្នើសុំ (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៦៤-៦៥)។

សកម្មភាពឆាប់រហ័ស

១៤០. កថាខណ្ឌទី៥ ចែងថា អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវចាត់វិធានការឱ្យបានឆាប់រហ័ស។ កថាខណ្ឌទី(៤) និង (៥) ត្រូវអានជាមួយគ្នា ដែលមានន័យថា ក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួនក្នុងការស្នើសុំ “ឯកសារចាំបាច់ណាមួយ” ក្នុងកថាខណ្ឌ ទី(៤) អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចមិនគួរអូសបន្លាយពេលយូរទេ ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី(៥) (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៦៧ និង A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៨២)។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា១៨

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទីចិតសិបបី អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (ក/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌ ទី៦០-៦១

- A/CN.៩/៩៤៣ កថាខណ្ឌទី១៥-១៦
- A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី៣៧-៣៩
- A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៤០-៤៣ ៤៩-៦៧ និង ៧៣
- A/CN.៩/WG.II/WP.២០២ កថាខណ្ឌទី៣៤-៣៨
- A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៦៧-៧៥ ៨២ និង ១៧៧-១៩០
- A/CN.៩/WG.II/WP.១៩៨ កថាខណ្ឌទី២៥-៣០
- A/CN.៩/៨៦៧ កថាខណ្ឌទី១៣៣-១៤៤
- A/CN.៩/WG.II/WP.១៩៥ កថាខណ្ឌទី៣៩-៤៣
- A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី៥១-៦៧
- A/CN.៩/WG.II/WP.១៩០ កថាខណ្ឌទី៣៩

មាត្រា ១៩៖ មូលដ្ឋានសម្រាប់ការបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះ

១. អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋនេះ អាចបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះតាមសំណើរបស់ភាគី ប្រឆាំងទៅនឹងភាគី នៃសំណើសុំការសង្គ្រោះដែលបានស្នើសុំ ប្រសិនបើភាគីនោះផ្តល់ភស្តុតាងដល់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចថា៖

- (ក) ភាគីម្ខាង នៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាមិនមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់
- (ខ) កិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដែលត្រូវបានស្នើសុំពីផ្នែកលើ៖
 - (i) គឺមោឃៈ មិនដំណើរការបាន ឬមិនអាចអនុវត្តបាននៅក្រោមច្បាប់ដែលគូភាគីបាន កំណត់ត្រឹមត្រូវ ឬខកខានក្នុងការចង្អុលបង្ហាញណាមួយ នោះក្រោមច្បាប់ដែលត្រូវបាន អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចចាត់ទុកថាអាចអនុវត្តបាន។
 - (ii) គឺមិនចងកាតព្វកិច្ច មិនជាស្ថាពរ តាមលក្ខខណ្ឌ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង ឬ
 - (iii) ក្រោយមកត្រូវបានកែប្រែ
- (គ) កាតព្វកិច្ចក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា៖
 - (i) ត្រូវបានអនុវត្ត ឬ
 - (ii) មិនមានភាពច្បាស់លាស់ ឬអាចយល់បាន
- (ឃ) ការផ្តល់ការសង្គ្រោះនឹងផ្ទុយទៅនឹងលក្ខខណ្ឌ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា
- (ង) មានការបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដោយសន្ទានករលើស្តង់ដារដែលអនុវត្តចំពោះសន្ទានករ ឬសន្ទានកម្មប្រសិនបើគ្មាន ការបំពាននេះទេ ភាគីនឹងមិនចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសះជានោះឡើយ ឬ
- (ច) មានការខកខានដោយសន្ទានករក្នុងការបង្ហាញដល់គូភាគីអំពីកាលៈទេសៈ ដែលបង្កអោយមានការសង្ស័យ ចំពោះអព្យាក្រឹតភាព ឬឯករាជភាពរបស់សន្ទានករ ហើយការខកខានក្នុងបង្ហាញនេះបង្កអោយមាន ផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរ ឬឥទ្ធិពលមិន ត្រឹមត្រូវលើភាគីម្ខាង ប្រសិនបើការខកខាននេះទេ ភាគីនោះនឹងមិនចុះកិច្ច ព្រមព្រៀងសះជាឡើយ។

២. អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច នៃរដ្ឋនេះក៏អាចបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះប្រសិនបើឃើញថា៖

- (ក) ការផ្តល់ការសង្គ្រោះនឹងផ្ទុយទៅនឹងគោលនយោបាយសាធារណៈរបស់រដ្ឋនេះ ឬ
- (ខ) កម្មវត្ថុ នៃវិវាទមិនអាចសះជាបានតាមរយៈសន្ទានកម្មក្រោមច្បាប់របស់រដ្ឋនេះ។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា ១៩

គោលបំណងនៃមាត្រា ១៩

១៤១. មាត្រា ១៩ រៀបរាប់មូលដ្ឋានដែលអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះ ហើយឆ្លុះបញ្ចាំងពីមាត្រា ៥ នៃអនុសញ្ញាសិង្ហបុរី។ តាមសំណើរបស់ភាគី អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះដោយហេតុផលទាក់ទងនឹងភាគី (កថាខណ្ឌទី(១)(ក)) នៃកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា (កថាខណ្ឌទី(១)(ខ) (គ) និង (ឃ)) និងចំពោះសន្ទានករ (កថាខណ្ឌទី(១)(ង) និង (ច))។ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចក៏អាចបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះដោយផ្អែកលើគោលនយោបាយសាធារណៈ (កថាខណ្ឌទី(២)(ក)) ហើយប្រសិនបើកម្មវត្ថុ នៃវិវាទមិនអាចដោះស្រាយដោយសន្ទានកម្មក្រោមច្បាប់រដ្ឋនោះទេ (កថាខណ្ឌទី(២)(ខ))។ មូលដ្ឋានទាំងនេះមានលក្ខណៈពេញលេញ ហើយត្រូវបានកំណត់ថាមានកម្រិត និងមិនបង្កើនបន្ទុកក្នុងការអនុវត្ត ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យមានការផ្ទៀងផ្ទាត់សាមញ្ញ និងមានប្រសិទ្ធភាពដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច។ មូលដ្ឋានក៏ត្រូវបានចែងក្នុងពាក្យទូទៅផងដែរ ដោយផ្តល់ភាពបត់បែនដល់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចទាក់ទងនឹងការបកស្រាយ និងការអនុវត្តរបស់ពួកគេ (A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី៩៣)។

រចនាសម្ព័ន្ធនៃមាត្រា ១៩ – ត្រួតលើគ្នា

១៤២. ចំណុចសំខាន់ដែលត្រូវកត់សម្គាល់គឺថា វាអាចមានការត្រួតលើគ្នាក្នុងចំណោមមូលដ្ឋានដែលមានចែងក្នុង

កថាខណ្ឌទី១។ នៅក្នុងដំណើរការតាក់តែង ការព្យាយាមជាច្រើនដើម្បីដាក់ជាក្រុមនូវមូលដ្ឋានផ្សេងគ្នាមិនទទួលបានជោគជ័យទេ ការលំបាកបានកើតឡើងដោយសារតែតម្រូវការដើម្បីសម្រួលដល់កង្វល់ នៃប្រព័ន្ធច្បាប់ក្នុងស្រុកផ្សេងៗគ្នា។ ការយល់ដឹងរួមគ្នា អាស្រ័យហេតុនេះ អាចមានភាពត្រួតលើគ្នាក្នុងចំណោមមូលដ្ឋានដែលមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី១ ហើយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចគួរយកទិដ្ឋភាពនោះមកពិចារណានៅពេលបកស្រាយមូលដ្ឋានផ្សេងៗ។ (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី៦០-៦៥)។

សំណើសុំបដិសេធការសង្គ្រោះ

១៤៣. មូលដ្ឋានសម្រាប់ការបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះត្រូវបានអនុវត្តស្មើគ្នានៅពេលដែលភាគីណាមួយស្វែងរកការអនុវត្តតាមមាត្រា១៧(១០) ហើយនៅពេលដែលភាគីណាមួយប្រើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដើម្បីការពារប្រឆាំងនឹងការទាមទារតាមមាត្រា១៧(២) (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៧៤)។

ច្បាប់ដែលអាចអនុវត្តបាន

១៤៤. ច្បាប់ផ្សេងៗអាចអនុវត្តបានអាស្រ័យលើមូលដ្ឋាន។ ជាឧទាហរណ៍ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចត្រូវពិចារណាលើច្បាប់ដែលអនុវត្តចំពោះភាគី (ទាក់ទងនឹងសមត្ថភាពផ្លូវច្បាប់របស់ពួកគេ) ចំពោះនីតិវិធីអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា និងដំណើរការសន្ធានាកម្ម។

១៤៥. ច្បាប់គំរូមិនចែងអំពីច្បាប់ដែលអាចអនុវត្តបានទាក់ទងនឹងការការពារក្តីមួយចំនួនលើការសន្មត់ថាអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឬតុលាការដែលចាប់យករឿងនេះជាធម្មតានឹងអនុវត្តវិធាន នៃទំនាស់ច្បាប់នៅកន្លែងអនុវត្ត ហើយក្នុងករណីដែលពាក់ព័ន្ធ ការពិចារណាលើជម្រើសច្បាប់របស់គូភាគីនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា។

កថាខណ្ឌទី១ និងទី២ នៃមាត្រា១៩

១៤៦. បញ្ជីនៃការពារក្នុងមាត្រា១៩ គឺមានលក្ខណៈពេញលេញ ដូចបានបញ្ជាក់ដោយពាក្យ «ត្រឹមតែ» ក្នុងកថាខណ្ឌទី(១) និងពាក្យ «ផងដែរ» ក្នុងកថាខណ្ឌទី(២)។ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចមានឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងការបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះ ដូចដែលបានបញ្ជាក់ដោយការប្រើប្រាស់ពាក្យ “អាច” ក្នុងកថាខណ្ឌទាំងពីរ។

១៤៧. ផ្ទុយពីកថាខណ្ឌទី(១) ដែលតម្រូវឱ្យភាគីការពារត្រូវបានលើកឡើងដោយគូភាគី កថាខណ្ឌទី(២) គ្របដណ្តប់ស្ថានភាពពីរដែលអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនឹងពិចារណាលើការការពារតាមការផ្តួចផ្តើមរបស់ខ្លួន (ex officio) (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី ១១០)។

បញ្ជីនៃការការពារ

កថាខណ្ឌទី(១)(ក) អសមត្ថភាព

១៤៨. កថាខណ្ឌទី(១)(ក) ចែងថាភាពអសមត្ថភាពរបស់ភាគីក្នុងការចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាគឺជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះ។ ភាពអសមត្ថភាពរបស់ភាគីដែលគ្របដណ្តប់លើស្ថានភាពផ្សេងៗ រួមទាំងអសមត្ថភាពក្នុងបរិបទ នៃការក្ស័យធន ត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ជាទូទៅនៅក្នុងលិខិតតុបករណ៍អន្តរជាតិ និងច្បាប់ក្នុងស្រុកថាជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការបដិសេធការអនុវត្ត (A/CN.៩/៨៦៧ កថាខណ្ឌទី១៥២)។

កថាខណ្ឌទី(១)(ខ)(i) – កិច្ចព្រមព្រៀងសះជាភ្លាយជា “មោឃៈ មិនដំណើរការ ឬមិនអាចអនុវត្តបាន ”

១៤៩. កថាខណ្ឌទី(១)(ខ)(i) សំដៅលើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាដែលមោឃៈ មិនដំណើរការ ឬមិនអាចអនុវត្តបាន។ ពាក្យ “មោឃៈ មិនដំណើរការ ឬមិនអាចអនុវត្តបាន” នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី(១)(ខ)(i) ឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាសាដែលប្រើក្នុងមាត្រា២(៣) នៃអនុសញ្ញាញូយ៉ក និងមាត្រា៨(១) នៃច្បាប់គំរូស្តីពីមជ្ឈត្តករ។ ពាក្យទាំងនេះត្រូវបានបកស្រាយក្នុងលក្ខណៈប្រកបដោយសុខដុមនីយកម្មពីសំណាក់តុលាការតាមបណ្តាយត្រួតពិនិត្យការជាច្រើន (A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី៩២)។

១៥០. កថាខណ្ឌទី(១)(ខ)(i) មានលក្ខណៈទូលំទូលាយគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរួមបញ្ចូលនូវករណីនៃការកែប្រែបង្គំកំហុសការបង្ហាញឱ្យឃើញខុស ការបង្ខិតបង្ខំ និងការបោកប្រាស់ បើទោះបីជារៀងរាល់ការយោងដាក់លាក់ចំពោះធាតុទាំងនោះ (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី១០០)។ កថាខណ្ឌនេះមិនត្រឹមតែគ្របដណ្តប់លើករណីដែលកិច្ចព្រមព្រៀងនោះទុកជាមោឃៈប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែរួមបញ្ចូលទាំងករណីដែលកិច្ចព្រមព្រៀងនោះអាចក្លាយជាមោឃៈផងដែរ។

១៥១. កថាខណ្ឌទី(១)(ខ)(i) មិនគួរត្រូវបានបកស្រាយថាជាការផ្តល់ឱ្យអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនូវសមត្ថភាពក្នុងការបកស្រាយការការពារដែលមានសុពលភាពក្នុងការដាក់លក្ខខណ្ឌនៅក្នុងច្បាប់ក្នុងស្រុក (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៩៩)។ ជាឧទាហរណ៍ វាមិនគួរត្រូវបានបកស្រាយក្នុងការកំណត់នូវលក្ខខណ្ឌដាក់លាក់ ដូចជាលក្ខខណ្ឌក្នុងស្រុកដែលសន្ទានករមានអាជ្ញាប័ណ្ណ ឬកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយសាការី (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៩៩)។

១៥២. ការសម្រេចដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវធ្វើឡើងដោយយោងទៅលើច្បាប់ដែលគូភាគីបានកំណត់ប្រកបដោយសុពលភាពនូវច្បាប់គ្រប់គ្រងកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា។ ពាក្យថា “បានកំណត់ប្រកបដោយសុពលភាពនូវច្បាប់គ្រប់គ្រង” ក្នុងមាត្រា១៩(១)(ខ)(i) ធ្វើតាមភាសានៃអត្ថបទV(១)(ក) នៃអនុសញ្ញាញូយ៉ក (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី១០១) ពាក្យ “សុពលភាព” បង្ហាញពីសិទ្ធិរបស់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការវាយតម្លៃសុពលភាពលើជម្រើសនៃច្បាប់ដែលធ្វើឡើងដោយគូភាគីនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា ដោយអនុលោមតាមច្បាប់មានលក្ខណៈចាប់បង្ខំជាធរមាន និងគោលនយោបាយសាធារណៈ (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៩៤)។

កថាខណ្ឌទី(១)(ខ)(ii) និង (iii) – កិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាមិនជាប់កាតព្វកិច្ច មិនស្ថាពរ ឬត្រូវបានកែប្រែជាបន្តបន្ទាប់

១៥៣. កថាខណ្ឌទី(១)(ខ)(ii) និង(iii) រួមបញ្ចូលស្ថានភាពដែលកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាចែងអំពីកាតព្វកិច្ចដែលមិនមានលក្ខណៈចងកាតព្វកិច្ច ឬករណីដែលកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាមិនជាការសម្រេចស្ថាពរនៃវិវាទ។

១៥៤. ពិតជាមានករណីដែលគូភាគី បន្ទាប់ពីបញ្ចប់សន្ទានកម្ម មិនមានបំណងអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដែលមាននៅក្នុងនោះ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែបង្កើតកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា ជាក្របខណ្ឌមួយដើម្បីរៀបចំទំនាក់ទំនងនាពេលអនាគតរបស់ពួកគេ និងបញ្ជាក់ពីកាតព្វកិច្ចចំពោះគ្នាទៅវិញទៅមក (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី៤៦)។ កថាខណ្ឌទី(១)(ខ)(ii) ដូច្នេះផ្តល់នូវការការពារសម្រាប់គូភាគីដែលមិនមានបំណងចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាដែលចងកាតព្វកិច្ច នៅពេលដែលកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាខ្លួនឯងចែងច្បាស់ថា “យោងទៅតាមលក្ខខណ្ឌរបស់ខ្លួន។” ក្រោមកថាខណ្ឌទី(១)(ខ)(iii) អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចបញ្ជាក់បានថាការសង្គ្រោះត្រូវបានផ្តល់ឱ្យតែទាក់ទងនឹងកំណែចុងក្រោយ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាដែលបានសម្រេចរួមគ្នាដោយគូភាគី (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៨៦)។ កថាខណ្ឌទី(១)(ខ)(ii) និង(iii) ក៏អាចអនុវត្តចំពោះស្ថានភាពផ្សេងទៀត ដូចជានៅពេលដែលកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាចែងអំពីកាតព្វកិច្ចដែលមានលក្ខខណ្ឌ ឬបដិការ ហើយនៅក្នុងករណីដែលកាតព្វកិច្ចមួយចំនួននៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាត្រូវបានបំពាន (A/CN.៩/៨៦៧ កថាខណ្ឌទី១៦២)។

កថាខណ្ឌទី(១)(គ) – កាតព្វកិច្ចនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា

១៥៥. ការការពារតាមកថាខណ្ឌទី(១)(គ) ទាក់ទងនឹងខ្លឹមសារនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា និងការអនុវត្តរបស់វា។ កថាខណ្ឌទី(១)(គ)(i) អនុញ្ញាតឱ្យអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះ ក្នុងករណីដែលកាតព្វកិច្ចក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាត្រូវបានអនុវត្តរួចហើយ។ កថាខណ្ឌទី(១)(គ)(ii) ទាក់ទងនឹងខ្លឹមសារនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា និងផ្តល់ឱ្យអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនូវឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងការបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះ ក្នុងករណីដែលលក្ខខណ្ឌនៃការសៈជាមិនអាចអនុវត្តបាន ដោយសារភាពមិនច្បាស់លាស់ ឬមិនអាចយល់បាន។

កថាខណ្ឌទី(១)(ឃ) – ផ្ទុយទៅនឹងលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា

១៥៦. កថាខណ្ឌទី(១)(ឃ) ចែងថាអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះ ប្រសិនបើការ សង្គ្រោះនេះផ្ទុយទៅនឹងលក្ខខណ្ឌ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជា (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៩២-៩៥)។ មូលដ្ឋាននេះគឺផ្អែកលើស្វ័យភាពរបស់ភាគី មានន័យថាការផ្តល់ការសង្គ្រោះមិនគួរដំណើរការផ្ទុយពីអ្វីដែលគូភាគីបានព្រមព្រៀងគ្នានៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងសៈជាទេ។

១៥៧. កថាខណ្ឌទី(១)(ឃ) ក៏មានគោលបំណងដើម្បីរួមបញ្ចូលនូវស្ថានភាពជាក់ស្តែងជាច្រើន ដែលការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា អាចត្រូវបានបង្ហាញថាត្រឹមត្រូវក្រោមហេតុផលផ្សេងៗគ្នា (ឧទាហរណ៍ កាតព្វកិច្ចមានលក្ខខណ្ឌ ឬបដិការ)។ ជាការពិតណាស់ កាលៈទេសៈផ្សេងៗគ្នាអាចប៉ះពាល់ដល់ការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា ជាពិសេសនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងដែលមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី៥៧)។

១៥៨. លើសពីនេះទៅទៀត ដោយសារសន្ធានាកម្មមានការឯកភាពគ្នាទាំងស្រុង របបដែលបានគិតទុកក្នុងជំពូកទី៣ នឹងមិនអនុវត្ត ប្រសិនបើភាគីបានព្រមព្រៀងផ្ទុយចុះ (A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី៦១-៦៣)។

កថាខណ្ឌ (១)(ង) – ការបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដោយសន្ធានាករលើស្តង់ដារជាធរមាន

១៥៩. កថាខណ្ឌទី(១)(ង) អនុញ្ញាតឱ្យភាគីផ្នែកលើការប្រព្រឹត្តខុសធ្ងន់ធ្ងររបស់សន្ធានាករជាការការពារ។ ការបំពានដោយសន្ធានាករលើស្តង់ដារជាធរមានចំពោះសន្ធានាករ ឬសន្ធានាកម្ម ត្រូវតែមានលក្ខណៈ "ធ្ងន់ធ្ងរ" ហើយបើគ្មានការបំពាននោះទេ ភាគីម្ខាងនឹងមិនចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសះជានោះឡើយ (A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី ១៩៤)។ វិសាលភាពនៃកថាខណ្ឌរង(ង) ដូច្នេះត្រូវបានកម្រិតចំពោះករណីដែលការប្រព្រឹត្តខុសរបស់សន្ធានាករមានផលប៉ះពាល់ផ្ទាល់លើកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា។ មូលដ្ឋាននេះបម្រើដើម្បីបញ្ជាក់ពីសារៈសំខាន់នៃការអនុលោមតាមដំណើរការត្រឹមត្រូវក្នុងសន្ធានាកម្ម។

១៦០. ឃ្លា នៃ "ស្តង់ដារជាធរមាន" នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី(១)(ង) ត្រូវបានប្រើដើម្បីបញ្ចូលស្តង់ដារផ្សេងៗលើការប្រព្រឹត្ត (A/CN.៩/៩០១ កថាខណ្ឌទី៨០)។ ស្តង់ដារបែបនេះ អាចរួមបញ្ចូល ជាឧទាហរណ៍ ស្តង់ដារដែលកំណត់ដោយគូភាគី ឬស្តង់ដារដែលកំណត់ដោយក្រមសីលធម៌ ដែលកំណត់ដោយអាជ្ញាធរចុះបញ្ជីរបស់សន្ធានាករ ដែលវាមាននៅក្នុងយុត្តាធិការពាក់ព័ន្ធ។ ស្តង់ដារសម្រាប់គុណវុឌ្ឍិ ឬក្រមសីលធម៌សម្រាប់សន្ធានាករ មិនត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងច្បាប់គំរូទេ។

កថាខណ្ឌទី(១)(ច) – កង្វះ នៃការបង្ហាញព័ត៌មាន

១៦១. កថាខណ្ឌទី(១)(ច) រួមបញ្ចូលស្ថានភាពដែលការរំលោភលើកាតព្វកិច្ចរបស់សន្ធានាករក្នុងការបង្ហាញពីកាលៈទេសៈមួយចំនួន ដែលអាចត្រូវបានលើកឡើងជាការការពារ។ មូលដ្ឋាននេះត្រូវបានកម្រិតត្រឹមតែស្ថានភាពក្នុងករណីដែលការបំពានដោយសន្ធានាករមានផលប៉ះពាល់ដល់គូភាគីក្នុងការចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា (A/CN.៩/៩០១ កថាខណ្ឌទី៨៤)។

១៦២. ធៀបនឹងកថាខណ្ឌទី(១)(ង) មូលដ្ឋានក្រោមកថាខណ្ឌទី(១)(ច) អនុញ្ញាតឱ្យអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះ សូម្បីតែក្នុងករណីដែលស្តង់ដារអនុវត្តចំពោះសន្ធានាករ មិនបញ្ចូលកាតព្វកិច្ចបង្ហាញព័ត៌មានក៏ដោយ (A/CN.៩/៩០១ កថាខណ្ឌទី៨៥)។

កថាខណ្ឌទី(២)(ក) – គោលនយោបាយសាធារណៈ

១៦៣. កថាខណ្ឌទី(២)(ក) ដូចមាត្រាV(២)(ខ) នៃអនុសញ្ញាញូយ៉ក និងមាត្រា៣៦(១)(ខ)(ii) នៃច្បាប់គំរូស្តីពីមជ្ឈត្តការ (A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី១០០)។ វាអនុញ្ញាតឱ្យអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋអនុម័តបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះ ប្រសិនបើពួកគេរកឃើញថាការផ្តល់ការសង្គ្រោះនឹងផ្ទុយទៅនឹងគោលនយោបាយសាធារណៈរបស់រដ្ឋនេះ។

១៦៤. គោលនយោបាយសាធារណៈគ្របដណ្តប់ទាំងទិដ្ឋភាពផ្នែកសារធាតុ និងនីតិវិធី។

កថាខណ្ឌ (២)(ខ) មិនអាចដោះស្រាយបានតាមរយៈសន្ទនាកម្ម

១៦៥. កថាខណ្ឌទី(២)(ខ) ក៏ផ្អែកលើភាសាដែលប្រើក្នុងមាត្រាV(២)(ក) នៃអនុសញ្ញាញូយ៉ក និង មាត្រា៣៦(១)(ខ)(i) នៃច្បាប់គំរូស្តីពីមជ្ឈត្តការ។ វាអនុញ្ញាតឱ្យអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋអនុម័តបដិសេធមិនផ្តល់ការសង្គ្រោះប្រសិនបើពួកគេរកឃើញថាកម្មវត្ថុនៃវិវាទដែលនាំទៅដល់កិច្ចព្រមព្រៀងសះជា មិនអាចដោះស្រាយបានតាមរយៈសន្ទនាកម្មក្រោមច្បាប់នៃរដ្ឋនេះ។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា១៩

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី ចិតសិបបី អត្ថបទបន្ថែមទី១៧ (ក/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី ៦២-៦៣

- A/CN.៩/៩៤៣ កថាខណ្ឌទី១៧
- A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី៤៤-៥៩ និង ៦៦-៦៧
- A/CN.៩/៩២៩ កថាខណ្ឌទី៧៤-១០១
- A/CN.៩/WG.II/WP.២០២ កថាខណ្ឌទី៣៩-៤៩
- A/CN.៩/៩០១ កថាខណ្ឌទី៤១-៥០ ៥២ និង ៧២-៨៨
- A/CN.៩/WG.II/WP.២០០ កថាខណ្ឌទី៣៧-៤៥
- A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី៨៤-១១៩ និង ១៩១-១៩៤
- A/CN.៩/WG.II/WP.១៩៨ កថាខណ្ឌទី៣៤-៤៥
- A/CN.៩/៨៦៧ កថាខណ្ឌទី១៤៧-១៦៧
- A/CN.៩/WG.II/WP.១៩៥ កថាខណ្ឌទី៥១-៥៦
- A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី៨៥-១០២
- A/CN.៩/WG.II/WP.១៩០ កថាខណ្ឌទី៤៦-៤៧

មាត្រា ២០៖ ពាក្យស្នើសុំ ឬការទាមទារក្នុងពេលដំណាលគ្នា

ប្រសិនបើពាក្យស្នើសុំ ឬការទាមទារទាក់ទងនឹងកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាត្រូវបានធ្វើឡើងទៅតុលាការ វេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចផ្សេងទៀត ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ការសង្គ្រោះដែលកំពុងត្រូវបានស្នើសុំក្រោមមាត្រា១៨ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃ រដ្ឋនេះ ដែលការសង្គ្រោះនោះត្រូវបានស្នើសុំ ប្រសិនបើពិចារណាយើងឃើញថា ត្រឹមត្រូវ ពន្យារពេលនៃការចេញសេចក្តីសម្រេច ហើយក៏អាច តាមការស្នើសុំរបស់ភាគីម្ខាង បង្គាប់ឱ្យភាគីម្ខាងទៀតដាក់ ប្រាតិភោគដែលសមស្រប។

សេចក្តីកំណត់លើមាត្រា២០

គោលបំណងនៃមាត្រា ២០

១៦៦. គោលបំណងនៃមាត្រា២០ ដែលផ្អែកលើមាត្រា៦ នៃអនុសញ្ញាញូយ៉ក និងឆ្លុះបញ្ចាំងពីមាត្រា៦ នៃអនុសញ្ញា សិង្ហបុរី គឺដើម្បីដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ ដែលមានដំណើរការនីតិវិធីតុលាការ និងមជ្ឈត្តការក្នុងពេលដំណាលគ្នា ចំពោះ ដំណើរការអនុវត្ត។ បញ្ញត្តិទទួលស្គាល់ពីតម្រូវការសម្រាប់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការពិចារណាត្រឹមត្រូវនូវសេចក្តី សម្រេចរបស់តុលាការ ឬវេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ដោយចែងថាអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចមានឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងការសម្រេចចិត្តថា តើត្រូវពន្យារពេលដំណើរការក្នុងកាលៈទេសៈបែបនេះដែរឬទេ (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី៦៨-៧០)។

"ការសង្គ្រោះកំពុងត្រូវបានស្នើសុំ"

១៦៧. ភាសានៃមាត្រា ២០ ត្រូវបានប្រើដើម្បីបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា មាត្រានេះអនុវត្តចំពោះស្ថានភាពទាំងពីរ ក្នុងករណីដែលការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងសះជាត្រូវបានស្នើសុំតាមមាត្រា១៧(១) និងក្នុងករណីកិច្ចព្រមព្រៀងសះជា បានប្រើជាការការពារតាមមាត្រា១៧(២) (A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី៦៩)។

សេចក្តីយោងទៅកាន់ឯកសាររបស់ UNCITRAL ទាក់ទងនឹងមាត្រា២០

ឯកសារផ្លូវការនៃមហាសន្និបាត សម័យប្រជុំលើកទី ចិតសិបបី បន្ថែមលេខ១៧ (ក/៧៣/១៧) កថាខណ្ឌទី ៦៤-៦៥

A/CN.៩/៩៤៣ កថាខណ្ឌទី១៨

A/CN.៩/៩៣៤ កថាខណ្ឌទី៦៨-៧០

A/CN.៩/៨៩៦ កថាខណ្ឌទី១២២-១២៥

A/CN.៩/WG.II/WP.១៩៨ កថាខណ្ឌទី៤៧-៤៨

A/CN.៩/៨៦៧ កថាខណ្ឌទី១៦៨-១៦៩

A/CN.៩/WG.II/WP.១៩៥ កថាខណ្ឌទី៥៧

A/CN.៩/៨៦១ កថាខណ្ឌទី១០៣-១០៧។

